

עבירות נשק – נתוניים והתמודדות הרשות

כתיבת: ד"ר נורית ייכמוביץ-כהן | אישור: אורלי אלמגור-לוטן, ראש צוות

תאריך: ח' באלו תשפ"א, 16 באוגוסט 2021

סקירה

תוכן עניינים

1.....	המציה.....
7.....	1. רקע.....
8.....	2. נתוני על חשיפה לעבירות נשק בישראל ועל ההיפגעות מהן.....
8.....	2.1 נתוני על פניות למוקד 100
11	2.2 נתוני על הנפגעים מעבירות נשק.....
28.....	3. נתוני על תיקי חקירה שנפתחו בגין עבירות נשק.....
29.....	נתוני על החשודים בתיקי עבירות נשק
38.....	4. הטיפול המשטרתי בתיקי עבירות נשק
43.....	5. כלי נשק ותחמושת שתפסה משטרת ישראל
46.....	6. נשק בידיים אזרחיות – נתוני ואומדנים
46.....	6.1 נשק חוקי, ונשק חוקי שתוקף רישיונו פג – נתוני חלקים
48.....	6.2 נשק בלתי חוקי – אומדנים שונים.....
49.....	6.3 כלי נשק ותחמושת שנגנבו מצה"ל.....
51.....	7. פעולות להתמודדות עם נשק בלתי-חוקי.....
52.....	7.1 מבצעים לאיסוף ולונטרוי של נשק מאזרחים.....
56.....	7.2 פעולות צה"ל להקטנת "זילגט" נשק צה"לי לידי בלתי-מורשות.....
63.....	8. תוכניות והחלטות ממשלה שהתקבלו לאחרונה
68.....	9. התמודדות עם עבירות נשק – דיון בכמה סוגיות.....
73.....	נספחים.....

תמצית

מסמך זה נכתב לבקשת חברת הכנסת ה-23 סנודס סאלח, ולאחר תחילת פעילותן של הוועדה לענייני ביטחון פנים והוועדה המיווחדת לענייני החברה הערבית של הכנסת ה-24.¹ המסמך עוסק בעבירות נשק בישראל, שחלק ניכר מהן נעשה בחברה הערבית. במסגרת זו עוסוק בעבירות נשק חם (הכולל בין היתר אקדחים ורוביים ותחמושת לכל נשק אלא, כמו גם רימוניים ודיקוקים) ולא בעבירות הקשורות בנשק קר כמו סכינים, אולרים או אגרופנים. למען הפשטות בהמשך המסמך נקבע את הנشك החם בשם נשק.

בראשית המסמך יוצגו נתונים המשרד לביטחון הפנים על פני למקד המשטרה וכן נתונים על הנפגעים מעבירות נשק כפי שעולים מתשובות המשרד לביטחון הפנים ומרישומי מערכת הבריאות (רישומי בתיה החוליים והמרכז הלאומי לרפואה משפטית). בהמשך יוצגו נתונים על תיקים שנפתחו עקב עבירות נשק, ועל טיפול מערכת אכיפת החוק בעבירות אלו.² לאחר מכן יובאו מידע ונתונים או אומדנים של כמות הנשק שנמצא בידיים אזרחיות (כדיין ושלא כדיין) ועל התמודדות הרשות עם עבירות הנשק, במיוחד בחברה הערבית. בין היתר נציג פעולות שערך צה"ל ומשטרת ישראל לאיסוף נשק מהציבור ולמניעת מה שכונה "זיליגת" נשק מצה"ל לגורמים אזרחיים, את המלצות ועדת המנכ"ל להתמודדות עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית ואת החלטות הממשלה שהתקבלה בעקבותיה.

להלן עיקרי הממצאים במסמך.

חשפה לעבירות ירי – פניות למקד 100 של המשטרה

בין השנים 2017-2020 גדל מספר הפניות למקד 100 של המשטרה בגין עבירות ירי מ- 7,231 ל- 10,169 – גידול של 40% בארבע שנים. הגידול החד ביותר נרשם במחוז הצפון, שם הוכפל מספר הפניות; במחוז ירושלים נרשם גידול של 79% ובמחוז הדרום נרשם גידול של 64%, בעיקרו ב-2020. בסיכום נתונים בשנים 2018-2020, השכיחות הגבוהה ביותר של פניות למקד 100 נרשמה ביישובים בדואים – 11.7 פניות לכל 1,000 תושבים בשלוש שנים, ואחריהם יישובים ערביים (שאינם בדואים) עם שכיחות של 9.8 פניות לכל 1,000 תושבים בשלוש שנים. שכיחות הפניות ביישובים דרוזים הייתה פחות מכך מכך ו清扫 הפניות ביישובים יהודים הייתה נמוכה בהרבה – 1.3 פניות לכל 1,000 תושבים בשלוש שנים ביישובים הלא-חרדים.

הנפגעים מעבירות נשק בשנים 2017-2020

להלן נתונים על הנפגעים מעבירות נשק שהובאו משלוחה מקורות: נתונים הקורבנות שנרשמו בתיקי חקירה של משטרת ישראל; נתונים מכון גרטנר – המכון לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, על נפגעים שהגיעו לבתי החולים; נתונים המרכז הלאומי לרפואה משפטית על גופות שהובאו לצורכי בירור סיבת המוות.

¹ לשם כתיבת המסמך פנה מרכז הממחקר והמידע של הכנסת לכמה גורמים באמצעות חודש דצמבר 2020 (טרם התפזרה הכנסת ה-23), אך תשובות המשרד לביטחון הפנים, שהוא מקור מידע מרכזי במסמך, התקבלו רק בתאריכים 11 באפריל ו-24 במאי 2021, חלק מתשובתו התקבלה בסיווג ביטחוני שמור. היה שבסמך תקופה ממושכת נעשה נסיוון לקבל מהמשרד לביטחון הפנים תשובה בלתי-מוסוגת, הסתימה כתיבת המסמך רק בחודש אוגוסט 2021. ארבעה ימים לאחר סיום הכנסת המסמך והגשוו ליושבי ראש הוועדות התקבלה גרסה בלתי-מוסוגת (בלמ"ס) של תשובה המשרד לביטחון הפנים והמידע הרלוונטי ממנה שולב במסמך. חלק מתשובה משרד הביטחון לא התקבל עד מועד סגירת המסמך.

² חלק מהמקרים לצורך ניתוח הנתונים חילקו את עבירות הנשק לשש קטגוריות: א. עבירות ירי; ב. ייצור נשק, מכירתו או הברחתו; ג. רכישת נשק, החזקתו, נשיאתו או הובלתו שלא כדין.

בשנים 2017-2020 נרשמו בתייקי חקירה של משטרת ישראל 10,891 קורבנות (נtruן זה כולל פצועים והרוגים יחד, עקב מגבלות מערכת המיחשוב של המשטרה); **כ-84% מהם ערבים תושבי ישראל וכ-12% מהם יהודים.** השאר הם ערבים שאינם תושבי ישראל או אחרים. בתקופה זו **מספר הקורבנות הערבים תושבי ישראל גדל בכ-72%. שכיחות התקדים שבהם נרשם כורבן ערבי תושב ישראל לכל 1,000 נפש היהה גדולה פי 30 מהשיכחות המקבילה בקרב יהודים.**

מספר הנפגעים שהגיעו לבתי חולים בשנים הנ"ל: 1,405 פצועים, כ-89% מהם ערבים (תושבי ישראל ושאים שאינם תושבי ישראל). 70 מהם מתו בבתי החולים, כ-81% מהם ערבים; 69% מנגעים אלו התגוררו ביישובים ערבים, 18% ביישובים מעורבים ו-9% ביישובים יהודים. בין 2017 ל-2019 גדל מספר הנפגעים הערבים ב-47%. יותר מחצית הנפגעים האלו הגיעו לבתי חולים במחוז הצפון. **שכיחות ההיפגעות של הצעירים הערבים הייתה גדולה פי 21 מזו של בני גילם היהודיים; שכיחות ההיפגעות בקרב מבוגרים ערבים שגילם 25 ומעלה הייתה גדולה פי 36 משלם זו בקרב יהודים.**

בשנים אלו הגיעו למרכז הרפואי לרפואה משפטית 611 גופות של הרוגים בנסיבות נشك – **81% מהם של ערבים** (תושבי ישראל ושאים שאינם תושבי ישראל). בשנים אלו מספר ההרוגים הערבים שהגיעו לבירור סיבת המוות גדל בכ-40%.

תיקי חקירת עבירות נشك שפתחה המשטרה בשנים 2017-2020 והחשודים שנרשמו בהם

בשנים אלו פתחה המשטרה **כ-23,000 תיקים בגין עבירות נشك** שאוthon חילקו לשולשה סוג עבירות:

- עבירות ירי;
- עבירות סחר בלתי-חוקי בנשק, יצורו או הברחתו;
- עבירות רכישת נشك, נשיאתו, החזקתו או הובלתו.

בתקופה זו גדל מספר תיקי כלל עבירות הנشك בכ-53% (מכ-4,700 7,200 תיקים בשנת 2017 לקרוב 7,200,7 תיקים בשנת 2020). **גידול זה יכול אמן לשיקף** (גם) הגברת פעולות אכיפה של המשטרה או בתлонות למשטרה, אך הוא עולה בקנה אחד עם הגידול במספר הדיווחים למועד 100 ובמספר הנפגעים כאמור.

מכל תיקי עבירות הנشك, כ-13,450 הם תיקים גלויים (כלומר תיקים שבהם זיהות החשוד ידועה); **ב-78% מהם יש חשוד ערבי תושב ישראל**, וב-14% יש חשוד יהודי, ככלומר יש יציג-יתר ניכר לערבים תושבי ישראל בין החשודים. בשנים 2017-2020, מספר החשודים הערבים תושבי ישראל בתיקי עבירות נشك גדל בכ-66%.

התפלגות סוגי עבירות הנشك **בתיקים הגלויים** היא כדלקמן:

- 29% מהעבירות הן **UBEIROT YRI**; ב-90% מהעבירות החשוד הוא ערבי תושב ישראל ומספרם של חשודים אלו הוכפל באربע השנים האחרונות.
- שני שלישים (66%) מהעבירות הן **UBEIROT RACHISHT NASHK, NASHIATU, HAZIKHTO AO HOBELTU**; ב-80% מהם יש חשוד ערבי תושב ישראל.
- 5% מהעבירות הן עבירות חמורות יחסית של **YIZOR NASHK, MACHRUTU AO HBRUCHTU**; בשני שלישים מהן יש חשוד ערבי תושב ישראל.

גיל החשודים: בין השנים 2017-2020 **גדל ב-83% מספר הצעירים (בגיל 18-24) העربים תושבי ישראל שנחשמו בעבירות נשק.** מספר ההקטנים העarbim שנחשמו בעבירות נשק גדל בתקופה זו ב-69% (אם כי מספרם הכללי היה קטן יחסית) ומספר החשודים **הבוגרים (שגילם 25 ומעלה)** גדל ב-64%. בתקופה זו נרשמה מגמה מעורבת (ירידה ולאחר מכן עלייה) במספר החשודים היהודים בכל קבוצות הגיל.

ubarinot chodrot: ל-82% מהחשודים בעבירות נשק יש תיקים נוספים במשטרה (תיקים אלו נפתחו לאו דווקא בגלל עבירות נשק) וחלקים נרשמו כחשודים בעשרות תיקים נוספים. התקיק שבו נרשמה עבירת הנشك הוא תיק יחיד אצל פחות מחמישית מהחשודים בעבירות נשק.

ubarot nospot b'tik'i ubarot neshk: במחצית מתיקי עבירות הנشك נרשמו גם עבירות נוספות. העבירות הנלוות הנפוצות ביותר שנרשמו לחשודים יהודים היו עבירות סמיים (כשני שלישים מהעבירות הנלוות של חשודים יהודים), ולחשודים ערבים תושבי ישראל – קשרת קשר לביצוע פשע (30% מהעבירות הנלוות); עבירות נלוות נוספות נספות של חשודים ערבים היו עבירות אiomim (18%) והזק לרכוש (15%).

מקרב 109 תיקים גלויים שנפתחו בשנים הנ"ל שבהם נרשמה עבירה המתה יחד עם עבירת נשק, ב-80 תיקים היה חשוד عربي תושב ישראל, ב-12 היה חשוד יהודי ובשאר היו חשודים ערבים שאינם תושבי ישראל או אחרים.

נשקל ותחמושת שנפתחו בפעולות השופטת של המשטרה, 2017-2020

במסגרת הפעולות השופטת של המשטרה נפתחו כלי נשקל ותחמושת. בשנים 2017-2020 נפתחו כ-27,000 פריטים שנרשמו ב-17,860 תיקי חקירה – כמחציתם תיקים גלויים שנרשמו בהם חשוד או נילוץ. מכרב התקיקים הгалויים, שבהם זיהות החשוד ידועה, ב-78% מהתיקים יש חשוד שהוא عربي תושב ישראל וב-15% מהם יש חשוד יהודי. **תיקים הгалויים שנרשמו כ-4,400, 14 כל' נשקל או תחמושת – יותר מ-2,000 כל' ירייה** (1,491 מהם נפתחו אצל חשודים ערבים תושבי ישראל, 338 אצל חשודים יהודים, 109 אצל ערבים שאינם תושבי ישראל ו-101 אצל אחרים).

העיפול המשטרתי בתיקי חקירת עבירות נשק, 2017-2020

- להלן נתונים המשטרה על כלל התקיקים (לא הבחנה בין ערבים ליהודים), בחלוקת לפי סוג העבירות שהוצעו לעיל.
- ubarot iri** - בין השנים 2017-2020 גדל פי 2 מספר של תיקי החקירה שנפתחו ובתקופה זו **גדל פי 4 מספר כתבי האישום** שהוגשו עקב עבירות אלו, כוללן שיעור הגידול במספר כתבי האישום בשנים אלו גדול משיעור הגידול במספר התקיקים שנפתחו. גם לאחר הגידול במספר כתבי האישום, מספרם אינו גדול (באביבו הימים הנ"ל, שבחן נפתחו כ-200, 5 תיקי עבירות ירי, הוגשו 575 כתבי אישום). עילית סגירת התקיקים הנפוצה ביותר בעבירות אלו הייתה עילית "ערירין לא נודע" שנרשמה בכינוי שלישים מתקיקי עבירות הורי שנסגרו.
- ubarot rachishet neshk, nshiatto, chazkutto ao hovlatno – בין השנים 2017-2020 גדל ב-54% מספרם של תיקי החקירה שנפתחו והוכפל מספרם של כתבי האישום.** בשנים אלו נפתחו כמעט 12,000 תיקים, והוגשו 3,742 כתבי אישום. עילית סגירת התקיקים הנפוצה ביותר בעבירות אלו הייתה היעדר ראיות (במחצית התקיקים), וUILIT "ערירין לא נודע" נרשמה כשליש מהתקיקים.
- ubarot yizor neshk, mchirutto ao hovratno** – מספר התקיקים שנפתחו גדל בשנים אלו ב-36% ובها בעית **מספר כתבי האישום השתנה בשנים אלו באופן לא עקבי** ונע בין 117-154 כתבי אישום בשנה. לצורך ההשוואה נזכיר

כי בסך ארבע השנים האחרונות נפתחו 900 תיקי חקירה והוגשו 526 כתבי אישום, – כלומר, בעבירה זו שנחשבת לחומרה יותר מעבירות הנשק האחרות הוגש מספר גבה יחסית של כתבי אישום. בכתני שלשים מהתיקים שנסגרו נרשמה עילת "היעדר ראיות".

לטיכום, בעבירות ירי ובעבירות רכישת נשק, נשייתו, החזקתו או הובלתו, גדל מספרם של כתבי האישום, אך עדין חקירות רבות אינן מגינות לכלל מיצוי, שכן מספר כתבי האישום עדין קטן בהרבה ממספר התיקים שנפתחים (ובאופן בולט בעבירות ירי). בעבירות החמורות יותר של ყיצור נשק, מכירתו או הברכתו מספר כתבי האישום לא גדל באופן דומה ומרבית החקירות נתקלות בקשיים בתחום ביסוס תשתיית הראיות.

כלי נשק ותחמושת שנתפסו במהלך פעילות המשטרה, 2017-2020

בשנים 2017-2020 תפסה המשטרה במהלך הפעולות השוטפת כ-400,14 כלי נשק ותחמושת (ובכלל זה גם רימונים, חומרים נפיצים וחלקי נשק) – 78% מהם נרשמו בתיקים שבהם היה חשוד ערבי תושב ישראל ו-14% מהם נרשמו בתיקים שבהם היה חשוד יהודי; השאר נרשמו בתיקים שבהם היה חשוד ערבי שאינו תושב ישראל או אחר.

בין הפריטים הללו היו כ-2,000 כלי ירייה – 73% מהם נתפסו ברשותם של חשודים ערבים תושבי ישראל ו-17% נתפסו ברשותם של חשודים יהודים (השאר נרשמו בתיקים שבהם היה חשוד ערבי שאינו תושב ישראל או אחר). בהחלטת הממשלה מס' 852 של הממשלה ה-35 מתאריך 1 במרץ 2021 הוחלט שהמשטרה תקדם פעילות לסתיפת אמצעי לחימה, כלי נשק בלתי-חוקיים וחלקי נשק באופן שיביא לעלייה של 10% בהיקף התפיסה של כלי הנשק ואמצעי לחימה הנתפסים בשנת 2021. נציין כי לפי נתוני המשטרה, משנת 2019 שיעור הגידול השנתי בהיקף התפיסה של כלי נשק ואמצעי לחימה כבר היה גדול מכך. כלומר, היעד שנקבע היה נמוך מהגידול שכבר היה בפועל.

כלי נשק חוקיים ובלתי-חוקיים בישראל – נתונים ואומדן

נשק חוקי: נכון למועד הכתנת המספר יש בישראל 145,656 כלי נשק פרטיטים ברישוון ו-439,58 רישיונות לנשק ארגוני (למשל של יישובים, משרד הממשלה, חברות שמירה ומפעלים); יתכן שלא כל המחזיקים ברישוון לנשק אכן מחזקים בנשק בפועל. **על אף בקשתנו, המשטרה לא העבירה נתונים על מספר כלי הנשק שהחזקנו ברישוון שתוקפו פג.** כמו כן, יש נשק ברשות גופי ביחסון כמו זה"ל, משטרת ישראל ושירותי בתי הסוהר – על נשק זה לא ביקשנו נתונים.

לפי תשובה המשטרה לפנינו, אין בידייה אומדן של כמות הנשק הבלתי-חוקי בישראל. עם זאת, בחודש Mai האחרון השר לביטחון הפנים מסר במליאת הכנסת שיש בישראל **כמה عشرות אלפי כלי נשק בלתי-חוקיים;** בסכום לכך בועודה המיוחדת לענייני החבורה הערבית נמסר אומדן נמוך יותר שנע בין **כמה אלפי לכ-10,000 כלי נשק בלתי-חוקיים** (אומדן זה נמסר על ידי נציגי מיגאל עזרא, ראש מחלקת סיכול פשיעה מהאגף לsicol פשיעה במשטרת ישראל).

ganivot-neshk-matzah-il: לפי נתוני משרד הביטחון, בשנים 2017-2020 נגנבו מצה"ל 272 כלי ירייה, כ-29,000 כדורים נוספים מ-2,000 אמצעי לחימה אחרים (למשל חומר נפץ, לבנות חבלה ורימונים); בשנים אלו נרשמה מגמה מעורבת במספר הגנבות. זה"ל דיווח גם על אובדן של 232 כלי נשק או מכלולים (מכלול הוא חלק של הנשק שהחיל נדרש לפיק נאסר הוא לפקח את הנשק אל מחוץ לבסיס) וארועים אלו נחקרים/genibah. בהקשר זה נזכיר כי לפי בדיקת

mbker המדינה לשנת 2018, מרבית הגניבות כלל אין מדווחות למצ"ח ויש בסיסים בצה"ל שאין מודיעים לכל כי הנشك שנגנו מהם. לפי תשובה צה"ל לפניה לנו חלק מה неск שגניב אוור, אך אין לו אפשרות להפיק על כר נתונים.

פעולות להתמודדות עם неск לא חוקי

מבצעים לאיסוף неск באופן ולונטרי: בשנים האחרונות נערכו שני מבצעים איסוף неск של צה"ל (בשנים 2016 ו-2018) ושנים של המשטרה (2017 ו-2019). במסגרת המבצעים הובטחה למי שימסור неск או אמצעי לחיימה אחרים אונונימיות וחסינות מפני הפללה.

מבצעי המשטרה שכיוונו להתקדם בחברה הערבית נאספו כמה עשרות כלי נשק – רובם נמסרו על ידי יהודים. עד כה מבצעי איסוף הנشك לא הצליחו לעצור את הגידול במספר עבירות הנشك. למורת זאת, הממשלה ה-35 החליטה לעורוך מבצעי איסוף נוספים עוד בשנת 2021 ויש לבחון כיצד יושמו לקחיה המבצעים הקודמים, בין היתר בתחום הפרוסום, פרישת נקודות האיסוף, התקציב ומערכות הרשות המקומיות בדgesch על החברה הערבית. מבצעי האיסוף של צה"ל התקדם באמצעות לחימה שנשארו בידי חילילם משוחררים.

גניבת неск של צה"ל או אובדן (המכונים "זיליגת"insk):

יש מקרים שבהם неск של צה"ל נגנב או שמדובר על אובדן. **בין השנים 2017-2020 נפתחו בצה"ל 341 תיקי חקירה** עקב העבירות הללו: הוצאה неск מרשות הצבא, ייצור, יבוא, יצוא או סחר בנסק, אי שמירה על רכוש צבאי שהוא неск, שימוש בלתי-חוקי בנסק ונשיאות неск או הובלתו. **בתגובה זו הוגשו 13 כתבי אישום**, כמחציתם עקב עבירות שעלו על גורם זיליגת неск אל מחוץ לצה"ל. אין למערכות המידע של צה"ל אפשרות להפיק נתונים על מגזר החשודים בעבירות אלו (למשל יהודי, דרוזי או בדואי) או על מסלול השירות שלהם (למשל חובה, קבוע או מילואים).

לפי תשובה משרד הביטחון לפניה לנו, **הגורם החוקר את העבירות הללו נקבע לפי הזיקה הצבאית הניבעת מהמקרים, כולל החקירות מתנהלות על ידי המשטרה או על ידי הצבא, ובחלק מהמקרים – על ידי שנייהם.** **חרף בקשתנו**, המשרד לא העביר את ההוראות הרלוונטיות לחלוקת הסמכות והאחריות על עירication החקירה. בשנת 2018 הוקמה ייחידה פסג"א – יחידה משותפת לצה"ל ולמשטרת שטאקדיה לעסוק בפענוח וסיכון גניבת אמצעי לחיימה. שני הגוף מסויש בהם שיתוף פעולה טוב במסגרת זו; לפי דוח מברק המדינה ממאי 2021, **פעילות היחידה החלה רק באמצע 2020 ובפועל היא פועלת באופן חלקי עקב שינוי בתפישת הפעולה שלה.**

צה"ל מסר על **שורת צעדים שנקט בכמה מישורים** כדי להקטין את זיליגת הנesk מצה"ל. בין היתר מדובר בצעדים ברמה הארגונית; צעדים למיגון מוחנות צה"ל ומוחני נesk ותחמושת, ובין היתר הבאתם לעמידה בתיקן מחמיר; עדכו הוראות ונוהלים המצדירים נשיאת неск צבאי מחוץ למוחנות צה"ל; הקמת ועדות חקירה לאירועי גניבת неск מבסיסים; ה�建 גורמים מקצועים; תרגול תרחישים של פריצה למוחנות צה"ל; פעולות יוזמות לליידת חשודים בפריצה; סקר אבטחה וביקורות במוחנות צה"ל, כולל ביקורת פתוח; שימוש באמצעים טכנולוגיים לשיפור רמת האבטחה.

תוכניות וחלטות ממשלה שהתקבלו לאחרונה

בשנים האחרונות גברה ההכרה בצורך במבט הוליסטי על הטיפול בפשיעה בחברה הערבית ובתוך כך בעבירות נשק, כך שהתחמודדות לא תכלול רק צעדי שיטור ואכיפה אלא גם מבט רחב על צרכים חברתיים כמו רווחה, חינוך, תעסוקה ודיוור. במבט זה פעלת בשנת 2020 **ועדת המנכ"לים להתחמודדות עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית** ובחודש יולי 2020 פרסמה את מסקנותיה – כלל הומלץ להתחמוד עם הפשעה והאלימות בחברה הערבית תוך שיתוף פעולה של גורמים רבים: משרד ממשלה, השלטון המקומי וגורמים נוספים בקהילה – בין אם אנשי דת או מובילי דעה אחרים; עוד הומלץ לישם שורה ארוכה של צעדים בתחוםים שהוצעו לעיל. **בתחום עבירות הנשק הומלץ על שינוי חוקיקה שטרם להחמיר את הענישה, לתקן את חוק סמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באתר אינטראקט, תשע"ז-2017** כך שהסמכויות המועלות בו יחולו גם על עבירות נשק שנענין לכך במקרה שלא כדין, ולשנות את היחס לכליים שהם דמיי-כלוי ירייה, שאפשר להסביר לכלי ירייה פעילים.

באפריל 2021 הממשלה ה-35 אימצה את המלצות ועדת המנכ"לים במסגרת החלטת ממשלה מס' 852, ובתחום עבירות הנשק הוסיף כמה צעדים מעבר להמלצות ועדת המנכ"לים: קידום שני מבצעי אישור נשק וולונטרים עוד בשנת 2021; פעילות משטרתית מאומצת והגדלת תפיסת אמצעי הלוחמה ב-10%, כאמור לעיל; הקמת צוות להתחמודדות עם זליגת הנשק מצה"ל. צוות זה בהובלת המטה לביטחון לאומי, דן בכלל האפקטים שבהם אמצעי לחימה עוברים לידיים בלתי-מורשות, ובו היתר בזילגת נשק מצה"ל, בייצור בלתי-חוקי של נשק ובהברחתו. ב-1 באוגוסט 2021 קיבלה הממשלה ה-36 את החלטה מס' 292: תוכנית חומש למגזר הערבי, שטרתה לקדם פיתוח כלכלי-חברתי בחברה הערבית, וلتקבע פעילות זו עד שנת 2026. במסגרת זו אושרה גם תוכנית רב-שנתית למיגור האלימות והפשעה בחברה הערבית, בתקציב של 2.4 מיליארד ש"ח – מחציתם ממוקורות תוספותיים שיקצה משרד האוצר. מנכ"ל משרד ראש הממשלה, בתיאום עם אגף התקציבים של משרד האוצר, יביא תוכנית מפורטת לאישור הממשלה בתוך 30 ימים ממועד ההחלטה. התוכנית תכלול פרויקט פעולה של המוסדים, יעדים לתוכנית ומנגנוני יישום, מעקב ובקשה.³

³ המוסדים שישתתפות בתוכנית זו הם: המשרד לביטחון הפנים, משרד המשפטים, משרד הפנים, משרד החינוך, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, משרד הכלכלה והתעשייה, הרשות לפיתוח חברות-כלכליות, הרשות לשיקום האסי, רשות המסים, המטה לביטחון לאומי ואגף החשב הכללי במשרד האוצר. החלטת ממשלה מס' 292 של הממשלה ה-36, תוכנית חומש למגזר הערבי, 1 באוגוסט 2021.

1. רקע

עבירות נשק נמצאות על סדר יומן של הכנסת ושל החברה הישראלית מזה שנות רבות. גם מבקר המדינה כתוב בשנים האחרונות דוחות בנוגע לנשк בלתי-חוקי ואירועי רוי.⁴ על אף שהמסכם יתמקד בעבירות נשק, נציין שRibivo עבירות הנשק הוא רק חלק **מתמונה כללית של האלימות הגוברת בחברה הערבית**, שאotta סקרנו במשמעותם קודמים של מרכז המחקר והמידע של הכנסת.⁵

האלימות ובפרט אירועי הרוי מביאים לפגיעה בתחום הביטחון האישי בחברה הערבית; לפיכך הביטחון האישי שערכו עמותות יוזמות אברהם ומוסד שמואל נאמן למדייניות לאומיות, בשנת 2019 כ-82% מהנסקרים הערבים דיווחו כי הם מודאגים או מודאגים מאוד מירוי ומשימוש בנשק באיזור המגורים – שינוי לרעה ויחסית לסקר שנערך בשנה הקודמת, שבו 77% הביעו דאגה מכך. בسنة 2019, **15% מהנסקרים הערבים דיווחו כי הם או בני משפחתם או חברים נפצעו מעבירות באמצעות נשק חם או קר – בעוד שהשיעור המקביל בקרב הנסקרים היהודים היה 1%**. בעניין הנסקרים הערבים הסיבות השכיחות ביותר לשימוש בנשק חם הן הענישה הקלה (כך סברו כ-93% מהנסקרים) ודמיונות הנשק (כ-86% מהם).⁶

**הגידול בפשיעה
ובאלימות פוגע
בתחומי הביטחון
האישי בחברה
הערבית. בסקר
שנערך אמרו מרבית
הנסקרים
כי השימוש בנשק
לפיטרון בעיות הפק
לדבר שבשיגורה.**

נתונים על שימוש בנשק נאספו גם בסקר שערכה בשנת 2019 אגודה הגליל – האגודה הערבית הארץית למחקר ושירותי בריאות; לפיכך מצא הסקר, 6.6% מהנסקרים דיווחו כי הם היו עדים לתקיפות באמצעות נשק חם, ו-4.6% הודיעו כי הם עצם השתמשו בנשק לפחות פעם אחת. שלושה רביעים מהנסקרים סברו כי **שימוש בנשק לפיטרון בעיות הפק לדבר שבשיגורה**.⁷

⁴ מבקר המדינה, דוח ביקורת בנושא **התמודדות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי רוי ביישובי החברה הערבית ובישובים מעורבים**, 15 באוגוסט 2018. מבקר המדינה, דוח ביקורת שניית 71 ג, התשפ"ג-2021-2021 בנושא **התמודדות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי רוי ביישובי החברה הערבית ובישובים מעורבים - ביקורת מעקב**. 18 במאי 2021.

⁵ לדוגמה, במסמך שנכתב ביולי 2020 הוצגו נתונים על ייצוג-יתר של לא יהודים (שהם ברובם הגדול ערבים) בין החסודים בכמה עבירות, בין הנאים בכתב אישום ובין עצורות. שיעור גביה חיסית של יהודים לא-יהודים נרשם בתיקים שנפתחו עקב עבירות כלפי חי אדם, עבירות נשק, עבירות נגד גוף והצתות. כמו כן, בחמש השנים שבין 2015-2019, גדל בכ-26% מספר תיקי האלימות במשפחה בחברה הערבית, שעה שבה חברת היהודית גדל מספר זה ב-2.6%. נורית כימוביץ-כהן, **נתונים על פשעה בחברה הערבית - עדכן**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 22 ביוני 2020. על פי רוב נתוני משטרת ישראל לשמונרים לדיון וננתונים שהמשרד לביטחון הפנים מפרסם במסגרות אחרות, אין מפולחים לפי קבוצות האוכלוסייה היהודים וערבים, אלא לפי יהודים ולא-יהודים"; קבוצה אחרת זו כוללת בעיקר ערבים, אך גם עובדים זרים, מבקשי מקלט ותירים.

במסמך אחר הצגנו גם את האיומים שמופיעים כלפי ראשי רשות מקומיות וככלפי עובדייהן, ובividוד בחברה הערבית, כמו גם את התקציבים שהמשרד הפנים משקיע בהגנה עליהם. נורית כימוביץ כהן, **ראשי רשות מקומיות מאויימים ועובדיו רשות מאויימים**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 29 בנובמבר 2020.

⁶ עמותות יוזמות אברהם ומוסד שמואל נאמן למדייניות לאומיות, **אלימות, פשעה וטיפול בחברה הערבית, מדד הביטחון האישי והקהלתי**, 2019. בסקר זה נדגומו 178 מראיניים ערבים תושבי ישראל (המתגוררים בתחום הקו הירוק), והם נשאלו 111 שאלות; במקביל נדגומו 500 מראיניים יהודים והם נשאלו 34 שאלות. בין המראיניים הערבים נכללו גם בדואים ודרוזים ולא-נכלי ערבי מזרחי ירושלים ודרוזים מרמת הגולן, שרובם אינם אזרחי ישראל.

⁷ הסקר נערך באיזור הדרום (כולל יישובים לא מוכרים) – 300 באיזור המרכז. ב��ם נכללו גם ערים מעורבות אגדת הגליל, האגודה הערבית הארץית למחקר ושירותי בריאות, רכacz, המרכז למחקר חברתי יישומי, **סקר האלימות בחברה הפלסטינית בישראל, 2018**, **תקציר הממצאים**, יוני 2019.

2. נתונים על חשיפה לעבירות נشك בישראל ועל ההיפגעות מהן

בפרק זה יוצגו נתונים על חשיפה לעבירות נشك בישראל ועל ההיפגעות מהן בשנים 2017-2020; ראשית יוצגו נתוני המשטרה, שהועברו על ידי המשרד לביטחון הפנים, ובין היתר פניות של אזרחים למועדן 100 של המשטרה עקב עבירות ירי. בהמשך יוצגו נתונים על הקורבנות בעבירותים אלו, ובכלל זה נתונים של משטרת ישראל וננתונים שמסרו גופים שייכים למערכת הבריאות (נתוני בית החולים שהתקבלו ממכוון גרטנר - המכון לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, נתונים על הרוגים שהתקבלו מהמרכז הלאומי לרפואה משפטית).

נקדים ונציג כי בכלל סט של נתונים שנציג בפרק זה ובפרקם הבאים נכללו עבירות שונות. למשל, נתונים מוקדי 100 על עבירות נشك כוללים רק את עבירות הירי וגם נתוני הקורבנות נוגעים לתוצאותיהן של עבירות אלו ולכן אינם אינדיקציה להיקף של עבירות נشك אחרות (חלוקת נחבות לחומרות) כמו ייצור בלתי-חוקי של נשק, הברחתו, מכירתו, רכישתו, החזקתו או נשיאתנו.

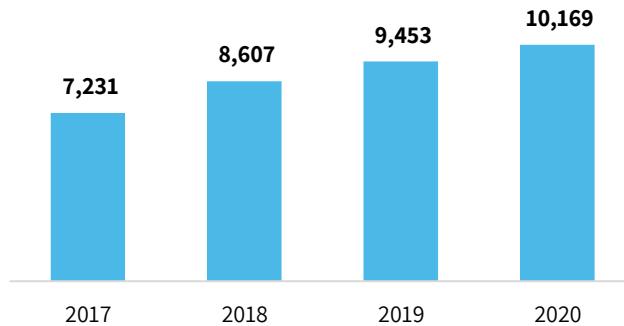
2.1 נתונים על פניות למוקד 100

מוקדי 100 הם מוקדים טלפוניים שאלייהם מגיעות במקרים בווזמת אזרחים. פניות אלו אינן כוללות את כל הטיפול המשטרתי בעבירות הנشك, שכן יש ארבעים שהטיפול בהם מתחיל בתלונה של אזרח לתחנות תיק חקירה ויש גם חקירות שהמשטרה פותחת באופן יdom. עם זאת, הפניות למוקד 100 מייצגות ממשק שבאמצעותן פונים האזרחים למשטרה בשעת חירום.

להלן יוצגו בתרשים 1 נתונים שהתקבלו מהמשרד לביטחון הפנים על 34,951 פניות של אזרחים (יהודים וערבים יחד) למוקד 100 עקב עבירות ירי בשנים 2017-2020; נתונים אלו כוללים פניות עקב ירי בחתונות, ירי בשטח פתוח וירי בשטח בניו.⁸

⁸ תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז הממחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הועבירה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן צור, ראש חוליה בקשה רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אוריית לחר סבן, ראש מדור חוות רישיון נשק; העורות ותיקונים: נצ"מ עירן נהו, 11 באפריל 2021. תשובה לשאלות הבקרה בכתב על ידי מפקח עוז"ד אוחד טופצ, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועבראו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

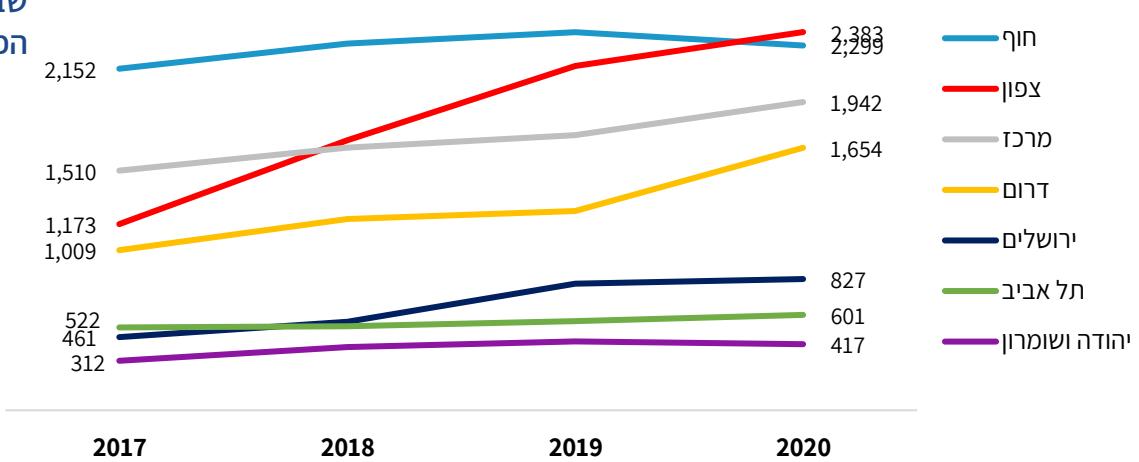
תרשים 1: פניות למקד 100 בגין עבירות ירי, 2017-2020⁹

בשנים 2017-2020
מספר הפניות למקד
100 גדל ב-40%.
הגידול החזק ביותר
נרשם במחוז הצפון,
שבו הוכפל מספר
הפניות.

לפי נתוני התרשימים, בשנים 2017-2020 גדל בהדרגה מספר הפניות עקב עבירות ירי מ-7,231 פניות בשנת 2017 ל-10,169 בשנת 2020 (גידול של 40% בשנים אלו). לא בכל אזור הארץ גדל מספר הפניות באותה מידת ונתונים על כך יוצגו בתרשימים 2.

תרשים 2: פניות למקד 100 בגין עבירות ירי בפילוח לפי מחוז, 2017-2020¹⁰

לפי נתוני התרשימים, בין שנת 2017 לשנת 2020 **הגידול החזק ביותר במספר הפניות למקד 100 נרשם במחוז הצפון, שם הוכפל מספר הפניות בתקופה זו, מ-1,173 ל-2,299.** גידול ניכר נרשם גם במחוז ירושלים (מ-461 פניות ל-827 פניות, גידול של 79%) ובמחוז הדרום (מ-

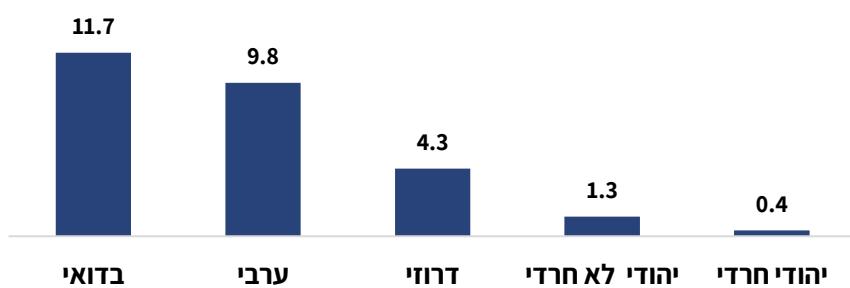
⁹ תשובת המשרד לביצועו הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 7 בפברואר 2021, העברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביצועו הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרוב בן צור, ראש חוליית בקשות רישיוני נשק, ואושרה על ידי סנ"ץ אוירית לחרaben, ראש מדור חוות דרישות נשק; העורות ותיקונים: נצ"מ עירן נהוז, 11 באפריל 2021. תשובה לשאלות הבירה נכתבה על ידי מפקח עוז' אוחד טופף, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועבורה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביצועו הפנים ב-24 במאי 2021.

¹⁰ העברות הכלולות בנתונים אלו הן: ירי בחתונות, ירי בשטח פתוח וירי בשטח בניין. נתונים אלו כוללים רק את המוחוזות הגיאוגרפיים של המשטרת ואין בהם כוללם 509 פניות למקד שPsiogram לפי מחוזות במערכת המיחשוב של המשטרת נקבע כלשכת ראש את"ן או מג"ב. שם.

909 פניות ל-1,654, גידול של 64% - שיעירו ב-2020).¹¹ כל היישובים שבהם נרשמו יותר מ-100 פניות למועד בשנה הם יישובים ערביים, למעט נוף הגליל שהוא עיר מעורבת.¹²

דרך נוספת לבחון את נתוני הפניות למועד 100 היא באמצעות ניתוח של הנתונים לפי המגזר שאליהם שייכים היישובים מהם נעשו הפניות. לשם כך חישבנו את מספרי הפניות למועד 100 בגין עבירות ירי לכל 1,000 תושבים בשנים 2018-2020.¹³ בתרשים 3 יוצגו נתונים אלו בפיזור לפי סוג היישוב: יהודי (חרדי או לא חרדי), عربي (שאיו בדואי), בדואי ודרוזי; בתרשים זה לא כללו היישובים המעורבים, שכן ביישובים אלו יש שונות גדולה בה��לגות קבוצות האוכלוסייה יהודים וערבים; למשל, שיעור התושבים הערבים בתל אביב הוא 4.5% ואילו בירושלים שיעורם גדול בהרבה – 38% (שרובם אינם אזרחי ישראל). נתוני היישובים הבדואים אינם כוללים יישובים שאינם מוכרים.¹⁴ השקלול לכל 1,000 תושבים חושב בהתאם על מספר הפניות שהצטברו במהלך שלוש שנים.

תרשים 3: פניות למועד 100 בגין עבירות ירי במהלך השנים 2018-2020 לכל 1,000 תושבים, לפי מגזר היישוב¹⁵

¹¹ גידול במספר הפניות נרשם גם ביהודה ושומרון (מ-312 פניות ל-417 פניות, גידול של 34%), ובמחוז המרכז (מ-1,510 פניות ל-1,942 פניות, גידול של 29%). במחוז תל אביב ובמחוז חוף נרשם גידול מתון יותר של 15%-7% בהתאם (ובמחוז חוף אף נרשמה ירידת מסויימת במספר הפניות בין 2019 ל-2020).

¹² היישובים הבולטים במספר הפניות למועד 100, שבהם נרשמו יותר מ-100 פניות, הם (בסדר יורד): נצרת – 633 פניות בארבע השנים שבין 2017-2020; טמרה – 365 פניות בתקופה זו; טoba-Ζנגייה – 270; כפר כנא – 216; טורען – 181; ספרעם – 180; אכסאל – 154; דרוז – 153; עילוט – 147; שבלי – 146; ופיע – 144; מג'ד אל כרום – 141; דיר אל אסד – 138; ערבה – 126;ocabol – 121; סח'נין – 114; מג'אר – 108; רינה – 108; כעבה טבש ח'ג'אג'ה – 102; נוף הגליל – 101. שם.

¹³ בתרשים זה לא כללנו נתונים בשנת 2017, שנמשכו בנפרד באופןו לאפשר לתוכלו אותם עם נתונים 2018-2020. חישוב מספר הפניות למועד 1,000 תושבים נעשה תוך שימוש נתונים קובץ הרשותות המקומיות על הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. התרשים כולל נתונים פניות למועד 100 שהתקבלו מ-865-865 יישובים (718 יישובים יהודים, 11 יישובים לא יהודים, 83 יישובים ערבים, 15 יישובים דרוזים, ו-19 יישובים בדואים), שהם 84% מכ-1,030 היישובים או המיקומים שתועדו במועד 100. בחישוב לא כללו ערים מעורבות ואף לא יישובים שעלה בהם אין נתונים על גודל האוכלוסייה: איזורי תעשייה ותעסוקה (שבהם אין תושבים), שמונה יישובים בדואים לא מוכרים וישראלים פלסטינים ביהודה ושומרון.

¹⁴ ביישובים הבודאים שאינם מוכרים מספר התושבים אינם ידוע ולכן אין אפשרות לחשב את מספר הפניות לכל 1,000 תושבים.

¹⁵ בתרשים זה לא כללנו נתונים 2017, שנמשכו בנפרד באופןו לאפשר לתוכלו אותם עם נתונים 2018-2020. חישוב המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקה והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הועברה בדוא"ל על ידי גליה מלשכת הרשות לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרבית צור, ראש חילית בקשרות רישיוני נשק, ואושרה על ידי סנ"כ אורית לחר שבן, ראש מדור ח"ד רישיוני נשק; העratioות ותיקונים: נצ"מ עיר נהו, 11 באפריל 2021.

שכיחות גבוהה
במיוחד של פניות
למועדן 100 עקב
ubarot Yiri nerushma
בישובים ערבים
(ובתוכם השכיחות
הגובה ביותר היתה
בישובים בדואים).
בישובים יהודים
נרשמה שכיחות
נמוכה בהרבה.

לפי נתונים התרשים, בשנים 2018-2020 השכיחות הגבוהה ביותר של פניות למוקד נרשמה בישובים בדואים - 11.7 פניות בשלוש השנים האחרונות לכל 1,000 תושבים, ואחריהם – יישובים ערבים עם שכיחות של 9.8 פניות בשלוש שנים לכל 1,000 תושבים. שכיחות הפניות ביישובים דרוזים הייתה פחות מחצי מכך ושכיחות הפניות ביישובים יהודים נמוכה בהרבה – 1.3 פניות לכל 1,000 תושבים ביישובים היהודיים הלא-חרדים.

פניות למוקד 100 עקבubarot Yiri – סיכום

באربע השנים האחרונות גדל ב-40% מספר הפניות למוקד 100 עקבubarot Yiri.
גידול חד נרשם במחוז הצפון ובמחוז ירושלים.

שכיחות הפניות למוקד 100 עקבubarot Yiri גבוהה במיוחד ביישובים בדואים ובישובים ערבים אחרים – פי-8-9 מאשר ביישובים היהודיים.

2.2 נתונים על הנפגעים מעבירות נשק

בפרק זה יוצגו נתונים על **הנפגעים מעבירות נשק**, כאינדייקציה לנזקים שהן גורמות; מגד זה יכול לשחק מגמות בהיקפן שלubarot הנשקל לא פחות מתוכני התיקים שנפתחו במשטרה, שכן נתונים התיקים יכולים להשנות בהתאם לשינויים באכיפה או בשיעור הדיווח של אזרחים למשטרה ואילו נתונים הנפגעים אינם תלויים בכך. הנתונים הובאו משלושה מקורות:

- **תיקים שנפתחו במשטרת ישראל ובהם נרשמו קורבנות העבירה;** נתונים אלו כוללים הן פצעים והן הרוגים ואין באפשרות מעריכם המוחשב של המשטרה להבחן ביניהם;¹⁶
- **נתונים על פצעים ורוגים שהגיעו לבתי החולים התקבלו ממכוון גרטנר – המكان לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות של משרד הבריאות;**¹⁷
- **נתונים על הרוגים בנסיבות של רצח או הריגה במערכות נשק כפי שסועגו על ידי המרכז הלאומי לרפואה משפטית של משרד הבריאות.**¹⁸

¹⁶ תשובות המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הועברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרבית צוואר, ראש חיליות בקשה רישוי נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אורות לחץ סבן, ראש מדור חוו"ד רשיון נשק; העותות ותיקונות: נצ"מ עירון נהו, 11 באפריל 2021. תשובה לשאלות הבירה נכתבו על ידי מפקח ע"ד אוחד טופז, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

¹⁷ ד"ר מרון בודם, מנוהל בפועל של המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, מכון גרטנר – המكان לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, דוא"ל, 31 בדצמבר 2020.

¹⁸ מירי כהן, מנהלת תחום בכיר קשיirs ממשל ותוכניות לאומיות, לשכת משנה למנכ"ל משרד הבריאות, תשובה לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 19 באפריל 2021, הועברה בדוא"ל, 26 באפריל 2021.

סביר להניח שיש חפיפה חלקית בין הנתונים שלושת המקורות, אך איןנו יודעים את היקפה. על אף השונות בהגדרות ועל אף שיש חפיפה מסוימת, נציג את כל הנתונים, על מנת לציר תמונה מלאה ככל האפשר על תוכאותיהן של עבירות הנשק בישראל ושל תוכאותיהן.

נתוניים עיקריים על מספר הנפגעים בשנים 2017-2020

- בתקי' חקירה של משטרת ישראל נרשמו 10,891 קורבנות (פצועים ורוגים יחד), כ-84% מהם ערבים תושבי ישראל וכ-12% מהם יהודים. היתר הם ערבים שאינם תושבי ישראל או אחרים.
- נפגעים שהגיעו לבתי חולים - 1,405 פצועים, כ-89% מהם ערבים (תושבי ישראל ואינם תושבי ישראל). 70 מהם מתו בבתי החולים, כ-81% מהם ערבים.¹⁹
- 611 גופות של הרוגים בנסיבות נשק שהגיעו למרכז הלאומי לרפואה משפטית, 81% מהם של ערבים (תושבי ישראל ואינם תושבי ישראל).²⁰

קורבנות עבירות נשק – נתוני תיקים שנפתחו במשטרת ישראל

להלן יוצגו נתונים המשרד לביטחון הפנים על **10,891 קורבנות עבירה (פצועים ורוגים)** שנרשמו בתקי' עבירות נשק בין השנים 2017-2020;²¹ בשנים אלו נפתחו במשטרת **23,007** תיק עבירות נשק, ובו (על פי מערכת המיחשוב של המשטרה): ירי מנשק חם שלא כדין; היורה מנשק חם שלא כדין במקום מגורים או במקום אחר שיש בו כדי לסכן חי אדם; רכישת או החזקת נשק חם שלא כדין; נשיאת או הובלת נשק חם שלא כדין; ירי מנשק חם באיזור מגורים; ביצוע עסקה אחרת בנשך; יצור, יבוא ויצוא נשק בלי רשות; מכירה או מסירת נשק ללא מורשה בצדון; מכירה או מסירת נשק ללא מורשה ברשלנות; רכישת או החזקת חלק של נשק או תחמושת; סחר או עסקה למסירת החזקה בנשך לאחר; נשיאת או הובלת חלק של נשק או תחמושת.²² סביר להניח ש מרבית הקורבנות נפגעו מאות מעבירות הירוי, אך יתכן שהקלם נפגעו בדרך אחרת באירועים שבಗינם נפתחו תיק עבירות נשק.

ראשית יוצג בתרשימים 4 פילוח של נתונים הקורבנות לפי קבוצות אוכלוסייה.

¹⁹ קבוצת הערבים בנתוני בית החולים כוללת ערבים תושבי ישראל וערבים שאינם תושבי ישראל.

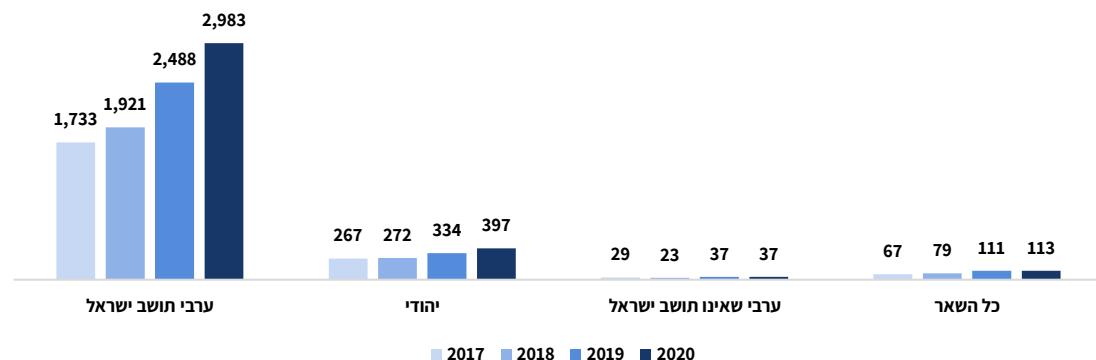
²⁰ קבוצת הערבים בנתוני המרכז הלאומי לרפואה משפטית כוללת ערבים תושבי ישראל וערבים שאינם תושבי ישראל.

²¹ נתונים אלו אינם כוללים 204 קורבנות שקבוצת האוכלוסייה שלהם לא תעודה במערכת המיחשוב של המשטרה. בסך הכל תועדו בשנים אלו 11,095 קורבנות עבירה שנרשמו ב-10,954 תיקי עבירות נשק. שם.

²² עבירות אלו במערכת המיחשוב של המשטרה מקבילות לכמה סעיפים בחוק העונשין, תש"ל"ז – 1977: 340 א. ו-144.

תרשים 4: קורבנות (פצועים וחרוגים) בתיקי עבירות נשק, לפי קבוצות אוכלוסייה,

²³2020-2017

84% מהקורבנות
בתיקי עבירות נשק
הם ערבים תושבי
ישראל; 12% מהם
יהודים.

בין 2017-2020 גדל
מספר הקורבנות
הערבים תושבי
ישראל ב-72%.

לפי נתוני התרשים **כמעט כל הקורבנות בתיקי עבירות נשק הם ערבים תושבי ישראל**: בין השנים 2017-2020 נרשמו 9,125 קורבנות מקבצתה זו (כ- 84% מכלל הקורבנות שנרשמו במערכת המיכון של המשטרה) ובאותה תקופה נרשמו 1,270 קורבנות יהודים (כ-12%).²⁴ בשנים אלו גדל מספר הקורבנות בכל קבוצות האוכלוסייה, אך **הגידול החד ביותר נרשם בקרב ערבים תושבי ישראל – מ-1,733 קורבנות בשנת 2017 ל-2,983 קורבנות בשנת 2020 – עלייה של 72%**.²⁵

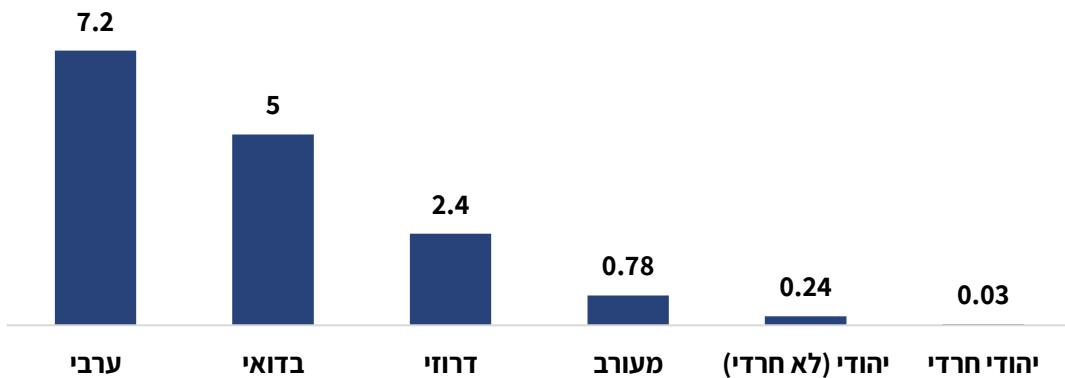
להלן יוצגו בתרשים 5 נתונים המסבירו על מספר הקורבנות שנרשמו בתיקי עבירות נשק שנפתחו במהלך ארבע השנים 2017-2020, בפילוח לפי **מגזר יישוב המגורים שלהם**: ערבי (לא בדווי ודרוזי), בדווי, דרוזי, יהודי לא חרדי ויהוד חרדי; היוות שביישובים שונים יש מספר שונה של תושבים, יוצג מספר הקורבנות מותקן לכל 1,000 תושבים.

²³ תושבת המשרד לביטחון הפנים לפניתו של המרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, העבירה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרוב בן צור, ראש חילית בקשות רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אוירית לחר שבן, ראש מדור חוות' רישיון נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עירן נהוה, 11 באפריל 2021. תשובה לשאלות הבירה נכתבו על ידי מפקח עו"ד אוחד טופז, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

²⁴ כמו כן נרשמו 126 קורבנות ערבים שאינם תושבי ישראל (כ-1% מכלל הקורבנות) ו-370 קורבנות (כ-3% מכלל הקורבנות) שאינם שייכים לקבוצות אלו. עוד עולה מנתוני המשטרה, כי מספרם של כל הקורבנות של עבירות נשק גדל בשנים אלו ב-69%, מ-2,103 בשנת 2017 ל-3,556 בשנת 2020. שם.

²⁵ בשנים אלו מספר הקורבנות היהודיים גדל ב-49% ומספר הקורבנות הערבים שאינם תושבי ישראל גדל ב-28%.

תרשים 5: מספר הקורבנות (פצועים והרוגים) בתיקי עבירות נשק במהלך ארבע שנים (2017-2020) מותקן לכל 1,000 תושבים, לפי מגדר היישוב²⁶

שכיחות הקורבנות
של עבירות נשק
ביישובים ערבים
גדולה פי 30
מהשכיחות ביישובים
יהודים לא-חרדים.

לפי נתונים התרשים, בשנים 2017-2020 נרשמו בתיקי עבירות נשק 7.2 קורבנות לכל 1,000 תושבים שהתגוררו ביישובים ערבים שאינם ישבים בדואים; ביישובים בדואים (לא כולל שבטים בדואים)²⁷ נרשמו 5 קורבנות לכל 1,000 תושבים; ביישובים דרוזים היה מספר הקורבנות קטן יותר (2.4 קורבנות לכל 1,000 תושבים) וביישובים יהודים מסוימים היה קטן בהרבה. בארבע השנים אלו נרשמו בערים המערבות 0.78 קורבנות לכל 1,000 נפש, אך נציג שוב את השונות הגדולה בשיעור התושבים הערבים בקרב תושביהן של ערים אלו (4.5%-38%).

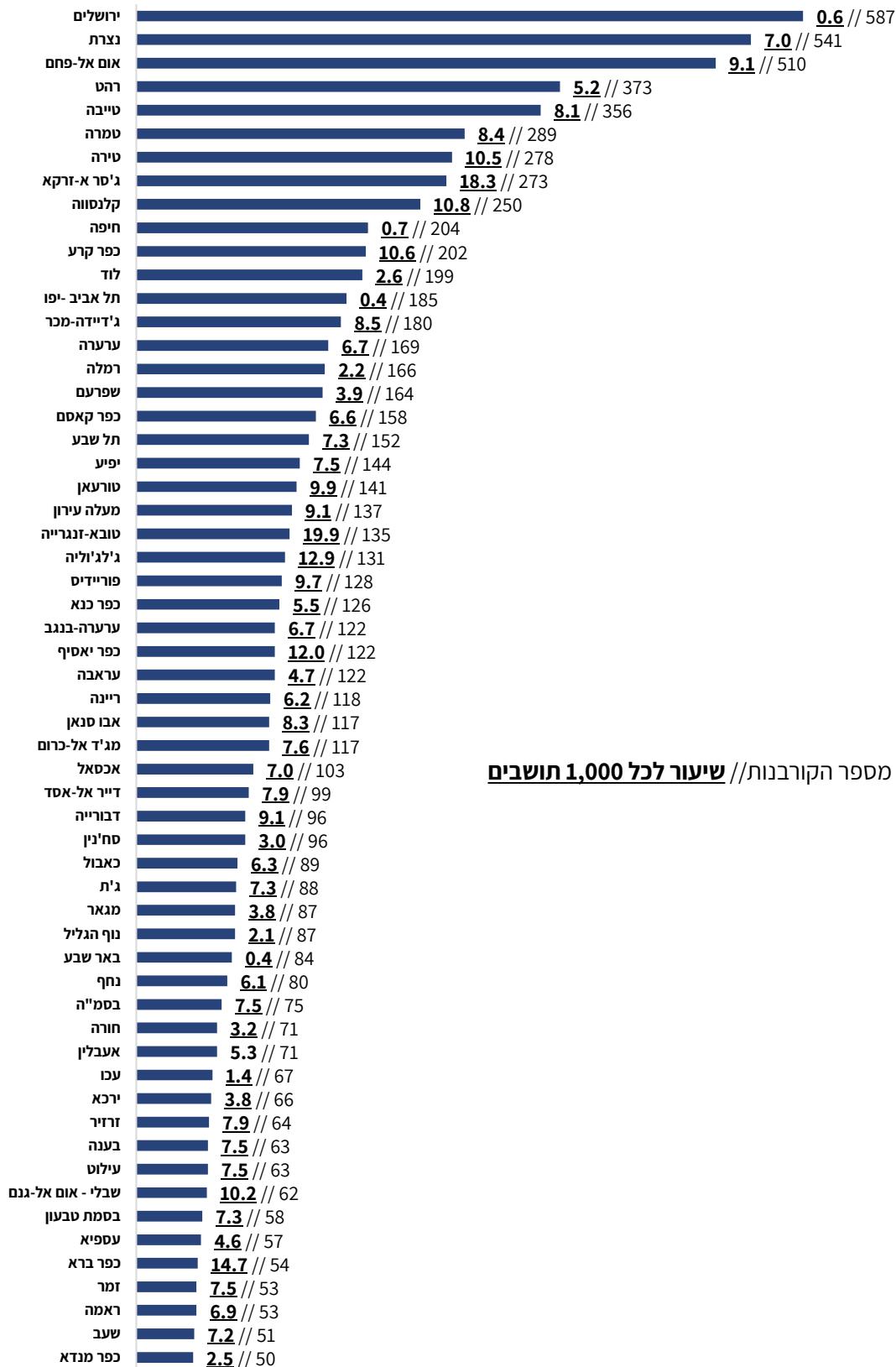
בתרשים 6 יוצגו נתונים על קורבנות (פצועים והרוגים) שנרשמו בתיקי עבירות נשק בפיתוח לפי יישוב המגורים של הקורבן. בתרשים נכללים רק היישובים שבהם נרשמו 50 קורבנות עבירה או יותר בארבע השנים שבין 2017-2020.²⁸ **לצד העמודות מצוינים מספרי הקורבנות בכל אחד מהיישובים ובאותיות מודגשות – תיקנון של מספר הקורבנות לכל 1,000 תושבים.**

²⁶ תשובת המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הועברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן בקשר לרשוי נשקי, ואושרה על ידי סנ"צ אורית לחר שבן, ראש מדור חוו"ד רישיון נשקי; הערות ותיקונים: נצ"מ עין נהון, 11 באפריל 2021. תשובות לשאלות הבירה נכתבו על ידי מפקח ע"ד אוחד טופ, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

²⁷ שבטים הבדואים מספר התושבים אינו ידוע ולכן אי אפשר לחשב את מספר התיקים לכל 1,000 תושבים.

²⁸ יש 57 יישובים שבהם נרשמו יותר מ-50 קורבנות ו-261 יישובים שבהם נרשמו 50 קורבנות או פחות בארבע השנים הנ"ל.

תרשים 6: קורבנות (פצועים והרוגים) שנרשמו בתיקי עבירות נשק באربع שנים - 2020
2017 - מספר כולל וממוצע ממוצע ל-1,000 תושבים²⁹

כמעט כל היישובים
שבהם נרשמו 50
קורבנות ומעלה
בשנים 2017-2020
הם יישובים ערבים או
ערביים.

בבחינת הנתונים שהוצגו בתרשים 6 ניכר שכמעט כל היישובים שבהם נרשמו **50 קורבנות** **ומעלה בתיקי עבירות** נש�� הם יישובים ערבים או מעורבים. היישובים **בתרשים מסודרים** **לפי מספר קורבנות** הירוי **שהיו** בهم, מהגבוה ביותר (למעלה) לנמוך (למטה). אך בבחינת **היקף ההיפגעות** יש להביא בחשבון גם את מספרם של כל התושבים בכל יישוב, וחישוב **שכחיה** **היא מביא** **לסדר** **אחר** **של** **היישובים.** כך למשל, מהתרשים ניכר כי בשנים 2017-2020 **מספר הקורבנות** בנצורת לא היה רחוק ממספרם בירושלים, אך שיעורם מקרוב כלל תושבי העיר **היה גדול** **בהרבה** **בנצרת** [שהה נרשמו 7 קורבנות לכל 1,000 תושבים, לעומת זאת 0.6 בירושלים (כולל מזרחה העיר)].

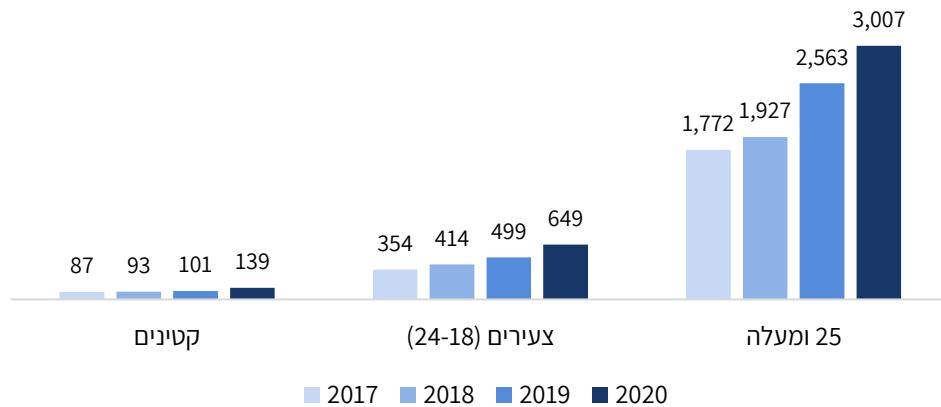
כמו כן, יש לתת את הדעת לכך שגם יישובים קטנים (וביחוד בחברה הערבית) יש שיעור גבוה של קורבנות של עבירות נשק, גם אם מספר המוחלט אינו בין הגודלים והם לא נכללו בתרשימים 6. להצגה מפורטת יותר של מספר הקורבנות שנרשמו בתיקי עבירות נשק ביישובים השונים, בצד שיעור הקורבנות לכל 1,000 תושבים, ראו נספח 2 (בנספח זה מפורטים 318 יישובים, בסדר אלפביתי). עיון בנספח מעלה כי יש יישובים שמספר תושביהם אינו גדול, ולכן גם מספר הקורבנות בהם קטן יחסית, אך שיעור הקורבנות בהם ביחס למספר התושבים דזוקא גבוה, ובחלקם הוא אף מגע **ליותר מקורבן אחד לכל 100 תושבים בארבע השנים** שבין 2017-2020 (לדוגמה: היישובים הערבים כפר מצר, אבטין, כמאנה, סואעד וראמ אל-ענין והיישובים היהודיים בארכ מילכה ומיע עמי).

להלן יוצגו בתרשימים 7 נתוני המשרד לביטחון הפנים על קורבנות (ערבים ויהודים יחד) שנרשמו בתיקי עבירות נשק בפילוח לפי קבוצות גיל: קטינים, צעירים (בגיל 18-24) ובוגרים מגיל 25 ומעלה.³⁰ חשיבותם של נתונים אלו נובעת מرجישותה המיחודה של קבוצת הקטינים ומכך שהרשותות נזקנות תשומת לב מיוחדת לקבוצת הצעירים חסרי המעש (ראו פרק 8).

²⁹ תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 7 בפברואר 2021, הוועברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרוב בן צור, ראש חוליה בקשרות רישיונשך, ואושרה על ידי סנ"צ אוריית לחץ שבן, ראש מדור חוו"ד רישיונשך; העורות ותיקונים: נצ"מ עירון נהנו, 11 באפריל 2021. תשובה לשאלות הבהרה נכתבו על ידי מפקח עו"ד אוחד טופצ, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר ל्रיבונות הפנים ב-24 במאי 2021.

³⁰ נתונים אלו אינם כוללים 143 קורבנות של עבירות נשק שהגלום לא תועדו במערכת המיחשוב של המשטרה.

**תרשים 7: קורבנות (פצעים והרוגים) שנרשמו בתיקי חקירת עבירות נشك בפיתוח לפני
קבוצות גיל, 2017-2020³¹**

בشكلול עם גודל האוכלוסייה בכלל אחת מקבוצות הגיל, השכיחות הגבוהה ביותר של קורבנות בתיקי עבירות נشك היא בקרב צעירים בגיל 18-24 (ערבים יהודים יחד). בין השנים 2017-2020 גדל מספרם של אלו ב-83%.

לפי נתוני התרשים, בכלל השנים 2017-2020 נרשמו קורבנות של עבירות נشك 420 קטינים, 1,916 צעירים ו-9,269بالغים שגילם 25 ומעלה. בשקלול עם מספר התושבים בני קבוצות הגיל הרלוונטיות חישבנו כי בשנים אלו **על כל 100,000 נפש מקבצת הגיל הרלוונטית היו 14 קורבנות קטינים של עבירות נشك, 206 קורבנות מקבצת הצעירים ו-180 קורבנותبالغים שגילם מעל 25** (אמור, ערבים ויהודים יחד).³² בתרשים בולט גם **גידול ניכר** במספר הקורבנות במהלך השנים האחרונות בכל קבוצות הגיל, ובאופן בולט במיוחד בקבוצת הצעירים, שמספר הקורבנות בהםן גדל מ-354 בשנת 2017 ל-649 ב-2020 (גידול של 83%); בשנים אלו מספר הקורבנות בקבוצת הבוגרים שגילם 25 ומעלה גדל ב-70% ומספר הקורבנות הקטנים גדל ב-60%.

כאמור, נתונים המשטרה שהוצגו לעיל אינם מאפשרים הבחנה בין פצעים להרוגים.

מענה חלקו לחיסרון זה של הנתונים ניתן באמצעות נתונים שהתקבלו מגופים של מערכת הבריאות: מכון גרטנר - המכון לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, והמרכז הלאומי לרפואה משפטית של משרד הבריאות שאליו נשלחות גופות לשם בירור סיבת המוות - מקטן מבתי חולים ורובי מזירות אחרות.

³¹ תשובת המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 7 בפברואר 2021, העברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרוב בן צור, ראש חוחית בקשוט רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אורית לחר שבן, ראש מדור חוו"ד רישיון נשק; העורות ותיקונים: נצ"מ עירן נהוז, 11 באפריל 2021. תשובות לשאלות הבירה נכתבו על ידי מפקח עוז"ד אוהד טופף, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

³² לפי נתונים הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס), בסוף שנת 2019 היו בישראל 2,985,000 קטינים, 928,900 צעירים (בגיל 18-24) ו- 5,139,600بالغים בגיל 25 ומעלה. למ"ס, נתונן סטטיסטי לישראל, [לוח 2.3, אוכלוסייה לפי קבוצת אוכלוסייה, דת מין גזע](#).

פצעים והרוגים בבתי החולים - נתוני מכון גרטנר - המכון לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות

בריאות³³

מרכז הממחקר והמידע של הכנסתת פנה למכון גרטנר בבקשת נתונים על הנפגעים מעבירות נשק בשנים 2017-2020. תשובה המכון התקבלה בתאריך 31 בדצמבר 2020 והודגש בה כי במועד הפקת הנתונים, לא כל נתוני נובמבר ודצמבר הגיעו לידי המכון. משום כך נתוני שנת 2020 אינם מלאים והנתונים שיוצגו להלן הם בגדר הערכת-מינימום;³⁴ לאור זאת, בהמשך הפרק בתרשימים שכוללים פילוח לפי שנים יוצגו רק השנים 2017-2019 ובתקسطו נסיף את נתוני שנת 2020. בתרשימים שבהם הנתונים אינם מוצגים בחלוקת לשנים, יוצגו נתוני ארבע השנים האחרונות (כולל 2020). מכון גרטנר העביר נתונים על שתי הקבוצות האלו:

א. **נפגעים, כלומר פצעים שאושפזו בבתי החולים והרוגים** שמתו מפציעיהם בבתי החולים.

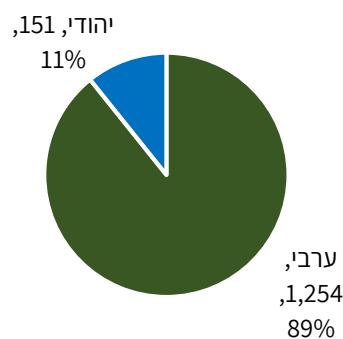
ב. **רוגים** שנפטרו מפציעיהם בבתי החולים (נתונים אלו נכללים בנתוני הנפגעים).

יודגש כי נתוני מכון גרטנר **אינם כוללים את כלל הפוניטים למרכזים לרפואה דחופה** (חדרי מיין) שכן יתכן שהיו פניות לחדרי המיין שלא הסתיימו באשפוז. כמו כן, נתונים אלו אינם כוללים פצעים שטופלו במסגרת בקהילה ואף לא את אלו שמתו מפציעיהם בעודם במקום האירוע ולא הגיעו לבתי החולים, אלא למרכז הלאומי לרפואה משפטית; אלה יוצגו בהמשך הפרק.

להלן יוצגו בתרשימים 8 נתונים על הנפגעים מאלומות באמצעות נשק חם בישראל בשנים שהוזכרו לעיל: מספר הפצעים שאושפזו בבתי החולים, מספר הנפטרים וחומרת הפציעות, בפילוח לפי קבוצות אוכלוסייה (יהודים וערבים).

תרשים 8: נתוני מכון גרטנר על נפגעים מאלומות באמצעות נשק, יהודים וערבים,

³⁵2020-2017

³³ **מכון גרטנר** הוא מכון מחקר לאומי שטרכתו לסייע למערכת הבריאות בקביעת בריאות מדיניות בריאות מושכלת ולפתח אותה.

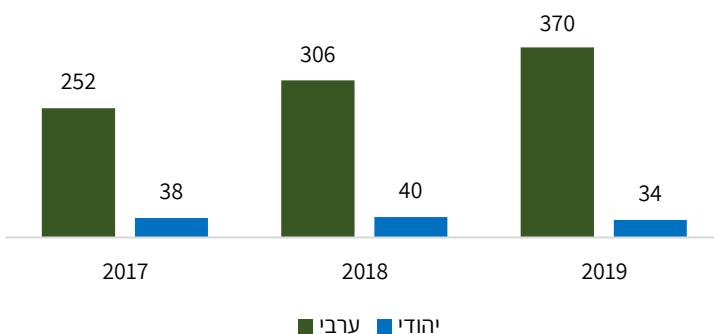
³⁴ ד"ר מרון בודס, מנהל בפועל של המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, מכון גרטנר – המכון לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, דוא"ל, 31 בדצמבר 2020.

³⁵ נתונים נובמבר ודצמבר 2020 אינם מלאים. שם.

בשנים 2017-2020 הגיעו לבתי החולים 1,405 נפגעים משביתם בכל נשק.
70 מהם מתו בחדרי המיין 89% מהנפגעים היו ערבים 11% מהם היו יהודים. בין השנים 2019-2017 גדל מספר הנפגעים העربים ב-47%.

לפי נתוני התרשים, בין השנים 2017-2020 אושפזו בבתי חולים או מתו בחדרי המיין 1,405 נפגעים משימוש بكل נשק.³⁶ 1,254 מהם (89%) היו ערבים ו-151 מהם (11%) היו יהודים. להלן יוצגו נתונים אלו על ציר הזמן, בשנים שבין 2017-2019.

תרשים 9: נפגעים מאלימות באמצעות נשק בכלל אחת מהשנתיים 2017-2019³⁷

בשנים המוצגות בתרשים נרשמה עלייה ניכרת במספר הערבים שנפגעו מעבירות נשק (פציעים ונפטרים בבתי חולים), מ-252 בשנת 2017 ל-370 בשנת 2019 - **גידול של 47%**. בשנים אלו לא נרשמה עלייה דומה במספר הנפגעים היהודיים. בשנת 2020 (שהנתונים עליה כאמור אינם מלאים) נרשמו 365 נפגעים - 326 מהם ערבים ו-39 יהודים.

בשנים אלו, כ-5% מהנפגעים שהגיעו לבתי החולים כתוצאה מאלימות באמצעות נשק (70 מ-1,405) מתו מפציעיהם. 57 מהם (81%) היו ערבים.

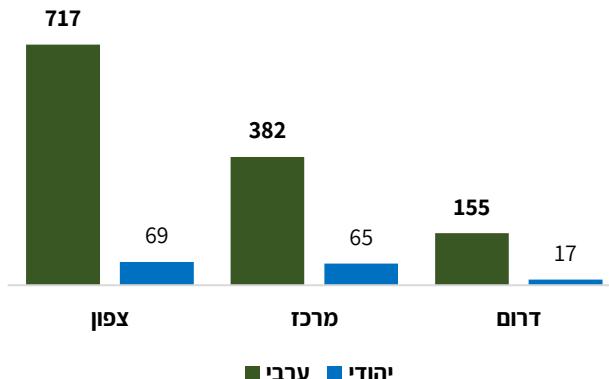
מבחן גיאוגרפי

להלן יובאו נתונים מסקון גרטנר על 1,405 הנפגעים מעבירות נשק בשנים 2017-2020 בפיתוח לфи המחוות שבhem נמצאים בתי החולים בהם אושפזו או מתו הנפגעים.³⁸ אין בידינו מידע על מידת החפיפה בין המחוות לפיציעות לפי חלוקה זו (הסתמכת על מיקומם של בתי החולים) לבין מחוות המשטרה שהוצעו בתרשים 2 - שבו הוצגו קריאות שלאזורים למוקד 100 של המשטרה - אך נראה כי יש עומס גדול של נפגעי עבירות נשק בשבועה בתי החולים שבאזור הצפון: רמ"ם, הילוף, בי"ח לגליל (נהריה), העמק, זיו, פוריה ובית החולים הסקוטי בנצרת.

³⁶ מצבם של כ-11% מהנפגעים (ערבים ויהודים יחד) הוגדר אנוש, ומצטב של 10% מהם הוגדר קשה; 36% מהנפגעים היו במצב בינוני ו-43% במצב קל. התפלגות חומרת הפציעות בקרב נפגעים ערבים בלבד הייתה דומה – 10% במצב קשה, 10% במצב בינוני ו-44% במצב קל. ד"ר מרון בודס, מנהל בפועל של המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, מכון גרטנר – המכון לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, דוא"ל, 31 בדצמבר 2020.

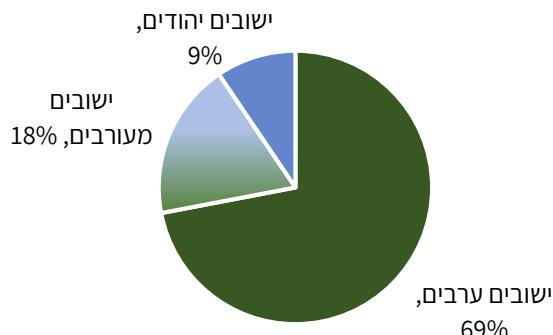
³⁷ נתונים נובמבר ודצמבר 2020 אינם מלאים. שם.

³⁸ מחוז הצפון כולל את בתי החולים: רמ"ם, הילוף, בי"ח לגליל (נהריה), העמק, זיו, פוריה ובית החולים הסקוטי בנצרת. מחוז המרכז כולל את בתי החולים: איכילוב, בילינסון, שיבא, אסף הרופא, וולפסון, קפלן, הדסה, שערי צדק, לניאדו ומאר (כפר סבא). מחוז הדרום כולל את בתי החולים: سورוקה, יוספטל, ברזילי, וכשנת 2020 – אסותא באשדוד. עדי גבעון, מכון גרטנר – המכון לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, דוא"ל, 8 באפריל 2021.

תרשים 10: נפגעים אלימים באמצעות נשק, לפי מחוז המרכז הרפואי, 2017-2020³⁹

בשנים 2017-2020
56% מהנפגעים
הגיעו לבתי חולים
שנמצאים במחוז
הצפון, כשליש מהם
הגיעו לבתי חולים
במחוז המרכז
וכ-12% במחוז
הדרום.

לפי נתוני התרשים, באربע השנים האחרונות יותר ממחצית מהנפגעים מעבירות נשק (**שאושפזו בבתי החולים**) נרשמו במחוז הצפון (786 מ-1,405 נפגעים, כ-56%), כשליש מהנפגעים נרשמו במרכז (447 נפגעים) וכ-12% באיזור הדרום (172 נפגעים).⁴⁰ מכון גראניר העביר לבקשתנו גם נתונים על הנפגעים בפילוח לפי יישובי המגורים שלהם. להלן יוצגו הנתונים בפילוח לפי מגזר היישוב: ערבי, יהודי או מעורב.⁴¹

תרשים 11: נפגעים אלימים באמצעות נשק, לפי מגזר יישוב המגורים, 2017-2020⁴²

בשנים אלו 69%
מהנפגעים התגוררו
בישובים ערבים
�-18% מהנפגעים
(ערבים ויהודים יחד)
התגוררו בישובים
מעורבים.

לפי נתוני התרשים, מרבית הנפגעים שאושפזו או נפטרו בבתי החולים (69%) מתגוררים בישובים ערבים, 18% מהם מתגוררים בישובים מעורבים ו-9% מתגוררים בישובים יהודים. עוד

³⁹ נתוני נובמבר ודצמבר 2020 אינם מלאים. ד"ר מרון בודס, מנהל בפועל של המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, מכון גראניר – המכון לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, דוא"ל, 31 בדצמבר 2020.

⁴⁰ במחוז הצפון ובמחוז הדרום: 91% מהנפגעים הם ערבים, ובמחוז המרכז – כ-85%. שם.

⁴¹ בישובים המעורבים נכללים: חיפה, ירושלים, לוד, מעלה-תרשיחא, נצרת עילית, עכו, רמלה ותל אביב. ביישובים אלו התגוררו בשנת 2019 כ-1,950,000 תושבים.

⁴² נתונים אלו אינם כוללים 46 נפגעים שמקום מגורים אינו מצוי במערכת המិוחשוב. נתונים נובמבר ודצמבר 2020 אינם מלאים. שם.

עליה מנתוני מכון גרטנר כי בשנים אלו, **כמעט כל היישובים העיקריים (שבهم מתגוררים עשרה נפגעים אליהם במערכות נשק או יותר) היו ערבים או מעורבים**, כפי שיצג בטבלה 1:

טבלה 1: נפגעים מעבירות נשק ביישובים העיקריים, 2017-2020⁴³

אוכלוסייה	יישוב	מספר הנפגעים
ערבית	אום אל-פחם	97
	ג'סר א-זרקא	68
	נצרת	60
	רהט	45
	טيبة	44
	טמרה	40
	تل שבע	36
	טירה	34
	ערערה	33
	כפר קאסם	24
	ג'יג'וליה	23
	כפר קרע	22
	ג'דیدה-מכה	22
	קלנסווה	21
	יפו	17
	באקה אל-גרביה	16
	כאבל	15
	מעלה עירון	15
	מג'ד אל-כרום	14
	ירכא	12
	חוּרָה	11
	ערערה-בנגב	11
	שבע	10
	שפרעם	10
	כפר כנא	10
	שגב-שלום	10
מעורבת	ירושלים	66
	לוד	44
	רמלה	41
	חיפה	40
	תל אביב יפו	35
	עכו	23
יהודית	באר שבע	13
	נתניה	12

בין היישובים העיקריים (שבهم התגוררו עשרה או יותר נפגעים מירוי) יש 26 יישובים ערבים, שתי

ערים יהודיות ושש ערים מעורבות.⁴⁴

⁴³ בטבלה מפורטים היישובים שבהם התגוררו יותר מעשרה מעבירות נשק שאושפזו או נפטרו בתבי החולים. ד"ר מרון בודק, מנהל בפועל של המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, מכון גרטנר – המכון לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, דוא"ל, 31 בדצמבר 2020.

⁴⁴ אין בידינו נתונים על התפלגות הנפגעים בכל אחד מהיישובים המעורבים לפי קבוצת אוכלוסייה (יהודים וערבים).

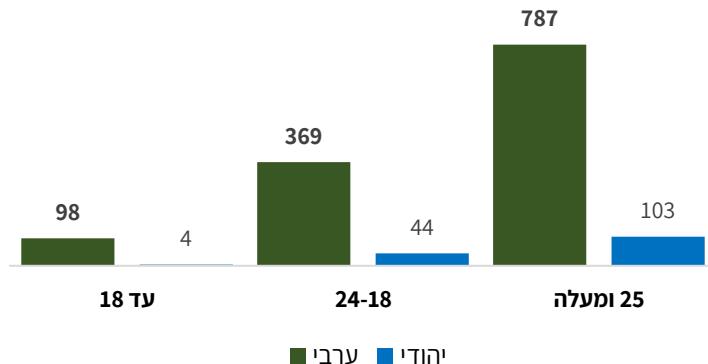
להלן יוצגו בתרשימים 12 נתונים מכך גרטנער על נפגעים מעבירות נשק בשנים 2017-2020, בפילוח לפי **קבוצות גיל** – בנפרד עבריים יהודים וערבים.

תרשים 12: נפגעי אלימות באירועים נשק (פציעים ורוגים) לפי קבוצות גיל,

⁴⁵2020-2017

בשנים 2017-2020

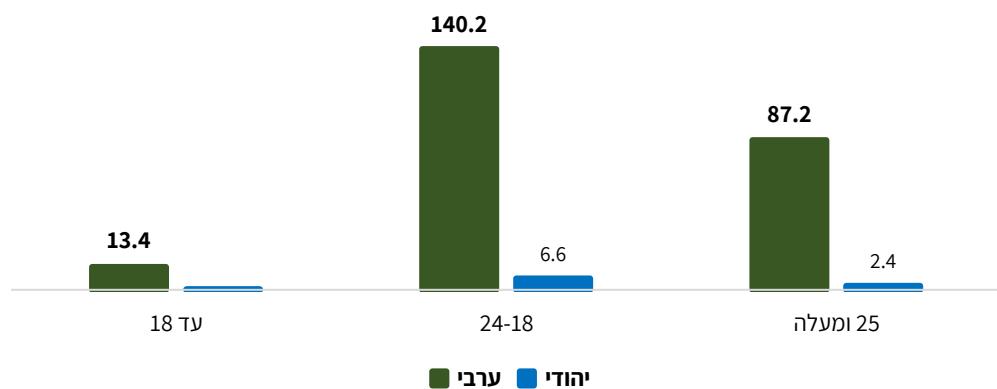
ערבים היו 96%
מהקטינאים ו-89% מהбегיריים שאושפזו
בתתי החולמים עקב
אלימות באירועים
נסק.

לפי נתוני התרשימים, בשנים 2017-2020, 63% מכלל נפגעי עבירות הנשק בישראל (ערבים יהודים יחד) היו בגיל 25 ומעלה, 29% היו צעירים בטוחם הגילאים שבין 18-24 וכ-7% היו קטינאים. **בשנים אלו ערבים היו 96% מהקטינאים שנפגעו ו-89% מהbegirim שנפגעו.** בתרשימים 13 יוצג שיקול של מספר הנפגעים עם גודל האוכלוסיות הרלוונטיות (ערבים יהודים בשלוש קבוצות הגיל).

תרשים 13: מספר נפגעי האלים באירועים נשק (פציעים ורוגים) בתתי החולמים, לכל

⁴⁶2020-2017 100 תושבים, לפי קבוצות גיל, 2017-2020

⁴⁵ נתונים נובמבר ודצמבר 2020 אינם מלאים. ד"ר מרון בודס, מנהל פועל של המרכז הלאומי לחקיר טראומה ורפואה דחופה, מכון גרטנער – המכון לחקירה אפידמיולוגית ומדיניות בריאות, דוא"ל, 31 בדצמבר 2020.

⁴⁶ שם. לפי נתוני למ"ס, בסוף שנת 2019 היו בישראל 263,200 צעירים ערבים ו-665,700 צעירים יהודים (בגיל 18-24). למ"ס, נתנו סטטיסטי לישראל, [לוח 2.3, אוכלוסייה לפי קבוצת אוכלוסייה, דת מינוגן](#).

משמעותו נתוני ההיפגעות מירוי עם גודל הקבוצות הרלוונטיות עליהם הממצאים האלו:

שכיחות ההיפגעות בקרב צעירים ערבים (בגיל 18-24) גדולה פי 21 מזו של בני גילם היהודים.

שכיחות ההיפגעות בקרב מבוגרים ערבים בגיל 25 ומעלה גדולה פי 36 מהשכיחות בקרב יהודים.

- בשלוש קבוצות הגיל, שכיחות ההיפגעות בקרב ערבים גדולה במידה ניכרת משכיחות ההיפגעות בקרב יהודים:** שכיחות ההיפגעות של הצעירים הערבים גדולה **פי 21** מזו של בני גילם היהודים; שכיחות ההיפגעות בקרב מבוגרים ערבים בגיל 25 ומעלה גדולה **פי 36** משכיחות זו בקרב יהודים. גם מידת ההיפגעות של קטינים ערבים הייתה גדולה בהרבה מזו של קטינים יהודים (ראו תרשימים 12 לעיל).⁴⁷

- שכיחות ההיפגעות של צעירים ערבים גדולה **פי 1.6** מזו של מבוגרים ערבים, ושכיחות ההיפגעות של צעירים יהודים גדולה **פי 2.7** מזו של מבוגרים יהודים.⁴⁸

הרוגים במעורבות נשק – נתוני המרכז הלאומי לרפואה משפטית

להלן יוצגו נתונים המרכז הלאומי לרפואה משפטית על 611 גופות של הרוגים במעורבות נשק, שהגיעו למרכז לבירור סיבת המוות.⁴⁹ נתונים אלו כוללים הן את הגוף שהגיעו לשירות מדירות המוות (589 גופות, כ-96% מכלל הגוף שהגיעו בשנים אלו) והן חלק מהגוף שהגיעו לבתי החולים והמשטרה מבקשת לחקור את סיבת המוות (22 גופות).⁵⁰ נזכיר כי לפי נתונים מכון גרטנרד שהוזכרו לעיל, בשנים הנ"ל מתו בבתי החולים 70 נפגעים מעבירות נשק, ומכאן חישבנו כי 48 ממתים אלו לא הגיעו למרכז הלאומי לרפואה משפטית.

להלן יוצגו בתרשימים 14 נתונים המרכז הלאומי לרפואה משפטית על גופות שהובאו לשם קביעה סיבת המוות בשנים 2017-2020, בפיתוח לפי קבוצת אוכלוסייה.

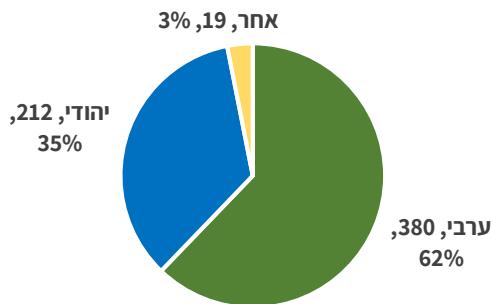
⁴⁷ שיעור ההיפגעות שהשיבו בעבור קטינים יהודים היה 0.2 נפגעים לכל 100,000 תושבים בני הקבוצה, אך מספרם המוחלט (ארבעה) הוא קטן וכן החישוב אינו מדויק ולא הוצג בתרשימים. שם.

⁴⁸ שם.

⁴⁹ יש מקרים שבהם היה מעורב נשק באירוע, אולם הסיבה הישירה למorta אינה בהכרח עקב פגיעה ירי. שיר אברמסקי, עוזרת למנהל המרכז הלאומי לרפואה משפטית, שיחת טלפון, 5 אפריל 2021.

⁵⁰ מרי כהן, מנהלת תחום בכיר קשיי ממשל ותוכניות לאומיות, לשכת משנה למנכ"ל משרד הבריאות, תשובה לפניה מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 19 באפריל 2021, הועבר בדוא"ל, 26 באפריל 2021.

תרשים 14: גופות שהועברו למרכז הלאומי לרפואה משפטית לאחר אירועים במערכות נשק, לפי קבוצת אוכלוסייה, 2017-2020⁵¹

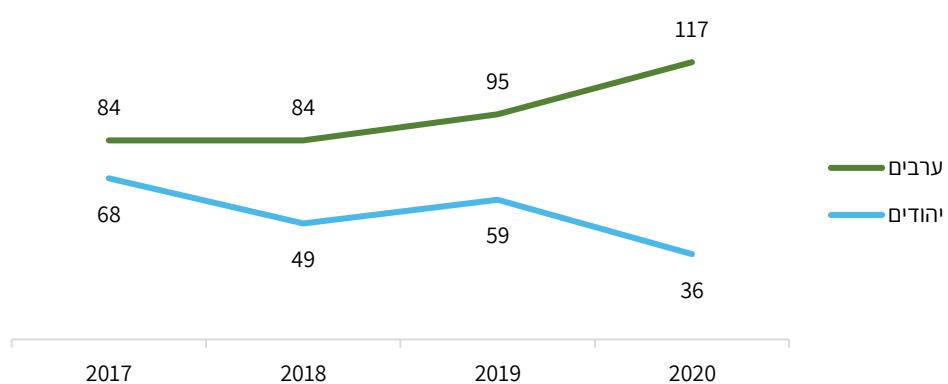

בשנים 2017-2020 הגיעו למרכז הלאומי לרפואה משפטית 611 גופות לצורכי בירור סיבת המוות, 62% מהן של ערבים, 35% מהן של יהודים.

בשנים אלו גדל בכ-40% מספרן של הגופות של בני החברה הערבית שהובאו לבירור סיבת המוות.

לפי נתוני התרשים, 62% מ-611 הגופות שהגיעו למרכז הלאומי לרפואה משפטית בין השנים 2017-2020 היו של ערבים ו-35% מהן היו של יהודים. נתוני הקורבנות הערבים כוללים גם ערבים תושבי ישראל וגם קורבנות שאינם תושבי ישראל, שכן בקבוצה זו נכללים 21 קורבנות שהגיעו מישובים שנמצאים באיזורי A או B (למשל שהגיעו מאיזורי שסגורו במערכת המיחשוב של המרכז הלאומי לרפואה משפטית בשמות: נפת ירדן, נפת רמאללה, נפת שכם או נפת ג'נין).⁵² להלן יוצגו בתתרשים 15 נתונים המרכז הלאומי לרפואה משפטית על 592 גופות מכלל 611 הגופות, שלגביהם נרשמה קבוצת האוכלוסייה (יהודוי או ערבי), שהובאו לצורכי קביעת סיבת המוות בכל אחת מהשנים 2017-2020.⁵³

תרשים 15: גופות שהובאו למרכז הלאומי לרפואה משפטית לאחר אירועים במערכות נשק, לפי קבוצת אוכלוסייה ו שנה, 2017-2020⁵⁴

⁵¹ מيري כהן, מנהלת תחום בכיר קשיים ממשל ותוכניות לאומיות, לשכת משנה למנכ"ל משרד הבריאות, תשובה לפנייה מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 19 באפריל 2021, הועבר בדוא"ל, 26 באפריל 2021.

⁵² שם.

⁵³ בתתרשים לא נכללו 19 גופות בקטgoriyot שקבוצת האוכלוסייה שלהם לא תועדה. שם.

⁵⁴ שם.

לפי נתוני התרשימים, בארבע השנים האחרונות **מספר הגופות של ערבים שהגיעו למרכז לבירור גדל בהדרגה עד לשיעור מצטבר של כ-40%**; בתקופה זו מספר הגופות של יהודים השתנה באופן לא עקבי ובשנת 2020 קטן במידה ניכרת.

להלן יוצגו בטבלה 2 נתונים המרכז הלאומי לרפואה משפטית על יישובי המגורים של מי שגופותיהם הובאו למרכז הלאומי לרפואה משפטית בשנים 2017-2020.

טבלה 2: גופות שהגיעו למרכז הלאומי לרפואה משפטית לאחר אירועים מעורבות נשק,

לפי יישובי מגורים העיקריים⁵⁵, 2017-2020

		יישובים	
		הרוגים ערבים	הרוגים יהודים או אחרים
ערבים	-	23	אום אל פחם
	-	18	טירה
	-	17	כפר קאסם
	-	14	טייבה
	-	9	רהת
	-	8	ג'סר א-זרקא
	-	7	נצרת
	-	7	קלנסווה
	-	7	שפערם
מעורבים	13	21	ירושלים
	12	19	תל אביב יפו
	12	15	lod
	3	21	רמלה
	9	9	חיפה
	3	6	עכו
יהודים	11	-	נתניה
	7	-	אשדוד
	7	-	באר שבע
	7	-	בת ים

לפי נתונים אלו של המרכז הלאומי לרפואה משפטית, בשנים 2017-2020 מספר גדול של גופות הגיע לבירור סיבת המוות מאום אל-פחם, טירה, כפר קאסם וטייבה.⁵⁶ נזכיר כי יישובים אלו היו בין הגבוהים במספר הקורבנות מתוקן לגודל האוכלוסייה (בין 5 ל-5.5 קורבנות ל-1,000).

⁵⁵ היישובים מסודרים לפי סדר יורד של מספר ההרוגים הכלול. בין 611 הגופות שנכללו ברשימת משרד הבריאות, Über 50 גופות ממקום המגורים מוגדר "לא קיימ". מרי כהן, מנהלת תחום בכיר קשרי ממשל ותוכניות לאומיות, לשכת משנה למנכ"ל משרד הבריאות, תשובה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 19 באפריל 2021, העבר בדוא"ל, 26 באפריל.

⁵⁶ מאום אל-פחם שבה מתגוררים כ-55 אלף תושבים הגיעו 23 גופות; מטيبة שבה מתגוררים כ-26,000 תושבים הגיעו 18 גופות; מכפר קאסם שבו מתגוררים כ-23,000 תושבים הגיעו 17 גופות; מטيبة שבו מתגוררים כ-44,000 תושבים הגיעו 14 גופות.

תושבים) גם בין תקי המשטרה. גם מערות מעורבות הגיעו מספר גדול של גופות - 91 של בני החברה הערבית ו-52 של יהודים - בעיקר מירושלים, תל אביב יפו, לוד ורמלה.

קורבנות עבירות נשק – סיכום

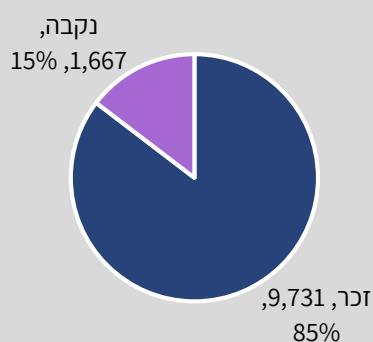
לפי נתוני המשטרה, בשנים 2017-2020 נרשמו בתיקי חקירה של המשטרה כמעט 11,000 קורבנות של עבירות נשק (פצעים והרוגים). בתקופה זו נהרגו עקב עבירות אלו לפחות 650 בני אדם ובמקביל לכ-1,400, קורבנות נפצעו במידה שהצדקה פניה לטיפול בבית חולים. חלק הארי של קורבנות אלו הם ערבים שמתגוררים ביישובים ערבים או מעורבים.

בקשר זה נציין כי בדוח שהוגש לאחרונה למשטרת ישראל על ידי גורמים באקדמיה **הוצע להשתמש בכמה מקרים ליעילות המאבק של המשטרה בעבירות ירי, שכן למקרים שונים יש חסרונות שונים.** בין היתר נכתב כי "ראוי אולי למדוד גם את הנזק ולא רק לספר כל אירוע כבעל אותה חשיבות". כמו כן נטען כי ספירת אירועים עלולה להיות פשטייה מכדי שתשתמשCMD מחדד ליעילות פעולות המשטרה.⁵⁷

נפגעים מעבירות נשק – חלוקה מגדרית

תרשים 16: נתוני המשטרה על קורבנות (פצעים והרוגים) בתיקי עבירות נשק, לפי מגדר,

⁵⁸2020-2017

⁵⁷ על ליטמןוביץ, באדי חסיני, דיוויד וייסבורד, שני תשובה, המכון לקרימינולוגיה, האוניברסיטה העברית (ספטמבר 2019). תקציר הדוח פורסם במסגרת: משטרת ישראל, מחלקה אסטרטגית, אגף תכנון וארגון, העיקר במחקר 2020, אספנות מאמרים בנושאי משטרה, מחקר הערכת תוכנית אמו" – טיפול משטרת ישראל בעבירות ירי בחברה הערבית, עמ' 226-246.

⁵⁸ נתונים אלו אינם כוללים 204 קורבנות בתיקי עבירות נשק, שהמגדר שלהם לא צוין במערכת המיחשוב של המשטרה. תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 7 בפברואר 2021, הועבירה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן צור, ראש חילית בקשות רישיונשך, ואושרה על ידי סנ"כ ארית לחר סבן, ראש מדור חוו"ד רישיונשך; הערות ותיקונים: נצ"מ עירן נהו, 11 באפריל 2021. תשובה לשאלות הבירה נכתבו על ידי מפקח עו"ד אחד טופז, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והוא עברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים ב-24 באאי 2021.

לפי נתוני התרשימים, בשנים 2017-2020 נרשמו כקורבנות בתיקי עבירות נשק 9,731 גברים, נערות או ילדים (85% מהקורבנות) ו-1,667 נשים, נערות או ילדים (15% מהקורבנות). נתונים אלו כוללים ערבים ויהודים יחד. נציין כי אלו אינם כל מקרי הפגיעה בנשים בשנים אלו, אלא רק האירועים שנרשמו בתיקי עבירות נשק.

תרשים 17: נתוני מכון גרטנר על נפגעים אלימים באמצעות נשק, לפי מגדר, 2017-2020⁵⁹

לפי נתוני מכון גרטנר על כלל הנפגעים שאושפזו בבתי החולים או נפטרו בחדרי המין, יש הבדל בין יהודים לערבים בשיעור הנשים בקרוב הנפגעים מירוי. שיעור הנשים שנפגעו מירוי מכלל הנפגעים היה 8%, והשיעור המקביל בקרוב ערבים היה כ-3.5%.

גם לפי נתוני המרכז הלאומי לרפואה משפטית, נשים הן מיעוט ההרוגים במעורבות נשק ויש הבדל בעניין זה בין נשים יהודיות לערביות - בשנים 2017-2020 חלkan של הנשים בין ההרוגים הערבים היה 12% (למרכז הגיעו גופותיהם של 46 נשים ערביות ושל 330 גברים ערבים) ואילו חלkan של הנשים בין ההרוגים היה 28% (למרכז הגיעו גופותיהם של 58 נשים יהודיות ושל 149 גברים יהודים).⁶⁰

⁵⁹ נתונים נובמבר ודצמבר 2020 אינם מלאים. ד"ר מרון בודס, מנהל בפועל של המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, מכון גרטנר – המכון לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, דוא"ל, 31 בדצמבר 2020.

⁶⁰ נתונים אלו נכללו 583 גופות שלגביהם תועדו המגדר ובוצצת האוכלוסייה. מيري כהן, מנהלת תחום בכיר קשרי ממשל ותוכניות לאומית, לשכת משנה למנכ"ל משרד הבריאות, תשובה לפניה ממרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 19 באפריל 2021, העבר בדוא"ל, 26 באפריל 2021.

3. נתונים על תיקי חקירה שנפתחו בגין עבירות נשק

בפרק הקודם הוצגו נתונים על **קורבנות** עבירות הנشك שתועדו במשטרה או בגופי מערכת הבריאות. בפרק זה יוצגו נתונים על **תיקים** שנפתחו בגין **13 עבירות**, **שיכנו בהמשך המסמך עבירות נשק**, ועל החשודים בתיקים אלו. להלן שמות העבירות **כפי שהן רשומות במערכת המחשב של המשטרה**: ירי מנהק חם שלא כדין; היורה מנהק חם שלא כדין במקום מגורים או במקום אחר שיש בו כדי לספק חי אדם; היורה מנהק חם שלא כדין במקום מגורים באופן שיש בו כדי לספק חי אדם; רכישת או החזקת נשק חם שלא כדין; נשיאת או הובלת נשק חם שלא כדין; ירי מנהק חם באיזור מגורים; ביצוע עסקה אחרת בנشك; ייצור, יבוא ויצוא נשק בלי רשות; מכירה או מסירת נשק ללא מורשה בצדון; מכירה או מסירת נשק ללא מורשה ברשלנות; רכישת או החזקת חלק של נשק או תחמושת; סחר או עסקה למסירת החזקה בנشك לאחר; נשיאת או הובלת חלק של נשק או תחמושת.⁶¹

נקודה למחשבה: על מה מעיד שינוי עם הזמן בנתוני עבירות הנشك?

טרם יוצגו הנתונים נציין כי שינוי בנתוני **فتיחת** התיקים שנפתחו במהלך השנים יכול לש凱筈 שינוי במספר העבירות בפועל, אך הוא יכול גם לש凱筈 שינוי בשיעור הדיווח או התלונות של אזרחים במשטרה וכן שינויים באכיפה, למשל בעקבות פтиחת תחנות משטרת ביישובים ערבים בשנים האחרונות או עקב מאיץ ממוקד של המשטרה בתחום עבירות הנشك.⁶²

מנגד, השינויים עם הזמן בנתוני נפגעי העבירה (הרוגים ופצועים) שהוצגו בפרק 2.2, מעידים בצורה ברורה יותר על השינויים במספר העבירות בפועל, גם אם הם מייצגים את כלל עבירות הנشك.

⁶¹ עבירות אלו במערכת המחשב של המשטרה מקבילות לכמה סעיפים בחוק העונשין, תש"ז – 1977: 340 א. ו-144.

⁶² נציין כי יש לראות את נתוני שנת 2020 גם בהקשר של מגבלות הקורונה שהוטלו לסירוגין במהלך השנה ויתכן ששינוי במידה מסוימת את דפוסי העבירות, לכל הפחות ככל שהם משתקפים בנתוני התיקים במשטרה ובנתוני מערכת הרוחה (לדוגמה, קיטון במספר עבירות פריצה לבתים, ולעומת זאת גידול במספר הדיווחים האלימים בין זוג). משטרת ישראל, אגף התקנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה, חוליות הפקת מידע, [משטרת ישראל - השנתון הכלכלי 2020](#), מאי 2021.

בתרשימים 18 יוצגו נתונים על **23,007 תיקים** שנפתחו בשנים 2017-2020 בגין עבירות נשק.

תרשים 18: תיקי עבירות נשק שנפתחו בשנים 2017-2020⁶³

**בין 2017-2020 גדל
מספר תיקי עבירות
הנשך ב-53%.**

לפי הנתוני התרשים, בין השנים 2017-2020 נפתחו במשךירה 23,007 תיקים בגין עבירות הנשך שהוזכרו לעיל. בשנים אלו נרשם גידול הדרגי ועקביו במספר התיקים - מ-4,689 תיקים בשנת 2017 ל-4,988 תיקים ב-2018 (גידול של 6%), 6,154 תיקים ב-2019 (גידול של 23% מהשנה שלפנייה) ול-7,176 תיקים ב-2020 – גידול של 17% בהשוואה לשנה הקודמת. **בavr

השנים 2017-2020 גדל מספרם של כל תיקי עבירות הנשך בכ-53%.**

נתונים על החשודים בתיקי עבירות נשק

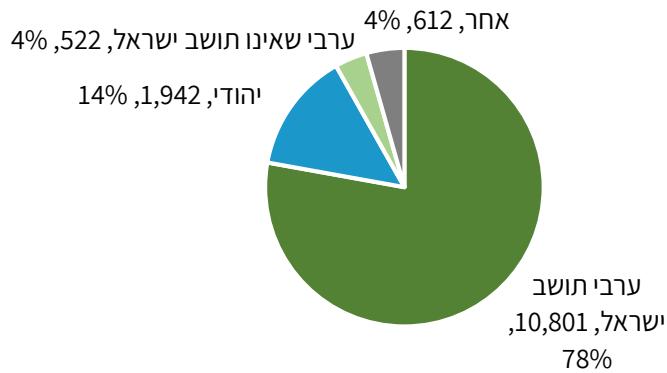
מכל 23,007 התיקים שנפתחו בגין עבירות הנשך בשנים 2017-2020 יש 9,558 תיקים שבהם לא נרשם חשוד או נילון (42% מכלל התיקים) ואי-אפשר לפלח את נתוניהם לפי מאפייני החשודים (למשל לפי קבוצת אוכלוסייה, גיל או מגדר).

להלן יוצגו נתונים מסוימתם ארבעה השנים שהוזכרו לעיל על **13,877 תיקים גלויים** (כלומר תיקים שבהם נרשם חשוד או נילון) בפイルוח לפי **קבוצות האוכלוסייה האלו: יהודים, ערבים תושבי ישראל, ערבים שאינם תושבי ישראל ואחרים** (כלומר מי שאינם שייכים לשולש הקבוצות שהוזכרו לעיל, למשל עובדים זרים, מבקשי מקלט ותיירים).

יודגש, כי אי-אפשר להשוות בין נתונים החשודים לנתחוני הקורבנות שהוזכרו לעיל, מפני שבתיק משטרה אחד יכולם להירשם חשוד אחד או יותר (ויש גם תיקים שלא נרשמו בהם חסודים), ובדומה לכך יכולים להרשם קורבן אחד או יותר ויש תיקים שלא נרשמו בהם קורבנות.

⁶³ תשובת המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הועברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן צור, ראש חילית בקשה רישיון נשק, ואושרה על ידי סב"צ אורית לחר סבן, ראש מדור חוות ד' רישיון נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עין נהון, 11 באפריל 2021. תשובות לשאלות הבירה נכתבו על ידי מפקח עו"ד אוחד טופף, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

תרשים 19: תיקי עבירות נשק, לפי קבוצת אוכלוסייה של החשודים, 2017-2020⁶⁴

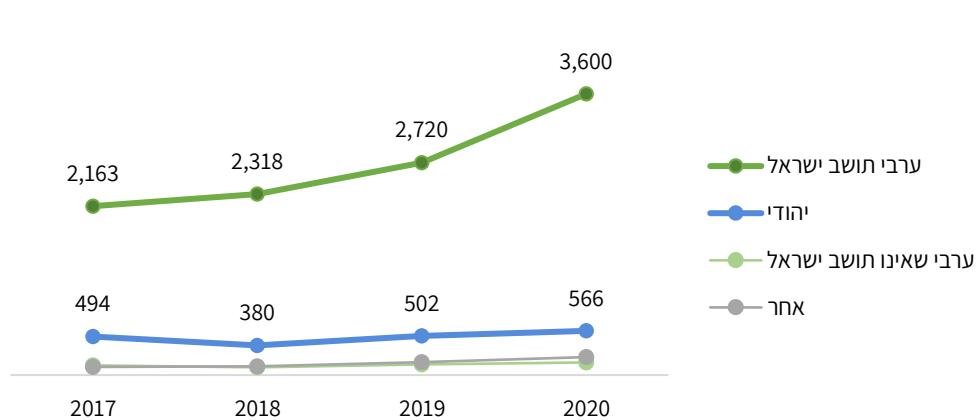
בשנים 2017-2020
78% מהחשודים
בתיקים הגליים היו
ערבים תושבי ישראל
14% היו יהודים.
השאר היו ערבים
שאינם תושבי ישראל
או אחרים.
זהו ייצוג-יתר ניכר
ערבים תושבי
ישראל בקרוב
החשודים בעבירות
נשק.

בשנים אלו מספר
החשודים שהם
ערבים תושבי ישראל
גדל ב-66%.

לפי נתוני התרשים, בסך כל ארבע השנים 2017-2020 נפתחו 10,801 תיקי עבירות נשק שבהם החשוד היה ערבי תושב ישראל (78% מהתיקים)⁶⁵ – 1,942 תיקים שבהם החשוד היה יהודי (14% מהתיקים),⁶⁶ זאת בשעה שעربים הם כחמשית מתושבי ישראל, כאמור, ככלומר – **היה ייצוג-יתר ניכר של ערבים בקרוב החשודים בעבירות נשק.** בשנים אלו, בקבוצות האוכלוסייה האחרות שמצווגות בתרשימים מספר התיקים היה קטן בהרבה (ב- 4% מהתיקים החשוד היה ערבי שאינו תושב ישראל וב- 4% מהם נרשם חסוד "אחר").⁶⁷ להלן יוצגו נתונים אלו גם על ציר הזמן.

תרשים 20: עבירות נשק, לפי קבוצות האוכלוסייה של החשודים ונתן פתיחת התקין,

2020-2017⁶⁸

⁶⁴ תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניה מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הועברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן בצו"ר, ראש חוליות בקשוט רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"כ א/orות לאחר סבר, ראש מדור חוו"ד רישיון נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עירן נהו, 11 באפריל 2021.

⁶⁵ בתיקים אלו נרשמו 15,011 עבירות נשק. שם.

⁶⁶ בתיקים אלו נרשמו 2,416 עבירות. שם.

⁶⁷ בתיקים שבהם החשודים היו ערבים שאינם תושבי ישראל נרשמו 739 עבירות נשק וב- 612 תיקים שבהם נרשמו חשודים "אחרים" נרשמו 835 עבירות נשק.

⁶⁸ תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניה מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הועברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן בצו"ר, ראש חוליות בקשוט רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"כ א/orות לאחר סבר, ראש מדור חוו"ד רישיון נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עירן נהו, 11 באפריל 2021.

לפי נתוני התרשימים, **בשנים 2017-2020 היה גידול ניכר ועקביו במספר התקיקים שבהם נרשםו חסודים ערבים** - מ-3,163 תיקים בשנת 2017 ל-3,600 תיקים בשנת 2020 (גידול של 66%); זאת ועוד שבספר התקיקים שבהם נרשםו חסודים יהודים נרשמה מגמה מעורבת שבמסופה עלייה מתונה. איןנו יודעים האם הסיבה לעלייה במספר התקיקים שבהם יש חסודים ערבים היא גידול במספר העבירות בפועל, הגברת דיווחי האזרחים או הגברת האכיפה.

המשרד לביטחון הפנים העביר לבקשתנו גם פילוח של נתוני התקיקים האלו **לפי סוג עבירה הנشك**. לצורך ניתוח הנתונים חילקו את 13 העבירות שהוזכרו לעיל לשולש קטגוריות: א. עבירות ירי;⁶⁹ ב. יצור נשק, מכירתו או הברחתו;⁷⁰ ג. רכישת נשק, החזקתו, נשיאתו או הובלתו שלא כדין.⁷¹ נקדמים ונציג את חומרתן היחסית של עבירות יצור נשק, מכירתו או הברחתו, אשר ככל נעשה בידי עברינים שהם צומת מרכזית בהפצת הנشك; עבירות אלו נחשבות לחמורות וחוק העונשין קבוע להן עונש מאסר מרבי ארוך יחסית לעבירות הנشك האחרות

- 15 שנות מאסר.⁷²

בתרשים 21 יוצגו נתונים על העבירות שנרשמו בתיקים אלו בפילוח לפי קבוצות אוכלוסייה של החסודים (מלבד הקבוצה "אחר" שמספר התקיקים בה היה קטן).

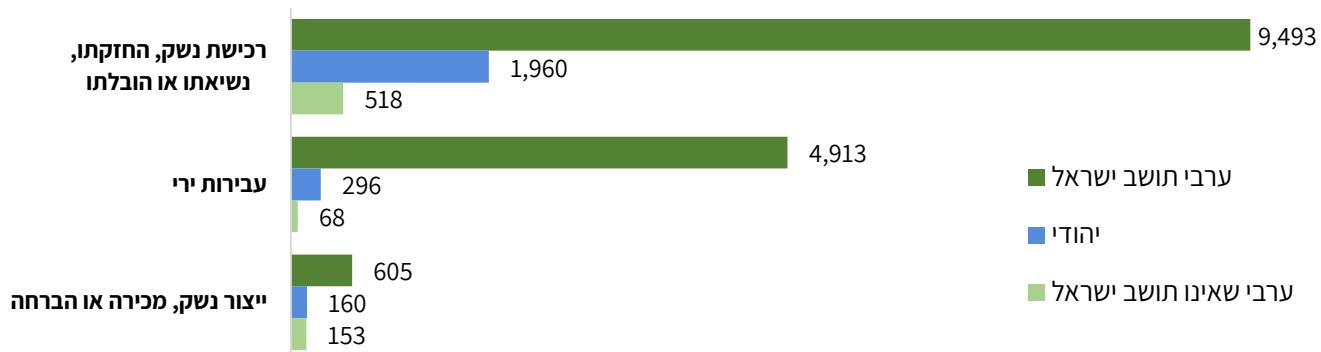
⁶⁹ עבירות ירי כוללות: ירי מנשק חם שלא כדין; ירי מנשק חם באזרור מגורים; ירי מנשק חם שלא כדין במקום מגורים או במקום אחר שיש בו כדיל לסיכון חי אדם; ירי מנשק חם שלא כדין באופן שיש בו כדי לסיכון חי אדם. תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקה והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הוועברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה נובשה על ידי רפ"ק מרביתן צור, ראש חוליות בקשות רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אורית להר שבן, ראש מדור חוות' רישיון נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עירן נהון, 11 באפריל 2021.

⁷⁰ עבירות אלו כוללות: מכירה או מסירת נשק ללא מורשה בזדון; מכירה או מסירת נשק ללא מורשה ברשלנות; ייצור, יבוא ויצוא נשק בלוי רשות; סחר או עסקה למטרת החזקה בנשק לאחר;VICOU עסקה אחרת בנשק, ייצור, יבוא, ויצוא נשק בלוי רשות. שם.

⁷¹ עבירות אלו כוללות: רכישת או החזקת נשק שלא כדין; נשיאת או הובלת נשק שלא כדין; רכישת או החזקת חלק של נשק או תחמושת; נשיאת או הובלת חלק של נשק או תחמושת. שם.

⁷² לא נפרט במסגרת זו מהי הענישה על כל אחד מסעיפוי עבירות הנشك, אך נציג כי העונשים המירביים בגין של שאר העבירות נעים בין שנתיים מאסר לעשר שנים מאסר. [חוק העונשין, תשל"ז – 1977 ס' 144, 340](#).

תרשים 21: עבירות נשק לפי סוג העבירה וקבוצות אוכלוסייה עיקריות, 2017-2020⁷³

לפי נתוני התרשים שני שלישים (66%) מעבירות הנשק הן עבירות רכישת נשק, נשיאתו או הובלתו. 29% מהעבירות הן עבירות ירי⁷⁴ ו-5% הן עבירות חמורות יותר של יצור נשק, מכירתו או הברחתו. איןנו יודעים האם מיעוט התקיקים שנפתחו בגין העבירות הללו נובע מכך של המשטרה לאתר את העברيين, או מכך שמספרן של עבירות אלו בפועל הוא קטן יחסית. עוד עולה מנתוני התרשים כי:

- חשור ערבי תושב ישראל נרשם ב-90% מתיקי עבירות הירי.
- חשור ערבי תושב ישראל נרשם בכ-80% מתיקי עבירות רכישת נשק, החזקתו, נשיאתו או הובלתו.
- חשור ערבי תושב ישראל נרשם בכשני שלישים מתיקי יצור נשק, מכירתו או הברחתו. שאר החשודים בעבירות אלו הם יהודים (17%) וערבים שאינם תושבי ישראל (17%) אך מספרם קטן יחסית.

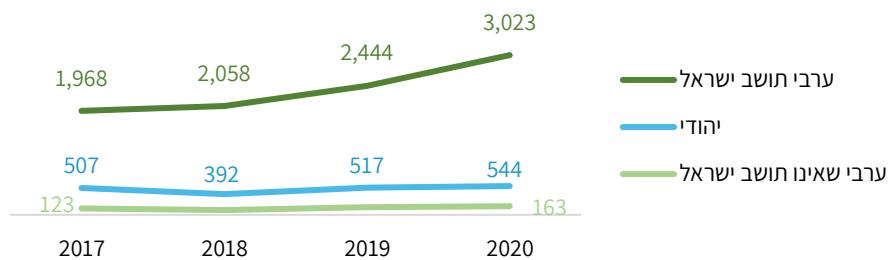
להלן יוצגו נתונים אלו גם על ציר הזמן.

⁷³ הנתונים בתרשימים אינם כוללים מספר קפין של תיקים שנפתחו בקבוצה שכונתית "אחר". תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, העבירה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן צור, ראש חיליות בקשות רישיון נשק, ואושירה על ידי סנ"כ אוריית לחר סבן, ראש מדור חוות"ד רישוי נשק; העורות ותיקונים: נצ"מ עירן נהו, 11 באפריל 2021. תשובה לשאלות הבקרה נכתבו על ידי מפקח עו"ד אוחד טופז, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

⁷⁴ נזכיר כי לפי נתונים מסוים 100 שהוצעו בפרק 2.1, בארבע השנים 2017-2020 נרשמו כ-35,000 פניות למוקד עקב עבירות ירי, ובאותה תקופה נפתחו כ-5,300 תיקי חקירה עקב עבירות אלו. יודגש כי לא בכל פניה למוקד נפתח תיק חקירה במשטרה וכי חלק מתיקי החקירה נפתחים ללא קשר לפחות למוקד המשטרה.

תרשים 22: תיקי עבירות נשק לפי סוג העבירה וקבוצות אוכלוסייה עיקריות, בכל אחת מהשנים 2017-2020⁷⁵

רכישת נשק, החזקתו, נשיאתו או הובלתו

עבירות תרי

יצור נשק, מכירתו או הברחתו

לפי נתונים התרשים עיקר הגידול במספר תיקי עבירות הנשק נובע מגידול במספר החשודים שהם ערבים תושבי ישראל וביחד בתיקי עבירות ירי, שמספרם **הוכפל** (מ-883 ל-1,824) ובתיקי עבירות רכישת נשק, החזקתו, נשיאתו או הובלתו שמספרם **גדל בכ-54%** (מ-1,968 ל-3,023). בשני סוגי עבירות אלו, הגידול ניכר במיוחד בין 2019 ל-2020. **בעבירות יצור נשק, סחר או**

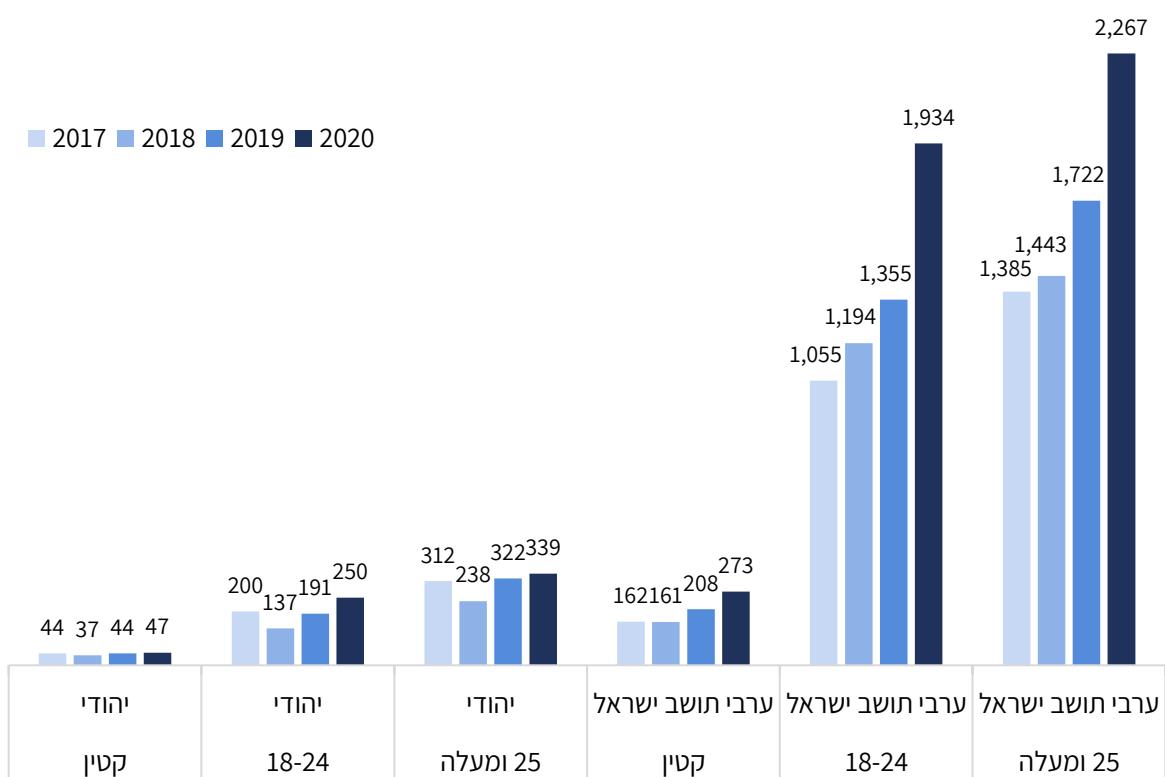
⁷⁵ הנתונים בתרשימים אינם כוללים מספר קטן של תיקים שנפתחו בקבוצה שכונתה "אחר". תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחבר והמידע של הכנסתת, 7 בפברואר 2021, העוברה בדוא"ל על ידי גליה מלשכת שר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן צו, ראש חילית בקשוט רישיוני נשק, ואושרה על ידי סגן"צ אוריית לחץ סבן, ראש מדור חוות"ד רישיוני נשק; העורות ותיקוניות: נצ"מ עירן נהון, 11 באפריל 2021. תשבות לשאלות הבקרה נכתבו על ידי מפקח עוז' אוחד טופז, עוזר ראש חטיבת חוקיות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גליה מלשכת שר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

הברחה נרשמה מוגמה מעורבת ובין שנות 2017 ל-2020 נרשם גידול של 36% במספר התיקים שבהם החשוד הוא ערבי תושב ישראל.

בתיקים שבהם נרשם חשוד יהודי הייתה מוגמה מעורבת בשלושת סוגיו העבירות, ובכל מקרה מספרם כאמור קטן יחסית.

להלן יוצגו נתונים המשטרה על החשודים בעבירות נשק, בשתי קבוצות האוכלוסייה העיקריות – יהודים וערבים תושבי ישראל, **בפילוח לפי קבוצות גיל של החשודים.**

תרשים 23: תיקי עבירות נשק לפי קבוצות אוכלוסייה עיקריות וקבוצות גיל, 2017-2020⁷⁶

בשנים 2020-2017 לפי נתונים אלו, בארבע השנים האחרונות נרשם **גידול עקבי** במספר החשודים הערבים גדל בעקביות מספר החשודים שהם ערבים תושבי ישראל, במיוחד, וביחד תושבי ישראל, שגילם 18-24 – **גידול של 83%** בארבע השנים האלה (וביחוד בין 2019 ל-2020). מספר **הקטינים** הערבים שנחשמו בעבירות נשק קטן יחסית למספר הבוגרים, אך בארבע השנים האחרונות הוא גדל ב-69% ובתקופה זו גדל גם מספר החשודים הבוגרים שגילם 25 ומעלה ב-64%. בתקופה זו נרשמה מוגמה מעורבת (ירידה ולאחר מכן עלייה) במספר

תושבי ישראל בכל קבוצות הגיל. הגידול החז ביותר נרשם בקבוצות **הערים העربيים תושבי ישראל, שגילם 18-24 – גידול של 83%** בארבע השנים האלה (וביחוד בין 2019 ל-2020). מספר **הקטינים** הערבים שנחשמו בעבירות נשק קטן יחסית למספר הבוגרים, אך בארבע השנים האחרונות הוא גדל ב-69% ובתקופה זו גדל גם מספר החשודים הבוגרים שגילם 25 ומעלה ב-64%. בתקופה זו נרשמה מוגמה מעורבת (ירידה ולאחר מכן עלייה) במספר

⁷⁶ תשובות המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הועבירה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרבית צור, ראש חילית בקשות רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אוורת לחר שבן, ראש מדור חוות"ד רישיון נשק; העורות ותיקונות: נצ"מ עירון נהו, 11 באפריל 2021.

החוודים היהודים הבוגרים, ובמידה מסוימת גם במספר הקטינים. בפרק 8 עוסק בין היתר בתוכניות של צוות המנכ"ל לסתור התמודדות עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית באשר **לקבוצת הצעירים** ובהחלטת הממשלה מס' 852 שבה אימצה הממשלה את המלצות הוועדה והוסיפה עליה צעדים להסתמך עם עבירות הנשק.⁷⁷

על מנת ללמוד על הקשר בין עבירות נשק לבין עבריות כללית, פנו המשרד לביטחון הפנים בבקשת נתונים על התקנים שנפתחו לחוואודים בעבירות נשק (עקב כל העבירות ולא רק עקב עבירות נשק). להלן יוצגו בטבלה 3 נתונים על חוותם אלן שנרשמו בתיקים שנפתחו בשנים 2017-2020, ועל תיקים נוספים שנפתחו להם במשטרת.

טבלה 3: מספר תיקים לחשוד בעבירות נשק, בקרב יהודים וערבים תושבי ישראל⁷⁸

בעבירות נשק	מספר התקנים לחשוד (וחזוד מכלל חוות היהודים) (וחזוד מכלל חוות הערבים תושבי ישראל)	חשוד יהודי (וחזוד מכלל חוות היהודים)	תיק אחד
2,464 (18%)	403 (16%)		
5,625 (41%)	663 (27%)	שניהם עד חמישה תיקים	
4,687 (34%)	919 (38%)	שישה עד עשרים תיקים	
873 (6%)	461 (19%)	21 תיקים ומעלה ⁷⁸	
13,649 (100%)	2,446 (100%)		סך הכל

לרוב גודל של חוות היהודים בעבירות נשק (לפחות 82%) יש תיקים נוספים במשטרת ורק למעטם התקין שבו נרשמה עבירות הנשק הוא נרשמו כחוודים בעשרות תיקים נוספים.

הנתונים שהוצגו בטבלה עולה כי **לרוב גודל של חוות היהודים בעבירות נשק (הן יהודים והן ערבים) נפתחו תיקים נוספים במשטרת ורק למעטם התקין שבו נרשמה עבירות הנשק הוא תיק יחיד – לפחות 82% מהחוואודים בעבירות נשק יש תיקים נוספים במשטרת, וחילקם נרשמו כחוודים בעשרות תיקים נוספים.**⁸⁰

UBEIROT NLOOT L'UBEIROT NEKH

מכל 23,007 התקנים שנפתחו בשנים 2017-2020, ב-309, 12 תיקים נרשמו גם עבירות נלוות שאינן בהכרח עבירות נשק (לדוגמה תיקים שבהם נרשמה עבירה נשק יחד עם עבירת סמיים או יחד עם עבירת איומים). המשרד לביטחון הפנים העביר לבקשתנו נתונים על העבירות הנלוות בפיתוח לפי קבוצות האוכלוסייה שהוזכרו לעיל. לפי נתונים המשטרת, בשנים 2017-2020

⁷⁷ ההחלטה ממשלה מס' 852 של הממשלה ה-35, מדיניות ממשלתית לטיפול בתופעות הפשיעה והאלימות בחברה הערבית והעצמה החברתית בישראל ותיקן החלטות ממשלה, 1 במרץ 2021.

⁷⁸ המספר המירבי של תיקים שנפתח לחשוד יהודי הוא 101 והמספר המירבי של תיקים שנפתח לחשוד عربي תושב ישראל הוא 206. תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסתה, 7 בפברואר 2021, העבירה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרבית בן צור, ראש חיליות בקשות רישיוני נשק, ואושרה על ידי סגן צ'ארית לחר סבן, ראש מדור חז"ד רישיוני נשק; העורות ותיקונים: נצ"מ עירן נהו, 11 באפריל 2021. תשובה לשאלות הבהרה בכתב על ידי מפקח עוז"ד אוחד טופצ', עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

⁷⁹ שם.

⁸⁰ שם.

בכלייש מהתקיים שבהם נרשמו עבירות נלוות (3,885 תיקים) לא נרשמו חשודים או נילוניים, ומשום כך לא נוכל לפחות נתונים אלו לפי קבוצות אוכלוסייה; 8,424 תיקים (כשני שלישים מהתקיים שבהם נרשמו עבירות נלוות) היו תיקים גלויים שבהם נרשמו 8,996 עבירות נלוות – **72% מעבירות אלו ייחסו לחשודים ערבים תושבי ישראל, ו-17% ייחסו לחשודים יהודים;** השאר ייחסו לערבים שאינם תושבי ישראל או אחרים.

הADB נלוות שיכוות למגון רחב של תחומיים ובכל אחת מקבוצות האוכלוסייה נמסרו לנו נתונים על כמה מאות סוג עבירות.⁸¹ למען הפשטות יוצגו להלן נתונים על עבירות נבחרות – השכיחות ביותר או החמורות ביותר. לפי נתוני המשטרה, בשנים 2017-2020:

- **הADB נלוות הנפוצות ביותר בתיקים גלויים שבהם רשם חשוד יהודי, הוא עבירות סמים – כשני שלישים מהADB נלוות,**⁸² בעוד שבתקיים שבהם רשם חשוד ערבי רק חמישית מהADB הן עבירות סמים.⁸³
- **ADB הנלוות הנפוצה ביותר בתיקים גלויים שבהם רשם חשוד ערבי תושב ישראל הייתה קשר רפואי לביצוע פשע** – עבירה זו נרשמה בכ-30% מהתקיים בהם חשודים ערבים (ובכ-31% מתיקי החשודים היהודים).
- **ADB איום** היא עבירה שכיחה נוספת – כ-18% מהADB נלוות שייחסו לחשודים ערבים תושבי ישראל וכ-12% מהADB נלוות שייחסו לחשודים יהודים. נציין כי בתיקים שבהם נרשמהADB איום כ-20% מהתקיים אינם תיקים גלויים.
- **ADB היקף רכוש** – הוא שכיחות יחסית בתיקים גלויים שבהם רשם חשודים ערבים תושבי ישראל ופחות שכיחות בתיקים שבהם החשוד היה יהודי,⁸⁴ אך נציין כיADB היקף רכוש הוא קטן יחסית (כ-41%).
- מפאת חומרתן נציג גם נתונים על **114ADB המתה שתועדו בתיקים שבהם רשמה גמ עבירות נשק** (109 מהם נרשמו בתיקים גלויים): 80ADB המתה שהבוחן החשוד היה ערבי תושב ישראל, 12ADB המתה שהבוחן החשוד היה יהודי, ארבעADB המתה שהבוחן החשוד ערבי תושב ישראל.

⁸¹ בין הייתר נתונים עלADB נלוות אלימות, תקיפה, איומים,ADB עבירות מין וADB בינו-זוג.

⁸² 67% מהADB נלוות שייחסו לחשודים יהודים הםADB סמים (1,013ADB). לצורך החישוב כלנו ביןADB הסמים את סעיףADB העבירה האלו: גידול, ייצור או הכנת סמים מסוכנים; החזקת חרים לעישון או הכנת סמים או מכירתם או עשייתם; ניהול חרים לעישון או הכנת סמים או מכירתם או עשייתם; החזקת כלים להכנת סם לצריכה עצמית; יצוא, יבוא, מסחר או הספקת סמים מסוכנים; ניהול מסוכנים, הדחת קטן לפסדים; החזקה או שימוש בסמים שלא לצריכה עצמית; החזקה או שימוש בסמים לצריכה עצמית; החזקת כלים להכנת סם שלא לצריכה עצמית; גידול, הכנה, הפקת סם מסוכן; החזקה ושימוש בסם; החזקת כלים להכנת סם; יצוא או יבוא או מסחר או הספקת סמים;תווך בסם.ADB אלו אינם כוללות נהיגה תחת השפעת סמים.

⁸³ 21% מהADB נלוות שייחסו לחשודים ערבים תושבי ישראל הםADB סמים (1,383ADB).

⁸⁴ADB היקף רכוש כוללADB עבירות היקף רכוש מבודד ומספר קטן יחסית שלADB היקף רכוש בתנאים מחמורים.ADB אלו נרשמו ב-1,009ADB, תיקים גלויים שבהם היה החשוד מDOB אוכלוסייה זו, וב-56 Tיקים גלויים שבהם היה החשוד יהודי (4% מהתקיים שבהם היה החשוד יהודי).

היה ערבי שאינו תושב ישראל ו-13 עבירות שבahn היה חשוד "אחר" ובavrut הכל 109 עבירות המתה בתיקים **גלוים** שנרשמה בהם עבירות נשק.⁸⁵ יודגש כי נתונים אלו אינם כוללים את כל עבירות ההמתה שנרשמו בתיקי המשטרה בתקופה זו, אלא רק את אלו שבמעורבות נשק.

נסיבות העבירה בתיקי עבירות נשק

מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה למשרד לביטחון הפנים בבקשת נתונים על הנסיבות שבahn נבערו עבירות נשק (למשל ירי בחתונות או איום על אנשי ציבור). לפניהם שהמשרד העביר נראה כי נתונים המשטרה בעניין זה נאספים באופן חלקי והם אינם מאפשרים לקבל תמונה מצלב על כלל הנסיבות שבahn נעשו עבירות נשק – מכלל 23,007 התקיקים שנפתחו בגין עבירות נשק, הנסיבות תועדו בכ-2,000 תיקים בלבד.

טבלה 4: נסיבות שכיחות בתיקי עבירות נשק, שבהם צוינו הנסיבות, 2017-2020⁸⁶

נסיבות	מספר התקיקים
בירונות	1,403
איש ציבור מאויים	160
פשיעה לאומנית ערבית	153
ארגוני פשיעה או סכטור בין ערביינים	107
סכטור בין חמולות	94
בחירה לרשותות המקומיות 2018	83
ירי בחתונות	62
איש משטרת מאויים	32
סכטור עסקי	30
הפרות סדר של פלסטינים	29

לפי נתוני הטבלה, הנסיבות הנפוצות ביותר שתועדו מכונות במערכת המחשב של המשטרה "בירונות"; נסיבות אלו צוינו ב-1,403 תיקי עבירות נשק; לפי נתוני המשטרה חלקם תיקים גלוים ונרשמו בהם 813 חשודים - 680 מהם ערבים תושבי ישראל ו-58 מהם יהודים.

בנסיבות של **איומים על איש ציבור** נפתחו באربע השנים האחרונות 160 תיקי עבירות נשק ולפי נתוני המשטרה חלקם גלוים, ונרשמו בהם 87 חשודים - רובם הגدول (71) ערבים תושבי

⁸⁵ הנתונים כוללים את עבירות ההמתה האלו: רצח לאחר תכנון; רצח במטרה לאפשר עבירה אחרת; רצח חסר ישע או קטין; רצח תוך יצירת סכנה לאדם נוסף; רצח כמעשה טרור; הריגה; רצח בנסיבות מחמירות שאינו מבטא דרגת אשמה חמורה במינו; רצח בכונה תחיליה; הגורם בכונה או באדישות למותו של אדם; הגורם בכונה או באדישות למותו של אדם בנסיבות מחמירות; הomicide; הomicide. בין עבירות ההמתה לא כלנו מספר קטן של נסיבות לרצח. נציין כי בשנת 2019 שונא מדריך עבירות ההמתה ולן חלק מסויפי עבירה שהוזכרו לעיל נקבעו עד שנת 2019 וחלקים מ-2019 ואילך. משום כך, אין אפשרות לעקוב אחר המוגמות בעבירות אלו.

⁸⁶ סיווג הנסיבות וسمות הקטגוריות נدلן ממערכת המחשב של המשטרה.

ישראל.⁸⁷ נציגי כי עניין ראשי הרשות המקומיות ועובדיה הרשות המאויימים נסקרו במסמך קודם של מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ובין היתר עליה בו כי בין השנים 2017-2019 הוכפל מספרם של ראשי הרשות המקומיות הלא-יהודים המאויימים, וזאת במקביל לירידה במספרם של ראשי הרשות היהודיים שהוגדרו מאויימים.⁸⁸

בנסיבות של **פשיעה לאומנית ערבית** נפתחו 153 תיקים – במחציתם נרשם חשוד ערבי תושב ישראל ובמחציתם נרשם חשוד ערבי שאינו תושב ישראל.⁸⁹

ב-107 תיקים נרשמו נסיבות של **ארגוני פשיעה או סכטוק בין עבריים** – ובין החשודים בתיקים אלו נרשמו 44 יהודים, 34 ערבים תושבי ישראל, 5 ערבים שאינם תושבי ישראל ו-11 אחרים.

4. הטיפול המשטרתי בתיקי עבירות נשק

כדי לבחון את טיפול המשטרה בתיקי חקירה פנינו למשרד לביטחון הפנים בבקשת נתונים על כמה משלבי ההליך הפלילי. להלן יוצגו חלק מנתונים אלו; המשרד לא העביר את כל הנתונים בפיילוח לפי קבוצת אוכלוסייה, אך נזכיר שבכ- 80% מהתיקים רשומים חשודים שהם ערבים תושבי ישראל.⁹⁰ כל הנתונים בפרק זה הם דינמיים ונכונים ליום הפסקה.

סגירת תיקי חקירה

להלן יוצגו בתרשים 24 נתונים על **סגירתם של תיקי חקירת עבירות נשק** שנפתחו בכל אחת מהשנים 2017-2020. בתרשים יוצגו שיעורי הסגירה של תיקים אלו עד מועד הפסקת הנתונים בתחילת ינואר 2021.

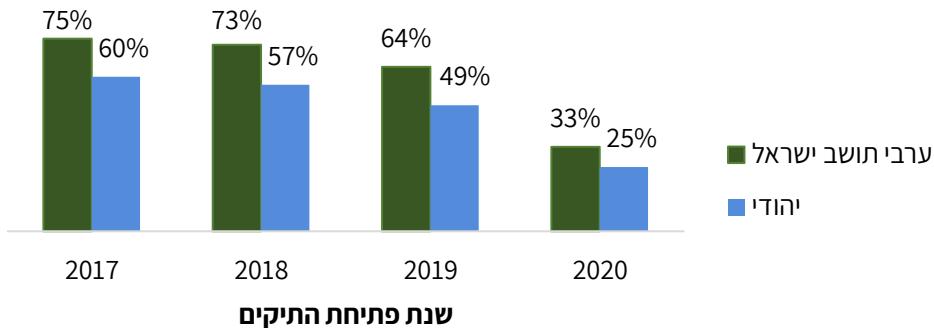
⁸⁷ כמו כן, נרשם גידול במספר החשודים האלו: בין 71 החשודים תושבי ישראל בעיראת אום על ראייש רשות מקומיות (בתיקי עבירות נשק), 9 נרשמו בשנת 2017, 19 נרשמו ב-2018, 18 נרשמו ב-2019 ו-25 נרשמו בשנת 2020.

⁸⁸ נורית יכמוביץ כהן, **ראשי רשות מקומיות מאויימים ועובדיה רשות ממאויימים**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 29 בנובמבר 2020.

⁸⁹ כמו כן, בשנים מתקיים אלו נרשם חסוד יהודי ו בשלשה מהם נרשם חסוד אחר. מספרם הכללי של החשודים בפשיעה לאומנית ערבית הוא 157 (יותר מ-153 התיקים) ומכאן שיש תיקים שבהם נרשם יותר מחסוד אחד. תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניה מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הועבירה בדוא"ל על ידי גליה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה נובשה על ידי רפ"ק מרוב בן צוח, ראש חיליות בקשות רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אווית לחר סבן, ראש מדור חוות' ד' רישיון נשק; העורות ותיקונים: נצ"מ עירן נהון, 11 באפריל 2021. תשבות לשאלות הבירה נכתבו על ידי מפקח ע"ד אוהד טופז, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גליה מלשכת השר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

⁹⁰ שם.

**תרשים 24: שיעור תקבי עבירות הנשק שנסגרו עד ינואר 2021, לפי שנת פתיחת התקאים
(2017-2020) ולפי קבוצות אוכלוסייה של החשודים⁹¹**

לפי נתונים התרשים, עד מועד הפסק הנתונים (אמור בתחילת ינואר 2021) שיעור התקאים שנסגרו שבהם נרשם חשוד ערבי תושב ישראל היה גדול מהשיעור המקביל בתיקים שבהם נרשמו חשודים יהודים, בתיקים שנפתחו בכל אחת מהשנים 2017-2020. לדוגמה, עד למועד הפסק הנתונים בינואר 2021, נסגרו 75% מתיקי החשודים הערבים שהם תושבי ישראל שנפתחו בשנת 2017; במועד זה נסגרו 60% מתיקי החשודים היהודיים שנפתחו באותה שנה. פער דומה בשיעור סגירת התקאים נמצא גם בתיקים שנפתחו בשנים 2018-2019; אשר לתיקים שנפתחו בשנת 2020, היות שהטיפול בהם עדין נמשך, בינואר 2021 שיעור התקאים הסגורים עדין היה נמוך יחסית, אך גם בהם יש הבדל בשיעור הסגירה בין יהודים לעربים תושבי ישראל.

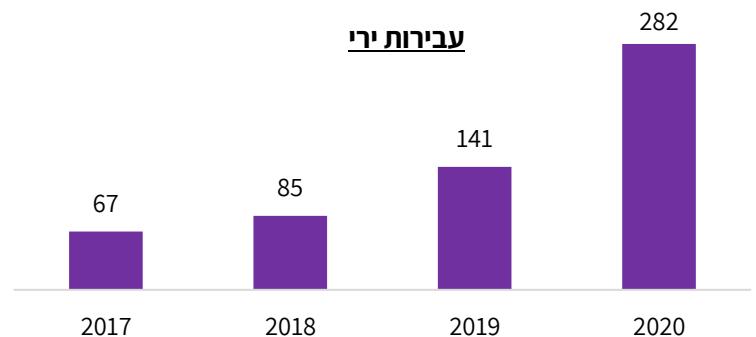
כתב אישום בעבירות נשק

להלן יוצגו בתרשים 25 נתונים המשטרה על כתבי אישום שהוגשו בשנים 2017-2020. נתונים אלו הועברו **לא פילוח לפי קבוצות אוכלוסייה**, אך נציג אותם כדי להמחיש את סדרי הגודל של הגשת כתבי האישום לעומת מספר התקאים שנפתחו, ועל מנת להמחיש את המגמות בהגשת כתבי האישום. נתונים אלו יוצגו בחלוקת לפי שלושת סוג העבירות: עבירות ירי; ייצור נשק, מכירתו או הברחתו; רכישה, החזקה, נשיאה או הובלה של נשק שלא כדין. הנתונים הופקו בתאריך 11 במאי 2021.

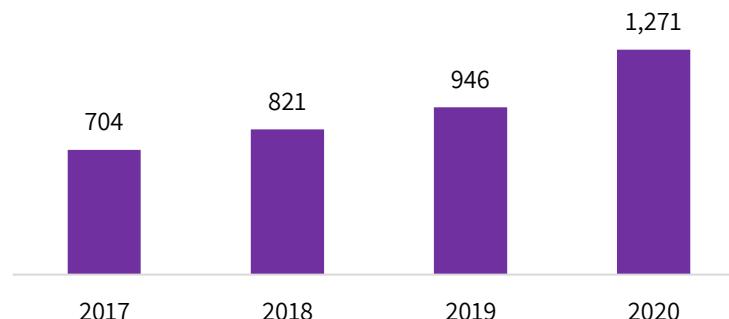
⁹¹ נתונים אלו כוללים תיקים בסטטוסיים האלו של מערכת המיחשוב של המשטרה: "גנו" ו"בתהילך סגירה". תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניה מרכז המחקר וה מידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, חעbara בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן צור, ראש חליות בקשרות רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"כ אוריות לח"ר סבן, ראש מדור חוו"ד רישיון נשק; העורות ותיקונים: נצ"מ עירן נהוז, 11 באפריל 2021. תשובה לשאלות הבירה נכתבו על ידי מפקח עוז' אוחד טופז, עוזר ראש חטיבת חוקיות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והוא עברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

תרשים 25: כתבי אישום שהוגשו עד 11 במאי 2021, בתיקים שנפתחו בין השנים

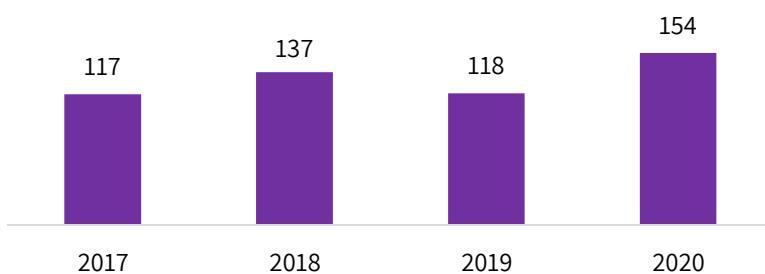
⁹²**2020-2017**

רכישת נשק, נשיאתו, החזקתו או הובלתו

יצור נשק, מכירתו או הברחתו

לפי נתונים התרשים ונ נתונים נוספים שהעביר המשרד לביטחון הפנים:

⁹² תשובת המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 7 בפברואר 2021, הועברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן צור, ראש חילית בקשות רישיון נשק, ואושרה על ידי סב"צ אוורית לאחר סבן, ראש מדור חוות ד' רישיון נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עין נהון, 11 באפריל 2021. תשובות לשאלות הבירה נקבעו על ידי מפקח עו"ד אוחד טופף, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

בעבירות ירי
ובבעבירות רכישת
נשק, נשיאתו,
החזקתו או הובלתו
גדל בשנים האחרונות
מספר כתבי האישום
מעבר לגידול במספר
התיקים שנפתחו. עם
זאת מספר כתבי
האישום עדין קטן
יחסית וביחד בתקי
בעבירות ירי, שרובם
נסגרים עקב עילת
"ערירין לא נודע".

בעבירות החמורות -
יחסית של יצור נשק,
מכירתו או הברחתו
מוגש כתוב אישום
בחלק ניכר של
התיקים.
מרקם התיקים
הסגורים בעבירות
אלן, שני שלישים
נסגרו עקב העדר
ראיות.

- **בעבירות ירי** - בין השנים 2017-2020 גדל פי 4 מספר כתבי האישום שהוגשו עקב עבירות
ירי (מ-67 כתבי אישום בשנת 2017 ל-282 בשנת 2020). לצורך ההשוואה נזכיר כי בשנים
אלו מספר התקדים שנפתחו בגין עבירות ירי גדל פי 2, כלומר – **שיעור הגידול במספר כתבי
האישום בשנים אלו גדול משיעור הגידול במספר התקדים שנפתחו**. גם לאחר הגידול
במספר כתבי האישום מספרם אינו גדול (באربע השנים הנ"ל שבהן נפתחו כ-5,200 תיקי
בעבירות ירי, הוגשו 575 כתבי אישום).⁹³ **עלית סגירת התקדים הנפוצה ביותר בעבירות אלו**
היתה עלית "ערירין לא נודע" שנרשמה בכינוי שלישים מתקי עבירות הירי שנסגרו.⁹⁴
- **בעבירות רכישת נשק, נשיאתו, החזקתו או הובלתו** - בשנים 2017-2020 מספר כתבי
האישום שהוגשו בגין עבירות אלו גדל באופן עקבי, ובתוך ארבע שנים **כמעט וחוכף
מספרם**, מ-704 כתבי אישום בשנת 2017 ל-1,271 ב-2020. לצורך ההשוואה נזכיר כי
מספר התקדים שנפתחו גדל בשנים אלו ב-54%. בשנים אלו נפתחו כמעט 12,000 תיקים
והוגשו 3,742 כתבי אישום.⁹⁵ **עלית סגירת התקדים הנפוצה ביותר בעבירות אלו** הייתה העדר
ראיות (במחצית התקדים) ועלית "ערירין לא נודע" נרשמה בכספי מהתיקים.⁹⁶
- לעומת זאת, **בעבירות החמורות יותר של יצור נשק, מכירתו או הברחתו – מספר כתבי
האישום השנתנה בשנים אלו באופן לא עקבי** ונו בין 117-154. לצורך ההשוואה נזכיר כי
מספר התקדים שנפתחו גדל בשנים אלו ב-36%. בסך ארבע השנים האחרונות נפתחו 900
תיקי חקירה והוגשו 526 כתבי אישום, מספר גבוה יחסית של כתבי אישום ביחס למספר
התיקים שנפתחו.⁹⁷ בכינוי שלישים מתקי עבירות היידר ראיות.

לsicום, בעבירות ירי ובבעבירות רכישה, נשיאתו, החזקה או הובלתה של נשק, גדל במספרם של כתבי
האישום, אך עדין חקירות רבות אין מגיעות כלל מizio, שכן מספר כתבי האישום עודנו קטן
בהרבה ממספר התקדים שנפתחים.

⁹³ לפי נתוני המשרד לביטחון הפנים, באربע השנים האחרונות נקבעה ענישה ב-250 תיקי עבירות ירי, ומעט בכול נקבע עונש מאסר. נתונים על משכי המאסר לא הועברו לידיים.

⁹⁴ אין בהכרח התامة מלאה בין התקדים שנפתחו בשנים 2017-2020 לבין התקדים שבהם הוגש כתוב אישום, היוות שלעתים ההליך המשפטי מתמשך וכותבי אישום אינם מוגשים בהכרח באותה שנה שבה נפתח התקיך.

תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניה מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, העבירה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרוב בן צור, ראש חילית בקשוט רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אורית להחר סבן, ראש מדור חוות ד' רישיון נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עין גבון, 11 באפריל 2021. תשיבות לשאלות הבירה נכתבו על ידי מפקח עו"ד אוחד טופז, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

⁹⁵ לפי נתוני המשרד לביטחון הפנים, באربע השנים האחרונות נקבעה ענישה ב-2,914 תיקי רכישת נשק, נשיאתו, החזקתו או הובלתו, ומעט בכול נקבע עונש מאסר. נתונים על משכי המאסר לא הועברו לידיים. שם.

⁹⁶ שם.

⁹⁷ לפי נתוני המשרד לביטחון הפנים, באربע השנים האחרונות נקבעה ענישה ב-479 תיקים, ומעט בכול נקבע עונש מאסר. נתונים על משכי המאסר לא הועברו לידיים. שם.

בעבירות החמורות יותר של ייצור נשק, מכירתו או הברחתו מספר כתבי האישום לא גדול באופן דומה ורבים החקירה נתקЛОות בקשיים בתחום ביסוס תשתיית הראיות.

מנתוני משטרת ישראל על תיקי עבירות נשק עולה כי- 63% מהתיקים הגלויים רשומות עבירות נלוות ואילו בתיקים שבהם לא נרשם חשוד או נילון נרשמו עבירות נלוות ב- 41% מהתיקים.⁹⁸ אפשר שבתקים שבהם נרשם עבירות נוספת קל יותר לאתר חשודים במסגרת החקירה המשטרתית. אפשר גם שבתקים שבהם נרשמה עבירה נשק כעבירה יחידה נעשו פחות צעדי חקירה (למשל, לאייתו היורים בחתוונות).

כאמור, חלק גדול מתיקי עבירות הנشك בחברה הערבית נסגרים בהיעדר ראיות. בדוח מבקר המדינה משנת 2018 נכתב כי בתחום זה חקירות אין מוגעות לכל מיצוי ותיקי חקירה נסגרים, בין היתר בגלל קושי לאתר עדים שמסכימים למסור עדות במשטרה וקושי בהבאת חשודים לחקירת המשטרה ולบทי המשפט.⁹⁹ תובנה זו באשר לנוכנות להעיד במשטרה נתמכת על ידי סקר הביטחון האישי שארגן יוזמות אברהם ערך בקרב ערבים. לפי הסקר, בשנת 2019 כ- 40% מהנסקרים גלו נוכנות להעיד במשטרה על עבירות שלא כוונו נגדם; שיעור זה היה נמוך במיוחד בקרב ערבים שמתגוררים בערים המעורבות ובאזור הדרום.¹⁰⁰

מבקר המדינה סבר שכתוכאה מקשיים אלו בחקירה בחברה הערבית, חקירות עבירות הנشك אין מוגעות למיצוי ואף הציג נתוניים על שיעור נמוך של הגשת כתבי אישום בעבירות ירי, לכל הפחות בשתי תחנות משטרה שנבדקו במסגרת הביקורת.¹⁰¹

המשרד לביטחון הפנים לא העביר נתונים על חומרת הענישה שנגזרה על המושיעים בעבירות נשק, אך מסר כי **"הענישה בתחום האמל"ח אינה מرتיעה דיה לטעמנו"** ומליק לשנות זאת באמצעות צעדי חקיקה.¹⁰²

⁹⁸ מכלל 13,449 התיקים הגלויים שנפתחו בשנים 2017-2020, ב- 8,424 (63%) נרשמו עבירות נלוות. מכלל 9,558 התיקים שבהם לא נרשם חשוד או נילון שנפתחו בשנים אלו, ב- 3,885 (41%) יש עבירות נלוות.

⁹⁹ מבקר המדינה, דוח ביקורת בנושא **התמודדות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי ירי ביישובי החברה הערבית וביישובים מעורבים**, 15 באוגוסט 2018.

¹⁰⁰ עמותת יוזמות אברהם ומוסד שמואל נאמן למדיניות לאומי, **אלימות, פשעה ושיטור בחברה הערבית, מدد הביטחון האישי והקהלתי**, 2019. תרשימים 23 ו-23.1. לא הוצגו נתונים מקבילים על יהודים.

¹⁰¹ מבקר המדינה, דוח ביקורת בנושא **התמודדות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי ירי ביישובי החברה הערבית וביישובים מעורבים**, 15 באוגוסט 2018.

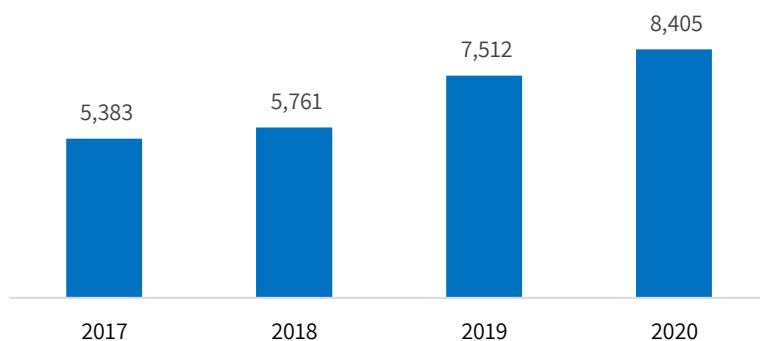
¹⁰² גרסה בלתי-משמעות (בלמ"ס) לתשובה המשרד לביטחון הפנים לפניותנו, העבירה בדוא"ל בתאריך 16 באוגוסט 2021.

5. כלי נשק ותחמושת שתפסה משטרת ישראל

המשרד לביטחון הפנים מסר לבקשתנו נתונים על כלל התקאים שבם נתפס נשק, בחלוקת לפי סוג הנשק או התחמושת שנຕפסו. בין סוג הנשק והתחמושת המשטרת הכלילא את הפריטים הבאים: כלי וריה,¹⁰³ תחמושת,¹⁰⁴ רימוניים,¹⁰⁵ חומרים נפיצים¹⁰⁶ וכיוד אחר הקשור לעבירות נשק.¹⁰⁷ הנתונים כוללים 27,061 פריטי נשק ותחמושת שנרשמו ב-17,860 תיק עבירות נשק שנפתחו בשנים 2017-2020; מספר הפריטים גדול ממספר התקאים, מכיוון שיש התקאים שבם נתפס יותר מסווג אחד של נשק או תחמושת.

במסגרת הפעולות
השופטת של
המשטרת נתפסים
כלי נשק ותחמושת.
בשנתיים 2017-2020
נתפסו כ-27,000
פריטים ומספרם של
אלן גידל משנה לשנה
(גידול כולל של 56%
בשנתיים אלן).

תרשים 26: מספר פריטי הנשק ותחמושת שתפסה המשטרה, 2017-2020¹⁰⁸

לפי נתוני התרשים, **מספרם הכללי** של פריטי הנשק ותחמושת שנຕפסו גדל בעקבות מ-5,383 פריטים בשנת 2017 ל-8,405 פריטים בשנת 2020 (גידול של 56%).

¹⁰³ בקטgorיה כלי וריה כלנו את כלי היריה האלו (לפי הסיווג במערכת המיחשוב של המשטרה): אקדח, רובה, כלי נשק, תת-מקלע, רוביה אויר וכלי נשק אחרים. תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 7 בפברואר 2021, העבירה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרוב בן צור, ראש חוליות בקשוט רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אורית לחץ סבן, ראש מדור חוות"ד רישיון נשק; העורות ותיקונים: נצ"מ עירון נהו, 11 באפריל 2021. תשנות לשאלות הבירה נכתבו על ידי מפקח עוז אוחד טופז, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

¹⁰⁴ בקטgorיה תחמושת כלנו את מה שהוגדר במערכת המיחשוב של המשטרה: תחמושת, תרמילי/אמל"ח, מחסנית, כד/or/אמל"ח, חלקי קלייע/אמל"ח, קליע, קליע מעור/אמל"ח, שם.

¹⁰⁵ בקטgorיה זו כלנו רימוני הלם, רימוני יד ורימוני גז, שם.

¹⁰⁶ בקטgorיה חומרים נפיצים כלנו את מה שהוגדר במערכת המיחשוב של המשטרה: זיקוקים, חומר נפץ, חבלה, נפצים, חיזומים ופיצוצים תארוה, שם.

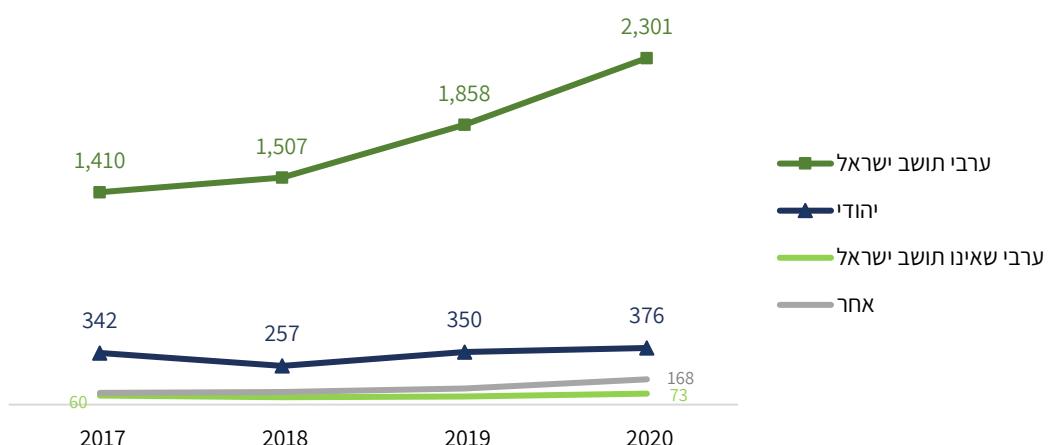
¹⁰⁷ בקטgorיה אחר כלנו פריטים אחרים שהמשטרה מסרה שנרשמו בתיקי עבירות נשק: מיכל פלסטיק, מיכל לנוזל, איזיקונים, מנוף רימון/אמל"ח וניצרת רימון/אמל"ח.

¹⁰⁸ תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 7 בפברואר 2021, העבירה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרוב בן צור, ראש חוליות בקשוט רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אורית לחץ סבן, ראש מדור חוות"ד רישיון נשק; העורות ותיקונים: נצ"מ עירון נהו, 11 באפריל 2021.

המשטרה מוסרה גם נתונים על 9,072 תיקים גלויים (שבهم נרשם חשוד או נילון) שבהם נתפס נשק, בפילוח לפי קבוצת האוכלוסייה. בתרשים 27 יוצג פילוח זה לשנים 2017-2020.

תרשים 27: תיקים גלויים שבהם נתפסו פרטי נשק ותחמושת לפי קבוצות אוכלוסייה של

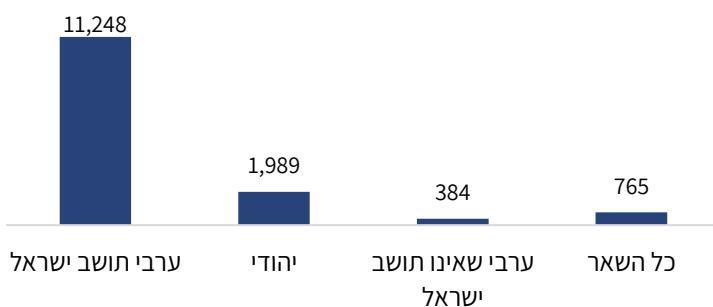
החשודים או הנילוניים, 2017-2020¹⁰⁹

לפי נתונים התרשים, בשנים 2017-2020 בחלק גדול מהתיקים הגלויים (7,076 תיקים, שהם 78% מהתיקים הגלויים שבהם נתפסו כל נשק או תחמושת) נרשמו חשודים או נילוניים שהם ערבים תושבי ישראל. ב-1,325 תיקים נרשמו חשודים יהודים (15% מהתיקים שבהם נתפס נשק) ובשאר נרשמו חשודים ערבים שאינם תושבי ישראל או אחרים. בשנים הללו גדל במיוחד מספר התיקים שבהם נתפס נשק שהוא בהם חמושים או נילוניים ערבים תושבי ישראל – גידול של 63%.

תרשים 28: פרטי נשק ותחמושת שתפסה המשטרה בשנים 2017-2020,

לפי קבוצות אוכלוסייה של החשודים או הנילוניים¹¹⁰

לפי התרשים, בדומה למספר התיקים, גם מספר הפריטים שנתפסו גדול במיוחד בתיקים שבהם החשודים או נילוניים היו ערבים תושבי ישראל - מתוך 14,386 פריטים שנתפסו בתיקים גלויים,

¹⁰⁹ תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 7 בפברואר 2021, העבירה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן צור, ראש חילית בקשות רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אוורת לחץ סבן, ראש מדור חוות' רישיון נשק; העורות ותיקונות: נצ"מ עירן נהו, 11 באפריל 2021.

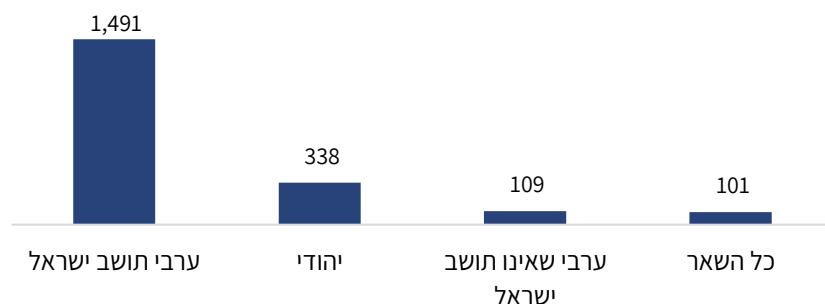
¹¹⁰ שם.

כ-78% נרשמו בתיקי חקירה של קבוצת אוכלוסייה זו וכ-14% מהפריטים נרשמו בתיקיהם של יהודים.

להלן נתמקד בתרשים 29 **בכל היריה** שנתפסו, לפי קבוצות האוכלוסייה של החשודים או הנילוניים.

בין היתר נתפסו
כ-2,000 כל היריה,
73% מהם בתיקי
חשודים ערבים
תושבי ישראל.

תרשים 29: כל היריה שנתפסו בשנים 2017-2020, לפי קבוצת האוכלוסייה של החשוד או הנילון¹¹¹

לפי נתונים התרשים, בשנים 2017-2020 נתפסו 2,039 כל היריה, 73% מהם בתיקים של חשודים או נילוניים שהם ערבים תושבי ישראל וכ-17% מהם בתיקים שבהם נרשמו חשודים יהודים. בטבלה 5 יוצגו נתונים מפורטים יותר על **סוגי הנشك ותחמושת** שנרשמו בתיקי עבירות נשק שבהם היו חשודים ערבים תושבי ישראל, שהם כאמור חלק ניכר מהחשודים.¹¹²

טבלה 5: כל נשק ותחמושת שנתפסו בתיקים גלויים בהם נרשמו חשודים ערבים תושבי ישראל, 2017-2020¹¹³

נשק ותחמושת שנרשמו בתיקי UBEIROT NASHK	מספר תיקים
כל היריה	1,491
תחמושת	8,667
רימונים	258
חומרם נפיצים	160
אחר ¹¹⁴	656

¹¹¹ תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, העברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן צור, ראש חילית בקשוט רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אויתת לחר שבן, ראש מדור חוות' ד' רישיון נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עירן נהון, 11 באפריל 2021.

¹¹² תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, העברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרביתן צור, ראש חילית בקשוט רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אויתת לחר שבן, ראש מדור חוות' ד' רישיון נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עירן נהון, 11 באפריל 2021.

¹¹³ שם.

¹¹⁴ ב"אחר" כלנו את הקטגוריות האלה, לפי מערכת המיחשוב של המשטרה: מיכלי פלסטיק, איזיקונים, חלקי רימון, כל נשק וכל נשק אחרים.

לפי נתוני הטבלה ונתונים נוספים שהתקבלו מהמשרד לביטחון הפנים, בשנים 2017-2020 נתפסו **בתיקי חדשים ערבים תושבי ישראל** 8,667 פריטי תחמושת (ובهم אלף קליעים, חלקו קליעים, כדורים, תרמילים ומחסניות); 1,491 כלי ירייה (ובهم 865 אקדחים, 388 רובים, 252 תחת מקלעים ו-70 רוביו אויר), 258 רימונים (ובם 194 רימוני הלם, 64 רימוני יד ו-14 רימוני גז). עוד היו 160 תיקים שבהם נתפסו חומרים נפיצים (זוקקים, חומרני נפץ, חבלה, נפצים, חיזימים ופצצות תארוה).

לפי תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניהנו, יש קשיי באיתור הנشك הבלתי-חוקי שכן המחזיקים בו מודעים לפעילויות המשטרת ומסתירים אותו במרחבים המקשימים מאוד על מציאתו, למשל בחצרות ובשדות.¹¹⁵

בהקשר זה נציין כי בהחלטת הממשלה מס' 852 של הממשלה ה-35 מתאריך 1 במרץ 2021 (ראו פרק 8) נקבע שמשטרת ישראל תקדם פעילות מבצעית מאומצת בנושא תפיסת אמצעי לחימה, כלי נשק בלתי-חוקיים וחלקי נשק באופן שיביא לעיליה של 10% בהיקף התפיסה של כלי הנשק ואמצעי לחימה הנתפסים בשנת 2021.¹¹⁶ נציין כי לפי נתוני המשטרה שהצגו לעיל, שיעור הגידול השנתי היה גדול מכך עוד משנה 2019, ככלומר היעד שנקבע היה נמוך מהגידול בפועל עוד לפני.¹¹⁷

6. נשק בידים אזרחיות – נתונים ואומדנים

פרק זה יציג נתונים חלקיים על כמות הנشك החוקי בישראל וכמה אומדנים לכמות הנشك הבלתי-חוקי. כמו כן יציגו נתונים על נשק שותף על ידי המשטרת ועל נשק שנגנבו מזכה"ל ועלול להגיע לידיים בלתי-מורשות.

6.1. נשק חוקי, ונשק חוקי שתוקף רישינו פג – נתונים חלקיים

నכון לתחילת 2021 יש בישראל 145,656 כלי ירייה פרטיטים ו-58,439 מושרים להחזקת נשק ארגוני.

בישראל (כמו במדינות אחרות) יש בידי אזרחים נשק חוקי, ובכלל זה נשק פרטי (כלומר נשק שנמצא בידי אזרחים שהורשו לכך) ונשק ארגוני (למשל בידי עובדים בחברות שמירה, או נשק שמשמש למטרות אבטחת מפעלים וגופים ציבוריים).¹¹⁸ **כלי נשק אלו, גם אם הם מוחזקים כדין, עלולים לשמש במקרים מסוימים גם למטרות לא חוקיות, בפרט אם הם זולגים לידים לא מורשות.** פנינו למשרד לביטחון הפנים בבקשת נתונים על נשק חוקי – פרטי וארגוני. לפי תשובה המשרד, במועד הכנעת התשובה היו בישראל **145,656 כלי ירייה פרטיים** שהוחזקו

¹¹⁵ גרסה בלתי-מדויקת (בלמ"ס) לתשובה המשרד לביטחון הפנים לפניהנו, הועברה בדוא"ל בתאריך 16 באוגוסט 2021.

¹¹⁶ החלטת ממשלה מס' 852 של הממשלה ה-35, **מדיניות ממשלתית לטיפול בתופעות הפשיעה והאלימות בחברה הערבית והעצמה החברה הערבית בישראל ותיקון החלטות ממשלה**, 1 במרץ 2021.

¹¹⁷ בין שנת 2018 לשנת 2019 גדל מספר הפריטים שנתפסו בכ-30% ובין שנת 2019 ל-2020 גדל מספרם בכ-11%, ראו טרשים 26.

¹¹⁸ כמו כן, יש בישראל גם נשק שנמצא בידי כוחות הביטחון – משטרת, צה"ל, שירות בתי הסוהר וגופי ביטחון אחרים.

בידי בעלי רישיונות נשק בתוקף. בנוסף לכך בישראל 58,439 מושרים להחזקת **נשქ ארגוני**, לפי התפלגות זו:

טבלה 6: רישיונות לנשქ ארגוני, 2021¹¹⁹

סוג הארגון	מספר רישיונות
חברות שמירה ¹²⁰	29,983
יישובים ¹²¹	4,803
מפעלים	11,414
משרד ממשלה	12,239
סך הכל	58,439

בתשובה המשרד הודגש כי לא בהכרח כל המושרים לכך נושאים נשק בפועל.

המשרד לביטחון הפנים לא העביר נתונים על כל נשק שרישונים פג או בוטל. בהיעדר הנתונים אי-אפשר לבדוק כמה עבריות נושא בנשך זה.

פנינו למשרד לביטחון הפנים בשאלת מספר כל הנשქ שנמצאים בידיים פרטיות אצל אנשים שהוא להם רישיון, אך תוקפו פג או שהוא בוטל.¹²² המשרד לביטחון הפנים לא השיב על שאלה זו; נציין כי גם בשנת 2019 המשרד לא השיב לפניותנו באותה עניין. בעניינים של כל נשך שניתנו לאזרחים ברישון ותוקף הרישיון פג או בוטל נציג, כי בדוח מבקר המדינה משנת 2014 "רישיון כל רישיון פרטיאם וארגוני והפיקוח על אחזקתם" נכתב כי כבר בשנת 2013 היו בישראל 120,000 בעלי נשק פרטיאם בתוקף וכ-80% מהם החזיקו בנשך **לא צורך קונקרטי מהותי**; במועד זה היו בישראל כ-14,000 כל רישיון פרטיאם נשך שהוחזקו שלא כדין, כמחציתם של תושבים שנפטרו או עזבו את הארץ וכמחציתם של "תושבים פעילים".¹²³ עוד נכתב בדוח מבקר המדינה כי נכון ליוני 2013, כ-90% מהרישונות שהיו פג-תוקף היו בסיטואציה זהה **יותר מחצי שנה**;¹²⁴ זאת על אף שפרטיאם בעל הרישיון יודיעם במלואם – לרבות כתובות

¹¹⁹ תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הועברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרוב בן צור, ראש חילית בקשות רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"כ אורית לחר שבן, ראש מדור חוות' רישיון נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עין הנה, 11 באפריל 2021. תשיבות לשאלות הבירה נכתבו על ידי מפקח עו"ד אוחד טופז, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

¹²⁰ כמחציתם (15,449) מאבטחים המועסקים בחברת שמירה או אבטחה יש ברשותם נשק, שם.

¹²¹ נשק המשמש להגנת ישובים נמצא באחריות רכדי ביטחון שוטף צבאיים (רבש"צים). מבקר המדינה, דוח שנתי 64, [מרכז ביטחון בישובים העיימות בפיקודים המרחביים](#), 8 במאי 2018.

¹²² סיבות אפשריות לביטול יכולות להיות: תום תוקף, פטירת בעל הרישיון, בקשת ביטול מהמשטרה, תום מבחני, בקשות ביטול מגורמים שונים (משרד הבריאות, בית משפט או משרד הבריאות).

¹²³ מבקר המדינה, דוח שנתי 64: [רישיון כל רישיון פרטיאם וארגוני והפיקוח על אחזקתם](#), התשע"ד-2014.

¹²⁴ שם.

מגורים, מספר טלפון וכתוות דוא"ל. בהיעדר נתונים עדכניים אי-אפשר לעקוב אחר פרטנר זה, ואף לא לבחון כמה עבריינות קשורה בנشك שתוקף רשיונו פג.

6.2 נشك בלתי חוקי – אומדנים שונים

אומדן של מספר כל' הנشك הבלתי-חוקיים יכול לסייע בהבנת היקף הבעיה ולשמש כתשתית לקביעת היקף וסוג הכוחות, המשאים והאמצעים שיש להקצת לצורך התמודדות עימם.

לפי דיווחים שונים יש בישראל כמות גדולה של נشك בלתי-חוקי – בין עשרות למאות אלפי כל' נشك; הערכות אלו מושמעות לעיתים קרובות לא רק באמצעי התקשורת, אלא גם בפורומים רשמיים כמו ועדות הכנסת. לא מצאנו ביחס נתונים אלו במקורות רשמיים.¹²⁵ בתשובה המשרד לביטחון הפנים לפניהינו נמסר כי **אין למשטרה אומדן למספר כל' הנشك הבלתי-חוקים בישראל.** גם בדוחות מבקר המדינה מ-2018 ומ-2021 נכתב כי למשטרה אין אומדן

בדבר היקף אמצעי הלחימה הלא חוקיים בישראל בכלל ובחברה הערבית בפרט.¹²⁶

לפי תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחק והמידע של הכנסת, הנشك הבלתי-חוקי מגע ממוקורות חוקיים וממקורות בלתי-חוקיים:¹²⁷

- **כל' נشك שנגעים מ"מקורות חוקיים"** הם כל' נشك תקניים שנגנוו מהמחזיקים בהם בעלות חוקית – אזרחית, צה"לית או משטרתית. אפשר לאמוד את מספרם בקירוב, בהסתמך על דיווחים על גנבות, אך לפי תשובה המשרד **מספרם של אלו קטן יחסית.**
- המקורות הלא חוקיים כוללים **בעיקר** נشك שמוברח לישראל מדינות שכנות (ירדן ولبنנון) או מיוצר בלתי חוקי בישראל או ביודה ושומרן. **אין למשטרה אומדן למספר כל' הנشك המובייחים והמיאצרים באופן בלתי-חוקי, אך להערכתה זה המקור העיקרי לנشك בלתי-חוקי בישראל;** הערכה זו مستמכת על כך שמספר כל' הנشك הגנובים קטן יחסית למספר כל' הנشك שהמשטרה תופסת, על ריבוי כל' הנشك המאולתרים בתפיסות של המשטרה ועל המספר הגבוה של כל' נشك מובייחים שנתפסו.

מספר כל' הנشك הלא-חוקיים עמד לאחרונה גם על סדר יומה של הכנסת ובתווך כך נמסרו כמה אומדנים לעניין:

¹²⁵ במהלך השנים האחרונות מצאנו באמצעי התקשורת אומדנים של כ-300,000 כל' נشك לא חוקים שנמצאים בידי אזרחים ערבים ובעניהם האחרונה גם אומדנים של 400,000 ושל 500,000 כל' נشك. אף אחד מהמרקמים לא מצאנו את מקור האומדנים ואת ההנחהות ששימשו להכנתם.

¹²⁶ גרסה בלתי-משמעות (בלמ"ס) לתשובה המשרד לביטחון הפנים לפניהינו, הועברה בדוא"ל בתאריך 16 באוגוסט 2021. מבחן המודיעין, דוח ביקורת בנושא **התמודדות משטרת ישראל עם חזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי ירי ביישובי החברה הערבית ובישובים מעורבים**. 15 באוגוסט 2018. מבחן המדינה, דוח ביקורת שנתי 71 ג, התשפ"א-2021 בנושא **התמודדות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי ירי ביישובי החברה הערבית ובישובים מעורבים - ביקורת מעקב**. 18 במאי 2021.

¹²⁷ גרסה בלתי-משמעות (בלמ"ס) לתשובה המשרד לביטחון הפנים לפניהינו, הועברה בדוא"ל בתאריך 16 באוגוסט 2021.

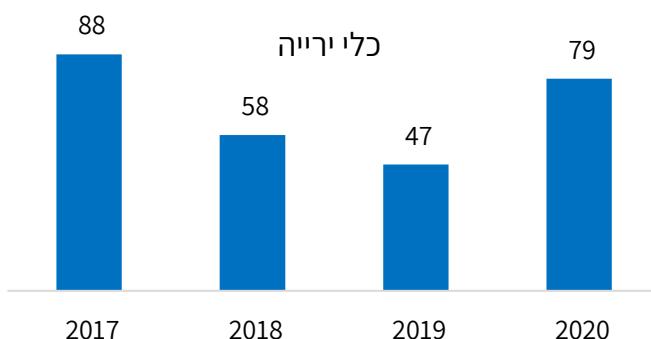
למשרד לביטחון הפנים אין אומדן של מספר כל הנקודות הבלתי-חוקיות בישראל ובחברה העברית. הערבית בפרט. גורמים רשמיים במסדרם ומשטרת המשמעו הערבות שונות בעניין זה.

- בתאריך 26 במאי 2021 התייחס לכך אמר אוחנה, שר לביטחון הפנים במשלחת-35, בתשובה לשאלות במליאת הכנסת. לדבריו, הוא אינו יודע וגם המשטרת אינה יודעת מה המקור לאומדן של מאות אלפי כלי נשק לא חוקים. **השר לשעבר מסר את הערכתו כי בחברה העברית יש עשרות אלפי כלי נשק לא חוקים.**¹²⁸
- בדיון שנערך למחарат בוועדה המיעודת לענייני החברה העברית אמר נציגי יגאל עזרא, ראש מחלקת סיכול פשיעה באגף לsicol פשיעה במשטרת ישראל, כי הוא אומד את מספר כל הנקודות הבלתי-חוקיות בחברה העברית בסדר גודל של כמה אלפיים, ולדבריו ככל הנראה מספרם קרוב ל-10,000.¹²⁹ נציגי עזרא הסביר שכל נשק אחד יכול לשמש למספר גדול של אירועי ירי וכי גם תחמושת נרשמת כנשק בתיקי החקירה של המשטרת, והעליה את האפשרות שעוזר הסייע לאומדן-יתר של כמות הנקודות הבלתי-חוקיות.¹³⁰

6.3 כלי נשק ותחמושת שנגנבו מצה"ל

נשק שנגנב מצה"ל הוא אחד המקורות של נשק בלתי-חוקי בישראל. לבקשת מרכז המחקר והמידע של הכנסת מסר משרד הביטחון נתונים על כלי נשק ותחמושת שנגנבו מצה"ל בשנים 2018-2020. להלן יוצגו בתרשים 30 נתונים אלו על הנשק שנגנב. התרשים כולל כלי ירייה (רובוי תבור, M16, M4, מקלעים, אקדחים); כדורים (כדוריו 7.62, כדורי 5.56 וכדוריו תחמייש); סוגי תחמושת אחרים, למשל: לבנת חבלה, חומר נפץ, מחסניות ורימונדים מכמה סוגים.

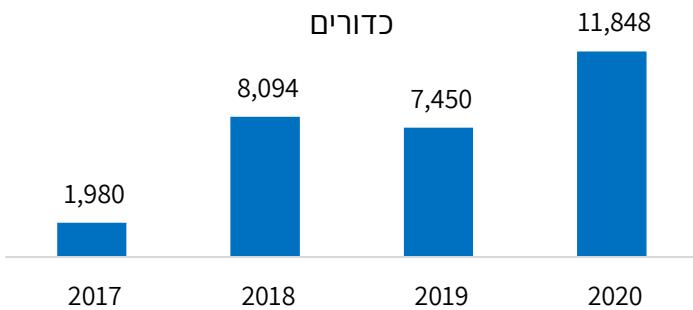
תרשים 30: כלי נשק ותחמושת שנגנבו מצה"ל בשנים 2017-2020¹³⁰

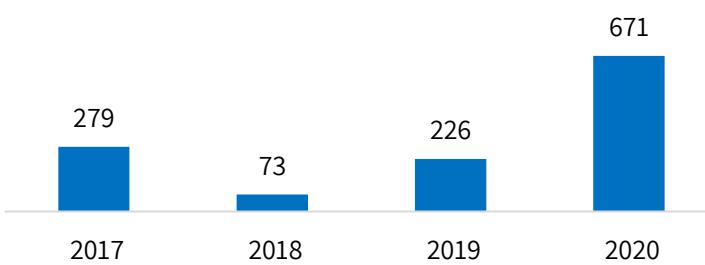
¹²⁸ דברי הכנסת, חוברת ח', ישיבה כ', הישיבה ה-21 של הכנסת ה-24, 26 במאי 2021, תשובה שר לביטחון הפנים אמר אוחנה לשאלות מס' 14 ו-20.

¹²⁹ דברי נציג משנה יגאל עזרא, ראש מחלקת סיכול פשיעה באגף סי"ח (sicol פשיעה) במשטרת ישראל, הוועדה המיעודת לענייני הפשעה בחברה העברית, דיון בנושא כל המוצרים בחברה העברית, 27 במאי 2021.

¹³⁰ רס"ן נועה הרפז-יז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, מכתב, 28 בינואר 2021, הועבר על ידי דינה ויסבלט, לשכת עוזרת שר הביטחון בדוא"ל, 31 בינואר 2021.

אמצעי לחימה אחרים

בשנים 2017-2020 נגנבו מזכה"ל:
272 כלי ירייה;
29,372 כדורים;
1,249 אמצעי לחימה
אחרים.

באربع השנים הנ"ל
נרשמה מגמה
מעורבת בגניבת כלי
נשק ותחמושת
מצה"ל.

לפי נתוני התרשים, בשנים 2017-2020 נגנבו מזכה"ל 272 כלי ירייה, 29,372 כדורים ו-1,249 אמצעי לחימה אחרים. באربع השנים הנ"ל נרשמה מגמה מעורבת בגניבת כלי נשק ותחמושת מצה"ל.¹³¹ נראה כי ריבוי הפריטים שנגנבו בשנת 2020 עולה בקנה אחד עם אירועי גניבה גדולים במהלך גיבור ובמקרה צאלים עליהם דיווח משרד הביטחון בתשובהו לפניוינו (ובעקבותיהם נפתחו ועדות חקירה צה"לית).¹³²

בין אמצעי הלוחמה שהוצגו בתרשים הקודם כלולים 232 כלי נשק או מכלולים¹³³ שדוח על **אבדנות** וכן על המקום שבו הם אבדו, למשל: בית, יחידה צבאית או נשקייה, ובעקבות כך נפתחה חקירה בחשד לגניבתם.¹³⁴

¹³¹ לדוגמה, בשנת 2017 נגנבו 31 לבנות חבלה ובשאר השנים נגנבו רק כמה לבנות חבלה; בשנת 2019 נגנבו 95 רימוני הלם ובשאר השנים נגנבו מספר קטן בהרבה. שם.

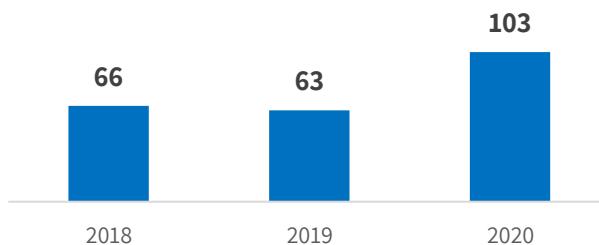
¹³² שם.

¹³³ מכלול הוא חלק של הנשק שהחיל נדרש לפרק כאשר הוא לוקח את הנשק אל מחוץ לבסיס.

¹³⁴ שם.

תרשים 31: כל נשק או מכלולים שדווח על אובדן והairoע נחקרogenicה, -2020

¹³⁵2018

משרד הביטחון נמספר, כי מספר כל הנשק שדווח על אובדן הוכפל לאורך התקופה, מ-50 בשנת 2018 ל-103 בשנת 2020. לפי רישומי המשרד, 57 כל נשק אבדו בbatis חילילים, 89 מהם ביחידה, ו-38 בנשקייה; כמו כן, נרשמו 48 מקרים של חוסר במכלול של נשק. כאמור, אירועים אלו נחקרוogenicות. בנוסף, בשנים הנ"ל אבדו אמצעי לחימה נוספים וביהם 108 רימוני רפס, שעקבן נבנתה חבלה ושני טילים.¹³⁶

נסכם כי לפי נתוני משרד הביטחון, מדי שנה נגנבו מזכה"ל לכל הפחות כמה עשרות כל' ירייה, כמה אלפי כדורים ומאות אמצעי לחימה נוספים; בהקשר זה נציין כי **לפי בדיקת מבקר המדינה משנת 2018, מרבית הגנבות כלל אין מדווחות למצ"ח ויש בסיסים לכך שלא נזקם מודיעין לככל כל הנשק שנגנבו מהם.**¹³⁷

לפי תשובה משרד הביטחון לפניותנו, **חלק מכל הנשק והתחמושת שנגנבו או אבדו אותו, אך מערכת המיחשוב של צה"ל אינה מאפשרת הפקת נתונים בעניין זה.**¹³⁸

7. פעולות להתחמودות עם נשק בלתי-חוקי¹³⁹

בפרק זה נציג כמה צעדים שננקטו הרשות כדי להתחמוד עם נשק בלתי-חוקי. ראשית בהתאם את הצעדים שננקטו לאיסוף ולונטרו של כל נשק מהצבא (בגבולת המשטרה ובחובלת הצבא) ולאחר מכן את פעולות צה"ל למניעת זליגת נשק לגורםים בלתי-מוסרים. אין מדובר בסקרה ממצאה של כלל הצעדים שהרשויות נוקטו. נוסף על צעדים אלו המשטרה דיווחה בקצרה על פעולות נוספות ובין היתר:

- בשנת 2019 – הסבת יחידת אתג"ר (שעד אז טיפלה בגנבות כל' רכב) לטיפול באמצעות לחימה בלתי-חוקיים; בתוכנית המודיעין לשנת העבודה 2020 נקבע יעד של מספר פרשיות

¹³⁵ שם.

¹³⁶ 91 מ-108 רימוני הרפס שנגנבו בשנת 2019. שם.

¹³⁷ מבקר המדינה, דוח ביקורת בנושא **התחמודות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי ירי בישובים היהודיים וביישובים מעורבים**, 15 באוגוסט 2018.

¹³⁸ שם.

¹³⁹ גרסה בלתי-משמעות (בלמ"ס) לתשובה המשרד לביטחון הפנים לפניותנו, העברה בדוא"ל בתאריך 16 באוגוסט 2021.

לכל אחת מיחידות החשיפה בנושא סחר, ייצור והברחת אמצעי לחימה בדges על החברה הערבית.

- פעילות יזומה של המשטרה לאיתור ותפיסת נשק בלתי-חוקי.
- השקעת משאבים רבים בטיפול בשרשראת הספקת אמצעי לחימה ובכלל זה מבריחי נשק בגבולות הבינלאומיים, גנבי נשק, יצרנים, מסבבים (לפרטם על השבת דמיי כלי ירייה לכל ירייה פעילה, ראו פרק 8), תוך שימוש באמצעות טכנולוגים וטכניים.
- מעקב אחר סכופים במטרה לאתר פוטנציאלי לשימוש בנשק טרם התרחשתו.

7.1 מבצעים לאיוסוף וולונטרי של נשק מאזרחים

להלן יוצגו מידע ונ נתונים על מבצעים שערכו משטרת ישראל וצה"ל לאיוסוף נשק מאזרחים.

לפי תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניהנו, בשנים 2017-2019 ערכה משטרת ישראל מבצעים ארציים לאיוסוף וולונטרי של כלי נשק. המשטרה תכננה לעורוך מבצע איוסוף נוסף גם בשנת 2020 ועקב מגיפת הקורונה הוא נדחה ל-2021.¹⁴⁰ בהחלטת הממשלה מס' 852 של הממשלה ה-35 מתאריך 1 במרץ 2021 נקבע שיש **קדם עוד השנה שני מבצעי איוסוף נשק ואמצעי לחימה** וכי הדבר מותנה באישור של היועץ המשפטי לממשלה בדבר חסינות מפני העמדה לדין בגין החזקת הנשק למי שימסור אמצעי לחימה.¹⁴¹

העקרונות שהנחו את המשטרה במבצעים הקודמים היו שמירה על האנונימיות של המפקדים את נשקם (לרובות הימנעות מהצבת מצלמות באתריו החזרה) והבטחה לא-פלתתם. המידע על תנאי המבצעים הונגרש לציבור באמצעות התקשורות הארציות וברשותן החברתיות. להלן יוצגו בטבלה 7 נתונים על שני מבצעי איוסוף הנשק האלו, כפי שעולים ממספרי המבצעים שמשטרת ישראל העבירה לידיינו.¹⁴²

140 שם.

¹⁴¹ החלטת הממשלה מס' 852 של הממשלה ה-35, מדיניות ממשלתית לטיפול בתופעות הפשיעה והאלימות בחברה הערבית וה עצמת חברת העברית בישראל ותיקון החלטות ממשלה, 1 במרץ 2021.

¹⁴² רפ"ק אלון קפטנס, ראש תחום נשק ארצי, סיוכם מבצע ארצי החזרת נשק ואמל"ח 2017, רפ"ק בני סלומון, ראש תחום נשק ארצי, סיוכם מבצע ארצי החזרת נשק ואמל"ח 2019. תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנחת, 7 בפברואר 2021, העברה בדוא"ל על ידי גליה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרבית צור, ראש חולית בקשות רישיוני נשק, ואושרה על ידי סנ"כ אורית לחר סבן, ראש מדור חוו"ד רישיוני נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עירן נהו, 11 באפריל 2021. תשובה לשאלות הבקרה נכתבו על ידי מפקח עו"ד אוחד טופז, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גליה מלשכת השר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

טבלה 7: נתונים על מבצעי איסוף הנשקל של משטרת ישראל בשנים 2017-2019¹⁴³

	2019	2017	שנה
			מספר המוחוזות שהשתתפו
בשנים 2017-2019 המשטרה ערכה שני מבצעים לאיסוף נשקל. בשני המבצעים יחד נאספו כמאה כלי נשק וכמה מאות פריטי תחמושת או חלקו נשקל.	144 7	5	מספר נקודות האיסוף
רובם נמסרו בידי יהודים.	49	27	מספר רשותות מקומיות
	89	26	משך המבצע
	שלושה שבועות	שבועיים	
	(10) 62 אקדחים	(7) 10 אקדחים	נשקל ותחמושת שהוחזרו
	(9) 24 רובים	(7) 10 רובים	(וכמה מהם מהחברה הערבית)
	(12) 40 רימונים	2 רימונים	
	(51) 140 מחרנסיות	1 ציל (מעטפת) של 232 "נפיצים"	
	(12) 8 חלקי נשקל	טייל לאו	
הממשלה ה-35 החליטה שיש לעורר מבצעים נוספים עוד השנה. יש לעקוב אחר יישום לקחי המבצעים הקודמים, וביחד בתחום תקצוב האבטחה, פרישת נקודות האיסוף והפריטים.	תחמושת		
			לפי הנתונים בטבלה, המבצע שנערך בשנת 2019 היה רחב יותר מזה שנערך ב-2017 – הוא כלל יותר מוחוזות יותר נקודות איסוף, שננתנו מענה לתושビיהן של יותר רשותות מקומיות (89 רשותות ב-2019, לעומת 26 במבצע הקודם). ב-2019 נאוסף מספר גדול יותר של כלי נשקל ואמצעי לחימה אחרים, אך מספרם של כל הנשקל שנמסרו בני החברה הערבית לא גדל בהרבהיחס למבצע הקודם, ורוב הנשקל שנאסף נמסר על ידי יהודים. ¹⁴⁵
			נראה כי במבצעי איסוף ולונטרים שנערכו במהלך שבועות-שלושה בשנה נאספים הרבה פחות כל נשקל ותחמושת מאשר בפעולות המשטרתיות השוטפות, שבה נתפסים אלפי פריטים בשנה (ראו פרק 5).

שם.¹⁴³

¹⁴⁴ שבעה המוחוזות הם כולל מוחוזות המשטרה.

¹⁴⁵ תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 7 בפברואר 2021, העבירה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרבית צור, ראש חולית בקשה רישיון נשקל, ואושרה על ידי סב"צ אורית לחר שבן, ראש מדור חוות ד' רישיון נשקל; הערות ותיקונים: נצ"מ עירן נהון, 11 באפריל 2021. תשובה לשאלות הבירה בכתב על ידי מפקח עו"ד אוחד טופ, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והעבירו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

מצין כי מיעוט ההשתתפות של בני החברה הערבית בהছורת הנשקל במסגרת המבצעים עליה מסיכומי המבצעים של המשטרה, אך בסיכומים אלו לא הובהר כיצד המשטרה יודעת מי מהאנשים שהפיקדו את נשעם הוא ערבי ומילוי, שכן כאמור למוחזרים הובטהה אנונימיות; אפשר שאנשים אלו טווגו לפי קבוצת אוכלוסייה מסוימת של נקודת האיסוף.

לפי סיכומי המבצעים שהמשטרה העבירה לידיינו הופקו מהמבצעים **לקחים** בכמה תחומים ויש לבחון האם וכייד המשטרה תביא אותם בחשבון במבצעי האיסוף הבאים (וכמובן לפי החלטת הממשלה 852 המשטרה אמורה להידרש לכך עוד השנה). בין הלקחים שהפיקה המשטרה שני המבצעים:¹⁴⁶

- **תקצוב האבטחה** – במבצע האיסוף שנערך ב-2017 הרשות המקומיות שבהן הוקמו נקודות האיסוף נדרשו לאבטוח את הנקודות ולתקצוב את האבטחה, ו עקב כך היו רשותות שוות她们 על השתתפות. מחד דרום של המשטרה הדגיש בדיוחו כי מרבית הרשותות המקומיות הערביות מתנהלות מול חשב מלאה ואיןVIC ליכולתן למכן הוצאות אבטחה. בהקשר זה נציין כי נכון למאי 2021, ב-62 רשותות מקומיות ערביות (מתוך 85 רשותות ערביות בישראל) יש חשבים מלאים (וכן במעטצה האזרית המערבית הגלבוע וב-17 רשותות מקומיות יהודיות).¹⁴⁷ במבצע של 2019 נשכרו שירותיה של חברת אבטחה לאבטחת נקודות ההחזרה האזרחיות והומלץ להמשיך ולנקוט בגישה זו.¹⁴⁸
- **פרסום** – מלקיי שני המבצעים הומלץ כי הפרסום לא יתמקד רק בראשות החברתיות אלא גם באמצעי מדיה מסורתיים (טלוויזיה ורדיו) וכי יחולו בפרסום והסברה שבועיים לפני תחילת המבצע ולא רק עם פתיחת המבצע. הומלץ להציג את החסינות מפני הפללה של מוסרי הנשך, אשר ככל הנראה לא הודהשה ידי הצורך במבצעים הקודמים.¹⁴⁹
- **מיköמי נקודות האיסוף** – בשני המבצעים נפתחו נקודות איסוף בכמה תחנות משטרה ובישובים ערביים נפתחו נקודות איסוף במסגרת אזרחיות, בעיקר מבנים של רשותות מקומיות, מתנ"סים ומתקני ספרות. בדוחות הומלץ כי הנקודות יהיו ללא נוכחות משטרתית קבועה.

בסיכום המבצע שנערך ב-2019 ציינה גם **מעורבותם הנמוכה של ראשי הרשותות המקומיות**, ואת הצורך בהגברתה בהמשך, שכן בכךם להשפיע על תושבי הרשות.

במבצע האיסוף של 2019, ארגון יזמות אברהם שהוזכר לעיל בדק את המתරחש בפועל ברובית נקודות האיסוף בחברה הערבית; הארגון דיווח שכ-40% מהן פועלו באופן תקין ובאחרים הוא מצא ליקויים ופערים. כ-40% מנוקודות האיסוף לא פעלו בעת הביקורת או שפלו באופן

¹⁴⁶ בנוסף על הלקחים המפורטים, הופקו גם לקחים בתחום הלוגיסטיקה, למשל סוג השירותים שתיתן חברת האבטחה. שם.

¹⁴⁷ משרד הפנים, חשבים מלאים, **רישמת חשבום מלאום**, עדכון: 5 במאי 2021.

¹⁴⁸ תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 7 בפברואר 2021, הועברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרובן צור, ראש חוליות בקשות רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אורות לאחר סביר, ראש מדור חוות ד' רישיון נשק; העותות ותיקונם: נצ"מ עירן נהון, 11 באפריל 2021. תשובה לשאלות הבהרה נכתבו על ידי מפקח ע"ד אוחד טופ, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

¹⁴⁹ שם.

חלקי וחלקן מוקמו באטרים שונים ממה שפורם. לפי הארגון, בחלק מן קודות האיסוף לא נשמרה האנונימיות (ומקצתן אף מוקמו במקומות שיש בהם מצלמות), בחלק מהנקודות שילוט ההכוונה היה לKEY ובחלקן לא הוצבו מיכלים לאיסוף הנשק. בחלק מהנקודות לא נכחו מאבטחים או שנכחו מאבטחים בניי המקום, מה שהעליה חשש כי יזהו את מי ש מסר את הנשק.¹⁵⁰

נראה כי בין שני המבצעים שערכה המשטרה הופקו לקלים וכי חלום אף יושמו, ובמקביל לכך גדל מספר כלי הנשק שנאספו - בעיקר אלו שנמסרו על ידי יהודים - אך בשני המבצעים היו גם פערדים (תקציבים, הסברתיים, לוגיסטיים ואחרים) שיש לתת עליהם את הדעת במבצעי האיסוף הבאים.

כאמור, גם צה"ל ערך מבצעים לאיסוף נשק מזרחיים, בשנים 2016 ו-2018.¹⁵¹ פנינו למשרד הביטחון בשאלות על מבצעים אלו. בין היתר שאלנו האם הוחזר נשק גם על ידי אזרחים ערבים או אזרחים שמתגוררים ביישובים ערביים ומהם הלקחים שהופקו במבצעים. עד מועד סגירתה המשマー משרד הביטחון לא השיב על שאלות אלו.

לפי מידע שפורם באתר צה"ל, **במסגרת המבצע שנערך ב-2018 (מבצע שבעים ומשיבים)** הוחזרו לצה"ל כ-400 כלי נשק ובהם אקדחים, מקלעים, תתי-מקלעים, רוביו טער צה"ליים ורוביו טער מסוג קלצ'ניקוב. כמו כן הוחזרו יותר ממיליאן פריטי תחמושת.¹⁵² למחזירים נשק מיוחד צבאי הובטו אナンימיות וחסינות מפני העמדה לדין. נקודות ההחזרה נפתחו בתרומות משטרת ביישובים יהודים ובכמה עמדות איסוף נידות בפריפריה.¹⁵³

בקשר זה נציג שיש מדיניות שהפעילו תוכניות לאיסוף כלי ירייה מהছיבור תמורה תשולם (Gun Buyback) ובחלקו נרשמה הצלחה, בעיקר כשאיסוף הנשק היה צעד אחד מתוך תוכנית מקיפה יותר.¹⁵⁴ עם זאת, מחקר שנערך בארגנטינה העלה ספק בדבר הייענותם של גורמים עבריניים

¹⁵⁰ הבדיקה נערכה ב-39–50 אטרים שלאלו הפנה המשרד לביטחון הפנים בפרופמי. עמותת יודמות אברם ומוסד שמואל נאמן למדיניות לאומיות, **אלימות, פשעה ושיטור בחברה הערבית, ממד הביטחון האישוי והקהלתי**, 2019.

¹⁵¹ תשובות המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 7 בפברואר 2021, הועברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרבית בן צור, ראש חוחית בקשוט רישיוני נשק, ואושרה על ידי סנ"כ אוריית לחר סבר, ראש מדור חוו"ד רישיוני נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עירן נהון, 11 באפריל 2021. תשובות לשאלות הבהרה נכתבו על ידי מפקח עוזד טופ, עוזר ראש חטיבת חקירות במשטרת ישראל ב-20 במאי 2021 והועברו בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים ב-24 במאי 2021.

¹⁵² נוסף על כך הוחזו עשרות אלפי פריטי ציוד צה"לי שאיןו נשק, למשל אמצעים אופטיים, אמצעי ראיית לילה, כוונות, אמצעי קשר, מצנחים, ציוד הסואנה, קפדות, אוהלים, אפודים, וכן חומרם מסווגים (מפות וחומרם כתובים). אתר צה"ל, **מבצע "70 ומשיבים" הגע לסיומו. כל הנתונים המפתחים**. 19 ביולי, 2018.

¹⁵³ אתר צה"ל, **מבצע החזרת חומרם היסטוריים, נשק, תחמושת וציוד צבאי**. תאריך כניסה לאתר: 1 ביוני 2021.

¹⁵⁴ יש מדיניות שבנה איסוף הנשק תמורה תשולם (כפי צו על מחירו של נשק שמוחזק חוק, או כתמرين למסרת נשק בלתי-חוק) לvae בעדדים נוספים כדוגמת: הבטחה לאי-הפללה, מסע הסקרה, שינוי חקיקה בתחום הענישה, הגבלת סוג הנשק שמותר לשאת והעלאת גיל המינימום לנשיאות נשק. נורית יכמוביץ-כהן, **תוכניות לאיסוף כלי ירייה מהছיבור תמורה תשולם – מבט משווה**, מרכז המחקר והמידע של הכנסתת, 7 בינואר 2019.

למבצעים מעין אלה. בארגנטינה נערך מבצע כזה, בו נאספו כ-100,000 כלי נשק בתמורה לתשלום. בתקופה שלאחר האיסוף פחת מספרן של תאונות הנשך, אך לא פחתה הפשיעה הקשורה בנשך. נראה כי מי שמסרו את נשקם במבצע היו בעיקר גורמים נורמליים ופחות גורמים ערביניים.¹⁵⁵

לסיכום

בשני מבצעי האיסוף שערכה המשטרה מאז 2017 נאספו כמאה כלי ירייה ועוד כמה מאות אמצעי לחימה ותחמושת אחרים ורוב המחדירים היו יהודים.

במבצע האיסוף האחרון שערך צה"ל נאספו כמה מאות כלי ירייה וכמה אלפי אמצעי לחימה אחרים. המבצע לא נערך ביישובים ערביים ולא ידוע לנו אם היו ערבים מבין מי שהחיזרו נשקים.

נציין כי קהל היעד של מבצעי המשטרה (כל תושבי המדינה, כולל החברה הערבית) עשוי להיות שונה מקהל היעד של המבצעים שמוביל צה"ל (בעיקר חיילים משוחררים שצד צה"ל נשאר ברשותם).

במכבת שלח ארגון יוזמות אברהם למילא מקום מפק"ל המשטרה בספטמבר 2019 (כמו שבועות לפני תחילת המבצע שנערך באותה שנה) הציגו המלצות לאופן ערכית מבצעי איסוף הנשך, בדגש על החברה הערבית. בין היתר הוצע: לעורר מבצעים מתמשכים במסגרת זמן הנשך, קבൂות וידיעות מראש ולא מבצעים ספורדים; להציג תמרץ כספי לאזרחים שימסרו מידע על מקום כלי נשק – כמוונה למקרים שבהם קבוצת בני נוער רוכשת יחד כלי נשק שמשמש את חברי הקבוצה לשירותם. המלצות אלו הוצאו בנוסף לנקודות שכבר הוזכרו לעיל בתחום הפרסום, שיתוף הנהיגה המקומית, הבטחת אונומיות ואי-הפללה (שהן חלק מבניית אמון הציבור במבצע ובמשטרה) ופתחת נקודות איסוף בסמוך למקומות המגורים של התושבים. להערכת הארגון, תושבים נורמליים יפרדו מהנשך רק אם תחשות הביטחון שלהם תשתרפ.¹⁵⁶

7.2 פעולות צה"ל להקטנת "זילגת" נשק צה"ל לידיים בלתי-מורשות

כאמור, הנשך הלא חוקי מגע לישראל משלואה מקורות עיקריים: גניבות ממוקרות חוקיים ובهم צה"ל, הברחות וייצור בלתי-חוקי.¹⁵⁷ מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה למשרד הביטחון בשאלות על הפעולות שננקטו להפחית מספר גניבות הנשך מצה"ל. להלן יציגו תשובות המשרד (בחלק מהנושאים יובא גם מידע ממוקרות נוספים), אולם קודם לכן נתיחס לשאלת האחריות על חקירות גניבות הנשך מצה"ל.

¹⁵⁵ נורית יכימוביץ'-כהן, **תוכניות לאיסוף כלי ירייה מהציבור תמורה לתשלום – מבט משווה**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בינואר 2019.

¹⁵⁶ מכבת מעולה ג'ימי-יוסף ורות לוי-chan, מנהלות שותפות של מיזם "קהילות בטוחות" בארגון יוזמות אברהם, אל ניצב מוטי כהן, ממלאת מקום מפק"ל המשטרה, בנושא **המלצות לאיסוף נשק בתמורה לא-הפללה בחברה הערבית**. 26 בספטמבר 2019.

¹⁵⁷ גרסה בלתי-מוסוגת (בלמ"ס) לתשובה המשרד לביטחון הפנים לפניוינו, הועבירה בדוא"ל בתאריך 16 באוגוסט 2021.

מי הגורם החוקר את גניבות הנשק מצה"ל?

גניבות נשק מצה"ל ומספרתו או מכירתו לידיים בלתי-מורשות (בין אם בנסיבות פליליות ובין אם בנסיבות ביוחניות) יכולות להויך הן על ידי גורמים צבאים והן על ידי המשטרה. פניו למשרד הביטחון בשאלת חלוקת הסמכות והאחריות לחקירת גניבות הנשק. בתשובה זה לפנינו הסביר כי החקירה מנהלות "לפי חזקה הצבאית הניבעת מהמקורה" **ובמידת הצורך**.

מתנהלות שתי חקירות במקביל: חקירה של מצ"ח לגבי הפן הצבאי וחקירה מקבילה של גורמי חקירה לא צבאים (למשל אם יש מעורבות של אזרחים בהוצאה הנשק או כuish חשד שהנשק נגנב למטרות פעילות חבלנית עוינית - פח"ע - או על רקע לאומני). במקרה של גניבת נשק בנסיבות אזרחיות (למשל גניבת נשק מבית החיל) החקירה מנהלות על ידי משטרת ישראל.

בכל מקרה, הודגש בתשובה זה, יש תיאום בין מצ"ח לגורמי החקירה האחרים.

על אף בקשתנו, משרד הביטחון לא העביר את ההוראות הרלוונטיות לחולקה זו של הסמכות והאחריות ולא פירט מיהם הגורמים הנוספים המעורבים בחקירת גניבות הנשק.

בשנת 2018 הוקמה **יחידת פסג"א (פענוח וסיכון גניבת אמל"ח) – יחידה משותפת למצ"ח ולמשטרת ישראל להתמודדות עם גניבות אמצעי לחימה מצה"ל**. משרד הביטחון נמסר כי היחידה פועלת באמצעות שילוב יכולות המודיעין, הטכנולוגיה, החקירות ומאגרי המידע של משטרת ישראל ושל מצ"ח (המשטרה הצבאית).¹⁵⁸ גם מהמשרדים לביטחון הפנים נמסר כי יחידת פסג"א תורמת לממשק עבודה סדריים ושיתוף פעולה בין המשטרה לצה"ל.¹⁵⁹ בדוח מבקם המדינה ממאי 2021 נכתב כי **בפועל** היחידה החלת לפעול באופן חלק רק בתחילת שנת 2020 והפכה למבצעית רק בחודש יולי של אותה שנה, אך באופן מצומצם וכי לאחרונה הוקטן בה מספר המשורות.¹⁶⁰ **לא הובהר מה הקשר בין פעילות יחידת פסג"א – שהוא פעילות משותפת – לבין המתואר בתשובה המשרד לפנינו שהזוכה לעיל בעניין חלוקת**

¹⁵⁸ רס"ן נועה הרפז-יז, רמ"ד הכנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, מכתב, 28 בינואר 2021, הועבר על ידי דינה וייסבלט, לשכת עוזרת שר הביטחון בדוא"ל, 31 בינואר 2021.

¹⁵⁹ תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הועברה בדוא"ל על ידי גל יונה מלשכת השר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרוב בן צור, ראש חוחית בקשרות רישיוני נשק, ואושרה על ידי סנ"צ אורית לחר שב, ראש מדור חוו"ד רישיוני נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עין נהון, 11 באפריל 2021.

¹⁶⁰ על התקנון היחידה הייתה אמורה לכלול 16 משרות (שמונה שיקצה צה"ל ושמונה שתקצת המשטרה) אך בפועל, אוישו במלואן שמונה המשירות של הצבא ורק משרה אחת של המשטרה (משרה זו היא של מפקד היחידה אשר היה שותף להקמתה, אך פרש בכהןך שנות 2020). המשטרה מסיטה למבקר המדינה בספטמבר 2020 נכנס לתפקידו מפקד חדש והוחלט לשנות את תפיסת הפעלה של היחידה. במסגרת זו הוקטן מספר המשורות ביחידת פסג"א – הן של המשטרה והן של צה"ל. מבקר המדינה, דו"ח ביקורת שנתי 71 ג, התשפ"א-2021 בנושא **התמודדות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים או רעועיiron בישובי החברה הערבית וביישובים מעורבים – ביקורת מעקב**, 18 במאי 2021.

הסמכות והאחריות, לפיה לעתים מנהלות במקביל שתי חקירות – על ידי המשטרה ועל ידי צה"ל.¹⁶¹

בדוח שפרסם מבקר המדינה באוגוסט 2021 הובאה התייחסות המשטרה כי היא מסיימת לצה"ל בפעולות נגד גורמים פליליים המעורבים בגניבת נשק משחיח אש, אך נראה כי יש קושי בהזעקה המשטרה בשעת האירוע ובמקרים רבים התלונות מוגשות בדייעבד; עקב לכך העבריים אינם מאודרים. המשטרה גם מסירה למזכיר המדינה כי נערךת עבודה מטה להקמת כוח משימה של המשטרה שיטפל בגניבות משחיח אש של צה"ל.¹⁶²

פעולות צה"ל להתמודדות עם גניבות נשק ומוניעתן

בשנים האחרונות נקט צה"ל סדרת צעדים להתמודדות עם גניבות הנשק, בכמה מישורים: ברמה הארגונית, בהיבט הפיזי (למשל באמצעות מגן מחסני נשק ותחמושת) וכן שינוי נהלים והכשרות, למידה מארועים שבהם נגנב נשק ועריכת ביקורת וסקרי אבטחה. להלן נציג בקצרה מידע משרד הביטחון מסר על אודות צעדים אלו.¹⁶³

- **ברמה הארגונית** – בנוסף על פעילות יחידת פסגת"א שהוזכרה לעיל (וכאמור אינה פועלת בהיקף מלא) הזכיר צה"ל בתשובהו את הוועדה המטכ"לית לבחינת אופן מימוש הגנת מchnות צה"ל שהמליצה להקים לצה"ל **מערך אבטחה שלם**.¹⁶⁴
- **צעדים למיגון מchnות צה"ל ומחסני נשק ותחמושת**: בשנת 2017 החל פרויקט "עין צופיה" – פרויקט שמטרתו למגן את מחסני הנשק והתחמושת לצה"ל על ידי הבאתם לעמידה **בתיקן** **מחמיר**.¹⁶⁵ בדiox בנושא גניבות אמצעי לחימה לצה"ל שנערך בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת בינואר 2021 אמר אלף אהרון חליוה, ראש אגף מבצעים לצה"ל, כי **בנייה שיבורתICKOT SCBER הותאמו לתקן החדש לא היו גניבות; מסיבה זו צה"ל שם לעצמו למטרה להשלים את התאמת כל הנשיקות לתקן עוד השנה**.¹⁶⁶ כמו כן, כלי הנשק ואמצעי הלחימה רוכזו

¹⁶¹ רס"ן נועה הרפץ-יז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, מכתב, 28 בינואר 2021, העבר על ידי דינה וייסבלט, לשכת עוזרת שר הביטחון בדוא"ל, 31 בינואר 2021.

¹⁶² מבקר המדינה, דוח שנתי 72א – חלק ראשון, **נושאים מערכתיים – היבטי משלוחת בוגב**, 4 באוגוסט 2021, עמ' 167.

¹⁶³ רס"ן נועה הרפץ-יז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, מכתב, 28 בינואר 2021, העבר על ידי דינה וייסבלט, לשכת עוזרת שר הביטחון בדוא"ל, 31 בינואר 2021.

¹⁶⁴ שם, דברי אלף אהרון חליוה, ראש אגף מבצעים לצה"ל בוועדת החוץ והביטחון, **דיוון בנסיבות גנבות אמצעי לחימה לצה"ל**, 25 בינואר 2021, פרוטוקול מס' 75.

¹⁶⁵ פרויקט עין צופיה החל בשנת 2017. התקן החדש למיגון מchnות צה"ל הוגדר בהוראה 'הגנת מchnות צה"ל' של אגף המבצעים-חטיבת המבצעים. בפרויקט הושקע תקציב של מאות מיליון ש"ח ובחילק מהמchnות הפרויקט עדין לא הושלם. רס"ן נועה הרפץ-יז, רמ"ד כנסת ממשלה, לשכת הרמטכ"ל, מכתב, 28 בינואר 2021, העבר על ידי דינה וייסבלט, לשכת עוזרת שר הביטחון בדוא"ל, 31 בינואר 2021.

¹⁶⁶ שם, דברי אלף אהרון חליוה, ראש אגף מבצעים לצה"ל בוועדת החוץ והביטחון, **דיוון בנסיבות גנבות אמצעי לחימה לצה"ל**, 25 בינואר 2021, פרוטוקול מס' 75.

במחסנים ייעודים העומדים בתקן הצה"ל, וכמות כל הנשק המוחזקים במחנות בהתאם לצורכי המבצעי.¹⁶⁷ בתשובה משרד הביטחון נמסר גם כי צה"ל פועל להקטנת מספר המלחנות וכן שיטחם הפידי כדי לשפר את ההגנה עליהם.¹⁶⁸

- **עדכן הוראות ונהלים** ובכללם נהלים המסדרים נשיאת נשק צבאי מחוץ למלחנות צה"ל ונוהלים המסדרים נשיאת כל נשק צבאי בידי אזרחים, למשל חברי ציבוריות כוננות ביישובי ההגנה המרחכית. כמו כן עודכנו הוראות הפתיחה באש על מנת לשפר את התמודדות עם איום הפריצה למלחנות צה"ל ולשטחי האימונים.¹⁶⁹
- **למידה מארועים** – בשנים האחרונות מינה צה"ל כמה עדות חיורה למידה מארועים שבהם נגנבו נשק מצה"ל ממלחנות שדה תימן, גיבור ואלים.¹⁷⁰
- **הכשות** – בשנים האחרונות שופרה הכשות הגורמים המKeySpecים הרלוונטיים לאבטחת המלחנות ושמירה על הנשק – מפקדי מלחנות, קציני ביטחון (קב"טים) ורכזי מודיעין.¹⁷¹
- **תרגול** – בשנת 2020 הוקמה "פלגה אדומה" – יחידת מילואים מפק"לית שנועדה לתרגל את יחידות צה"ל באמצעות תרחישים של פריצה למלחנות.¹⁷²
- **פעולות יזומות** – בשנת 2020 נערכו בשטחים שמוגדרים כ"מועדים לפורענות" פעולות יזומות, לרבות פעולות של מג"ב בגזרת צאים, לכידת חשודים בפריצה למלחנה בסיס אימונים פיקוד המרכז (בא"פ לכיש) באמצעות "תרגול פיתוי" ועוד.¹⁷³

¹⁶⁷ במהלך שנת 2021 מתוכננת העברה של נשק שנמצא במחסני נשק מתנידים של הגודדים הלוחמים אל מכוורות "חכמת", העומדים בתקן מחמיר של אבטחה. רס"ן נועה הרפץ-יזז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, מכתב, 28 בינואר 2021, הועבר על ידי דנה וייסבלט, לשכת עוזרת שר הביטחון בדוא"ל, 31 בינואר 2021.

¹⁶⁸ רס"ן נועה הרפץ-יזז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, מכתב, 28 בינואר 2021, הועבר על ידי דנה וייסבלט, לשכת עוזרת שר הביטחון בדוא"ל, 31 בינואר 2021.

¹⁶⁹ רס"ן נועה הרפץ-יזז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, מכתב, 28 בינואר 2021, הועבר על ידי דנה וייסבלט, לשכת עוזרת שר הביטחון בדוא"ל, 31 בינואר 2021.

¹⁷⁰ בשנת 2017 מונתה ועדת חקירה לאירוע פריצה וగינבת נחנה שדה תימן ובuckות מסקנותיה ננקטו צעדים משמעתיים כלפי בעלי תפקידים רלוונטיים. בשנת 2020 מונתה ועדת חקירה בעקבות פריצות וגינבת נשק מלחנה גיבור ומלחנה צאים; נכון למועד תשובות המשרד לפניותנו, ננקטו צעדים משמעתיים במלחנה גיבור ועדת החקירה של מלחנה צאים טרם סיימה את עבודתה. שם.

¹⁷¹ בשנת 2018 נפתח קורס "יעודי לקב"טים בתיקן מלא או בנוסך על תפקיד קים, ומונה קב"ט לכל מלחנה בצה"ל. כמו כן, שודרג הקורס הייעודי להכשרת מגני המתקנים של צה"ל. נערך כנס מטכ"לי בנושא אבטחת המלחנות והגנתם, למפקדים ולקב"טים של כל מלחנות צה"ל. ב-2020 נערך בכלל ייחוד צה"ל "שבוע מיקוד" בתחום האבטחה והגנת המלחנות. במסגרת זו רעוננו נהלים, עודכנו נהלים, פיקודות אבטחה, תרגול כוחות אבטחה ושופרו תשתיות אמצעי הגנה במלחנות. בשנים האחרונות מਐישים תפקידי רכזי מודיעין על ידי אנשי קבוע בלבד ונקבעה להם הכשרה נפרדת ויעודית. שם.

¹⁷² שם.

¹⁷³ שם.

- **ביקורת וסקרי אבטחה** - צה"ל עורך סקרי אבטחה ובקרות מטכ"ליות (בקרים פתוח או בתיאום מראש).¹⁷⁴ בנוסף על כן, הגנת מחנות צה"ל, ובכלל זה הגנה מגניבת אמצעי לחימה, נבחנה במסגרת כמה ביקורות שנערכו בצה"ל בשנים האחרונות.¹⁷⁵
- בתשובה בצה"ל לפניהנו נמסר כי הוא החל להשתמש **באמצעים טכנולוגיים** כדי לשפר את רמת האבטחה במחנות וכדי לצמצם את הת寥ות בכוח אדם, אך לא פירט מהם האמצעים.¹⁷⁶

הטיפול בצה"ל בעבירות נשק שועלות לזריגת נשק לידיים בלתי-מורשות

מרכז הממחקר והמידע של הכנסת פנה למשרד הביטחון בבקשת נתונים על תיקי חקירה צבאים שבהם נרשם עבירות נשק. להלן יוצגו נתונים על התקדים שנפתחו ועל הגשת כתבי אישום בכל אחת מהשנתיים 2017-2020. יודגש כי כתוב אישום לא בהכרח מוגש בשנה שבה נפתח התקיק וכן אין אפשרות לחשב את שיעור כתבי האישום מכלל התקיקים.

טבלה 8: תיקי חקירה שנפתחו וכותבי אישום שהוגשו בצה"ל בגין עבירות נשק, בשנים 2017-2020
341 נפתחו בצה"ל¹⁷⁷ 2020-2017

תיקי חקירה עקב עבירות נשק. בשנים אלו הוגשו 131 כתבי אישום בגין עבירות נשק, כמחציתם עקב עבירות שועלות להביא לזריגת נשק לידיים בלתי-מורשות.

	2020	2019	2018	2017	
תיקים שנפתחו¹⁷⁸	71	89	95	86	
מספר כתבי האישום בגין כל עבירות הנשק¹⁷⁹	28	38	44	21	
מהם: כתבי אישום בגין עבירות שועלות לגרום להעברת נשק לידיים אזרחיות¹⁸⁰	13	19	20	10	

¹⁷⁴ בקרים אלו נערכות על ידי צוות של כ-20 אנשי מילואים. בשנים האחרונות ערך צוות זה יותר מ-500 בקרים וסקרים מטכ"ליים, לרבות ביקורות לביקורת תיקון הליקויים. שם.

¹⁷⁵ בשנת 2017 – ביקורת של סגן הרמטכ"ל ב-92 ממחנות צה"ל; בשנת 2019 – מסדר הרמטכ"ל ב-181 ממחנות; בשנת 2020 – בוחן פותע ייעודי לנושא הגנת המכונות, מטעם הרמטכ"ל. שם.

¹⁷⁶ בתשובה המשרד לא פורטו כלל האמצעים הטכנולוגיים, אך הוזכרה הקצת אמצעים למיגון כנגד רחפנאים ובין היתר לצורך הגנה על מחנות צה"ל, בשנת 2020. כמו כן, הוקמו מוקדי הגנה שמורכדים את כלל האמצעים הטכנולוגיים שנעודו להגן על המנהה ושליטים בכוחות ובניהול האירופים. שם.

¹⁷⁷ נתונים כולל עבירות האלו: הוצאה נשק מרשות הצבא; יצור, יבוא, יצוא או סחר בנשק; אי-שמירה על רכוש צבאי שהוא נשק; שימוש בלתי-חוקי בנשק וכן נשיאת נשק או הובילתו. רס"ן גועה הרפץ-יזח, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, מכתב, 28 בינואר 2021, הועבר על ידי דינה וייסבלט, לשכת עוזרת שר הביטחון בדוא"ל, 31 בינואר 2021.

¹⁷⁸ נתונים נכללים תיקים וכותבי אישום שבהם נרשם עבירות לפי ס' 144 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, וס' 78, 79(ב), 80 ו-85 לחוק השיפוט הצבאי התשט"ו-1955 (הוצאת נשק מרשות הצבא; שימוש ברכוש צבאי שהוא נשק שלא למטרות הצבא; אי שמירתו של רכוש צבאי; שימוש בלתי חוקי בנשק).

¹⁷⁹ שם.

¹⁸⁰ נתונים נכללים תיקים וכותבי אישום שבהם נרשמו עבירות לפי ס' 144 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, וס' 78, 79(ב) ו-80 לחוק השיפוט הצבאי התשט"ו-1955 (הוצאת נשק מרשות הצבא; שימוש ברכוש צבאי שהוא נשק שלא למטרות הצבא; אי שמירתו של רכוש צבאי) ואינם כוללים את ס' 85 לחוק השיפוט הצבאי (שימוש בלתי חוקי בנשק).

לפי נתוני הטבלה וננתונים נוספים שזכה"ל העביר, **בשנים 2017-2020 נפתחו בצה"ל 341 תיקי חקירה עקב עבירות נשק - בין 71 ל-95 תיקים בכל אחת מהשנים**. באربע השנים האחרונות הוגשו בצה"ל 131 כתבי אישום - כמחציתם (62) בתיקים שבהם נרשמו עבירות שבгинן נשק עלול לעבור לידיים אזרחיות: הוצאה נשק מרשות הצבא (32 כתבי אישום); יצור, יבוא, יצוא או סחר בנשק (29 כתבי אישום); אי-שמירה על רכוש צבאי שהוא נשק (כתב אישום אחד). שאר כתבי האישום (69) הוגשו עקב עבירות נשק אחרות: שימוש בלתי-חוקי בנשק וכן נשיאת נשק או הובלתו.

פנינו למשרד הביטחון גם בבקשת פילוח נתוני התקיקים לפי מאפייני החשודים, למשל: מגזר (יהודי, דרוזי, בדואי) או מסלול שירות (סדיר, קבוע, מילואים, אזרח עובד צה"ל). לפי תשובה המשרד אין למערכות המידע אפשרות להפיק נתונים בפילוחים אלו, ואף לא על העילות לסגירתם של 35 התקיקים שנסגרו בתחום זה.¹⁸¹

הברחת נשק

כאמור, דוח מבקר המדינה משנת 2018 קבע כי הנשק הלא חוקי מגע לישראל משלואה מקורות עיקריים: גנבות מצה"ל, הברחות מירדן ויצור בלתי-חוקי ביוהודה ושומרון. בפרק זה התמקדנו במניעת גניבת נשק מצה"ל והעברתו לידיים אזרחיות אך **גם הברחת אמצעי לחימה בגבולות וייצור ממשועוט באזורי יהודה ושומרון נמצאים באחריות צה"ל** - כך אמר אלף אהרון חליוה,

ראש אגף מבצעים בצה"ל בדיון שנערך בינואר 2021 בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת.¹⁸²

בדוח מבקר המדינה משנת 2018 נכתב כי תפיסת נשק מובהך דורשת תיאום ושיתוף פעולה בין המשטרה, צה"ל והשב"כ, אולם המבקר קבע בהסתמך על מסמכים של המשטרה כי **תיאום זה מתקיים באופן חלקי בלבד, שכן המשטרה אינה מקבלת משב"כ ומצה"ל מידע שוטף** **כחול משגרת עבודה ולכן נוצר פער מודיעיני שעלול לפגוע בחיקורת עבירות הנשק.**¹⁸³

גם המשרד לביטחון הפנים השיב לפניוינו כי יש להגביר את מעורבותם של צה"ל, שב"כ והמכס במאבק בהברחות ובין היתר על צה"ל לסייע את הפרצות בתווויי קו התפר ולהדק את הפיקוח

¹⁸¹ רס"ן נועה הרפק-יז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, מכתב, 28 בינואר 2021, העבר על ידי דנה וייסבלט, לשכת עוזרת שר הביטחון בדוא"ל, 31 בינואר 2021.

¹⁸² דברי אלף אהרון חליוה, ראש אגף מבצעים בצה"ל בוועדת החוץ והביטחון, [דיוון בהתופעת גנבות אמצעי לחימה בצה"ל](#), 25 בינואר 2021, פרוטוקול מס' 75.

¹⁸³ מבקר המדינה, דוח ביקורת בנושא [הנתmóודdot משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים או רעועויר בישובי החברה הערבית ורישובים מעורבים](#), 15 אוגוסט 2018.

אשר לייצור הבלתי-חוקי של נשק, נציג פניות משותפת שצה"ל ושב"כ קיימו בשנת 2017 ל财政部 והרשות מחרוטות מאיזור יהודה ושומרון. מחרוטות אלו שמשו לייצור נשק מאולתר מסוג "קרלו" ונראה כי החרמתן פגעה במיוחד מסיימת בייצור ובברחת הנשק, שכן מחריו עלה באותה תקופה. עם זאת, יצרני הנשק הנסק לא העמדו לדין ורובה הקarlo נותר כל הנשק הזרים והנפוץ ביותר. דברי אל"ם אלון מדנס, קצין אג"ם פיקוד מרכז בשנים 2017-2018, ראיון, משטרת ישראל, מחלקת אסטרטגיה, אגף תכנון וארגון, נס"מ יגאל חדד, אמצעי לחימה והנשק הבלתי-חוקי בחברה הערבית, [העקר במכון 2019 – אוסף מארחים בנושא משטרת](#), עמ' 160-161.

על הגבול. המשרד ממליץ לשקל הקמת מכשול פיזי רצוף בגבול עם ירדן, בדומה למכשול שהוקם בגבול עם מצרים וסייע בהפחחת ההברחות של בני אדם וטובי פליליים ובין היתר אמצעי לחימה.¹⁸⁴

נציין כי לא מצאנו אזכור למעורבות צה"ל או השב"כ בדוח צוות המנכ"לים להתמודדות עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית שפורסם בחודש יולי 2020 (ראו פרק 8).

ונשאימים אלו אמורים להיות נידונים במסגרת פעילות צוות של הקמתו החליטה הממשלה בהחלטה מס' 852 במרץ 2021; הצוות נדרש להגיש את המלצותיו עד ספטמבר 2021 (ראו פרק 8 להלן).

¹⁸⁴ גרסה בלתי-מסוגת (בלמ"ס) לשובת המשרד לביטחון הפנים לפניהנו, הועברה בדוא"ל בתאריך 16 באוגוסט 2021.

8. תוכניות והחלטות ממשלה שהתקבלו לאחרונה

ביולי 2020 פורסמה ועדת המנכ"לים להתמודדות עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית המלצות שנכתבו במבט הוליסטי, ובנה לא רק צעדים בתחום אכיפת החוק אלא גם צעדים בתחוםים כמו רוחה, חינוך ותעסוקה.

בפרק זה נתאר כמה תוכניות ממשלתיות והחלטות ממשלה שהתקבלו לאחרונה להתמודדות עם פשיעה ועבירות נשק בחברה הערבית, ובין היתר עם עבירות נשק: המלצות ועדת המנכ"לים להתמודדות עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית, החלטת הממשלה 852 שהתקבלה בעקבות המלצות אלו וצעדים נוספים שעלהם הוחלט לנוכח אירועי האלים במאי 2021. **ישום צעדים אלו נמצא בראשיתו ויש לעקב בהמשך אחר יישום.**

צעדים למאבק בעבירות נשק במסגרת ועדת המנכ"לים להתמודדות עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית¹⁸⁵

באוקטובר 2019 הנחה ראש הממשלה בנימין נתניהו את רון פרץ, ממלא מקום מנכ"ל משרד ראש הממשלה להקים צוות שיעסוק בפשיעה והאלימות בחברה הערבית; הצוות התבקש לגבות תוכנית בתוך 90 ימים.¹⁸⁶ ביולי 2020 פורסם הצוות דוח המלצות בו הוסבר כי במשך שנים פעלה המדינה בערזים נפרדים לטיפול בפשיעה בחברה הערבית – מצד אחד אכיפת גורמים ובקביל – פעילות לפיתוח כלכלי-חברתי באמצעות תוכניות חומש עתירות-תקציב.¹⁸⁷ בדוח נכתב כי במסגרת פעילות צוות המנכ"לים נערך לראשונה ניתוח **כלוני** של הגורמים לפשיעה ולאלימות בחברה הערבית, ובין היתר עליה הצורך לטפל בגורמים כמו: עילויות כלפי אכיפה מול גורמי פשיעה, הפיכתן של רשויות מקומיות ערביות ליעד נחנק להשתלטות על ידי גורמים ערביים ותעסוקת צעירים ערבים, במטרה למנוע את היידרדרותם לפשעה.¹⁸⁸

ערים ערביות "חסרי מעש"

בתחילת המספר הוצגו נתונים המלמדים כי צעירים ערבים בגילם 18-24 בולטים בתחום עבירות נשק – הן כחשודים (כאמור מספר החשודים הערבים הצעירים בעבירות נשק גדול באربע השנים האחרונות ב-83%) והן כקורבנות עבירה: הסיכון של צער ערבי להיות קורבן לעבירות נשק גדול פי 20 מהסיכון של צער יהודי.

¹⁸⁵ בכותרת מסמך המדיניות המסכם מכונה הצוות ועדת המנכ"לים. **המלצות ועדת המנכ"לים להתמודדות עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית, מסמך מדיניות מסכם**, יולי 2020.

¹⁸⁶ בראש הצוות ישנן כאמור ממלא מקום מנכ"ל משרד ראש הממשלה, והוא חברי בו גם מנכ"לי המשרדים הללו: המשרד לביטחון הפנים, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, המשרד לשינוי חברות, משרד הבינוי והשיכון ומשרד הכלכלה והתעשייה, וכן בעלי התפקידים הללו: המשרנה ליום"ש (פלילי), המשרנה לפיקטיב המדינה (ענינים פליליים), משנה לפיקטיב המדינה (ענינים אזרחיים), ראש אגף התקציבים במשרד האוצר, מנוהל אגף בכיר (חינוך ב מגזר היהודי) במשרד החינוך, ראש אגף פנים המדינה (ענינים אזרחיים) וראש יחידת יהלום (יחידה הארץית לחקירות ומאבק בפשעה) ברשויות המיסים – יחידה שנועדה להיאבק בפשעה המאורגנת.

¹⁸⁷ לדוגמה החלטת הממשלה 922 של הממשלה ה-34, **פעילות הממשלה לפיתוח כלכלי באוכלוסייה המיעוטים בשנים 2016-2020**, 31 בדצמבר, 2015.

¹⁸⁸ בדוח הוצאות נטען שמדיניות התעסוקה הצלילה מאוד ביחס לתעסוקת נשים ערביות ובתווך כך הזניחה את הגברים הצעירים ערביים.

לפי אומדן שערכנו במסמך קודם, קרובה לשיש מהצעירים הערבים אינם רשומים כmployים או כספודנטים, ומספרם של אלו נאמד בכ-56,000-71,000¹⁸⁹. נציגו כי לא כולל חסרי מעש בפועל, שכן חלקם (כ-15,000 לפי הערכות שונות) לומדים בחו"ל.¹⁹⁰

עדת המנכ"ל יים המליצה על צעדים מוקדמים בקבוצת הצעירים הערבים, ובכלל זה עידוד לימודים (כולל לימודי עברית), הכשרה מקצועית, תעסוקה והשתתפות בשירות אזרחי.¹⁹¹

לאור הגישה של צוות המנכ"ל, לפיה יש לבחון את הפשעה והאלימות מבט חוליסטי, הומלץ לבדוק על שורה ארוכה של צעדים, חלקם עוסקים יישורות בהתמודדות עם פשעה ובכלל זה עם עבריות נשק, וכך חלקם נועד לחזק תשתיות כלכליות, חברותיות וקהילהות בחברה הערבית.¹⁹²

לענין עבירות הנשק, שבהן עוסק המסמך, המלצות צוות כללו:

בין המלצות צוות המנכ"ל יים באשר לעבירות נשק:
החומרת הענישה על עבריות אלו, צעדים להגברת הרתעה ותגובה מעבדות הבדיקה של המשטרה.

- **החומרת ענישה** בכמה דרכים: הנחיתות תובעים כי יבקשו מבתי המשפט ענישה מחמירה וירערו על ענישה מקללה; העלת גובה הנקשות שמשמעותם על העברינים; החומרת הענישה על סחר בחלק נשק "מהותיים" (שבאמצעותם אפשר להרכיב נשק); חוות דעת מומחים בתיקי נשק, שיוגשו לבתי המשפט במטרה לשנות את רף הענישה. נציגו כי **הצעדים להחומרת הענישה רלוונטיים רק לתיקים שבהם הוגש כתוב אישום** (שהם כאמור: כעשרה מתיקי עבריות הירי – שהם הנפוצים ביותר בין תיקי עבריות הנשק, בשלוש מהתיקים בעבריות רכישת נשק, נשיאתו, החזקתו או הובלתו, וכמחצית מתיקי עבריות יוצר נשק, מכירתו או הברכתו). **לא מצאנו בין המלצות צוות המנכ"ל יים התיחסות לצעדים הקשורים לשלבים מוקדמים יותר בהליך הפלילי**, למשל צעדים שיגדילו את מספר הדיווחים למשטרת, את תפיסת כלי הנשק או צעדים למניעת הברחה וייצור בלתי-חוקי של נשק – צומת חשוב בהפעצת נשק בלתי-חוקי; בהחלטת הממשלה מס' 852 שעלה נרחב ב从此 הפרק הוחלט על הקמת צוות שבכוו לתחום נרחב לסוגיות אלו.
- העדפת השימוש בכלים ענישה מיידיים וכאלו המכיצרים הרתעה ממשמעותית, בדגש על ענישה כלכלית.
- תיקון חוק סמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באתר אינטרנט, תשע"ז-2017 כר שהסמכויות המונגנות בו יהולו גם על עבירות נשק שעוניין סחר בנשק שלא כדין.

¹⁸⁹ לא כולל נשים נשואות שאינן עובדות ומוגדרות במוסך לביטוח לאומי כעקרות בית.

¹⁹⁰ יתכן שיש בהםים צעירים שעובדים ואני מודוחים על כך לרשות, אך מטיב הדברים אין על כך נתונים.

¹⁹¹ מלצות ועדת המנכ"ל להתמודדות עם הפשעה והאלימות בחברה הערבית, מסמך מדיניות מסכם, يول' 2020.

¹⁹² בין ההמלצות לחיזוק התשתיות הכלכליות, חברותיות והקהילה: צמצום חוסר המש בעקבות גברים ערבים צעירים; שיפור השירותים הציבוריים וונגשת כל סיוע ממשלטיים לאזרחים ערבים ולעסקים בבעלות ערבים, מרחב הפיזי ובמרחב הדיגיטלי; הונגשת המערכת הבנקאית ככל מענה לצורכי אשראי, על מנת להקטין את התלות בהלוואות מהשוק האפור (כולל הקטנת השימוש בכספי מזומנים ושיפור התרנגולות פיננסית של משקי בית); תוכניות ייוזדות שטறתן לצמצום עברינות והתנגדויות טיכון, בעבור מי שנמצא על קר היזדרות בעולם הפשע; תוכניות חוץן קהילתי; הרחבת מעני רוחה שפועלים לצמצום אלימות; שיפור הרatzף השיקומי של עובי חוק משלב המעצר והכלאה ועד לשלב החזרה להקהילה; טיפול במצוות הדיור. שם.

- **תיגבור של מעבדות הבדיקה של המשטרה שתפקידן לטפל בכלי נשק.** בדינוי הוצאות עלה כי עקב עומס על המעבדות, חלק מכלי הנשק שנמצאים בחיפוש משטרתי כלל לא מגיעים אליהם. בפרט, כאשר נמצא נשק בביתו של אדם שחשוד בנשך שאינו קשור ישירות בירוי, הנשק מוחרם אך אינו נבדק במעבדה ולכן החשוד אינו מואשם בעבירות של שימוש בנשך.
- **שינויי חקיקה שמטרתם לשנות את התייחסות החוק לכלי ירייה – (כדוגמת אירוסופט), שניתן להסביר אותו לכלי ירייה פעילים** (לפי דוח צוות המנכ"ל) – בחינת תיקון החקיקה היא באחריות משרד הכלכלה וה תעשייה).¹⁹³ ציוד זה, כמו גם חלקיו נשק, מגע לישראל מחייב בין היתר באופן חוקי באמצעות יבוא למטרות ספורט, או באופן בלתי-חוקי בחבילות ח比亚ות במכליות שעוברות לדואר ישראל ובנמלים, ולעתים נרכשות על ידי הזמןה דרך אתר אינטרנט; גורמים עברייניים מסבבים את הכלים האלה לכלי ירייה פעילים באמצעות החלפת חלקים – במקרים רבים במקרים שנמצאות בשטחי יהודה ושומרון. רוב האירוסופט שמובאים למטרות ספורט (ואינם נחשבים לכלי ירייה) מגיעים ללא מספר סידורי ולא אפשרות מעשית למקבב אחר העברתם לגורמים שהוחזק למועדוני הספורט.¹⁹⁴ כיום הבקרה על "צעצועיים מסוכנים" היא באחריות משרד הכלכלה וה תעשייה, אך בעת הכנסת המספר נמסרה לנו עדת המל"ל באשר לסוגיית האירוסופט, כי ראוי שהנושא יהיה באחריות האגף לכלי ירייה במשרד לביטחון הפנים, תוך עリכת ההתאמות המשפטיות המתבקשות.¹⁹⁵

נסוף על המלצות בתחום הנשך, הצעות הציע גם שורה ארוכה של עדדים הקשורים להיבטים נוספים ומגוונים של פשיעה, אכיפה, שיקום, ובנין הכוח.¹⁹⁶ **הצעות ייעץ כי המשטרה תקדם תוכנית מקיפה בחברה הערבית, תוך התבבסות על רעיונות יצירתיים, במידה בין-לאומית**

¹⁹³ בין החוקים שנשקל לשנות: [חוק כליל היריה, תש"ט-1949](#), [צו הפקוח על מארכים ושירותים \(איסור יצור, יבוא ומכירה של עצומים מסוכנים\), תשמ"ז - 1986](#). גב' נואה ז肯, סמנכ"לית מינהל אכיפה, מטהר ומדידה ויושבת ראש הוועדה לצעדיים מסוכנים משרד הכלכלה.

¹⁹⁴ אמר ערבר, ראש חטיבת אבטחה באגף לוחמה בטרור, בט"פ ועורף, המטה לביטחון לאומי (מל"ל), הودעה, 2 באוגוסט 2021.

¹⁹⁵ אמר ערבר, ראש חטיבת אבטחה באגף לוחמה בטרור, בט"פ ועורף, המטה לביטחון לאומי (מל"ל), הודעה, 2 באוגוסט 2021.

¹⁹⁶ בין המלצות הצעות: מתן דגש לטיפול בפשיעה החמורה, וביחד בפשיעה המאורגנת ושיולוב אכיפה כלכלית; ייעול השימוש במוקדי מצלמות; מאיץ אכיפה של סחיטת דמי חפות; מענים חדשניים להגנה על עדים; איצום המאסרים והחלפות בתוכניות שיקום בקהילה, לשם קידום השתלבות נורמטיבית של עובי החוק בחברה; השלמת תוכניות בנין הכוח המשטרתי (כלומר פרישת תחנות משטרת ביישובים ערביים וגיאים שוטרים); התמודדות עם חידות גורמי פשיעה לשטון המקומי. לשם כך הומלץ על: שיפור הבקרה על תקציבים ברשותות המקומיות; שינויים בהלוכו מקרים באופן שיקשה על ארגוני פשיעה לזכות בהם; תగבור מערבי תביעה מקומית; פיתוח מגד אפיקן על נבחרי ציבור ובעלי תפקידים ציבוריים מאויימים; פיקוח ובקרה על מកורות ממון למתחזדים בחירות המקומות; פיתוח מגד אפיקן לתחרות המוגנות של עובדי רשותות מקומיות ולמידת חשיפתם לפשיעה ואלימות. עוד הוצע להרחיב את שיטור הערבי ביישובים ערביים ולהפעיל ביישובים שכיהם אינם עומדים בקריטריון גודל האוכלוסייה (16,000 תושבים ומעלה). במועד כתיבת המספר, שיטור ערבי מופעל ב-11 רשותות מקומיות ערביות (מתוך 85 הרשותות המקומיות הערביות בישראל), בין היתר בגלן קרייטריון הגודל ויש רשותות מקומיות ערביות רבות שאינן עומדות בקריטריון זה, אך יש בהן רמת גבואה של פשיעה. ג'רי קפיטל-אלמן, [שיטור ערבי \(שם זמני\)](#), מרכז החקירה והomidע על הכנסתה, בהכנה.

משווה הבחןת כיצד התמודדו עם הנושא במדינות אחרות באופן אפקטיבי, טיפול במרכיבים תודעתיים של הקהילה וرتימת מנהיגים, אנשי דת וגורמים בעלי השפעה בחברה הערבית. ועדת המנכ"ל יים המליצה גם להקים **צוות משותף** לגורם האכיפה והיעוץ במשרד הממשלה השונים, שיקים ישיבות קבועות עם גורמים ממשלתיים רלוונטיים **ועם נציגי** הממשלה השונות, **ולוונטראים** רלוונטיים **ועם נציגי** החברה הערבית.

המלצות ועדת המנכ"ל יים אומצו
במסגרת החלטה מס' 852 של הממשלה ה-35, ובמסגרת זו התווסףו החלטות נספנות הקשורות לעבירות נשק (שלא נכתבו בדוח המקורי של הוועדה).

החלטת הממשלה 852: מדיניות ממשלתית לטיפול בתופעות הפשיעה והאלימות בחברה הערבית והעצמה החברה הערבית בישראל ותיקון החלטות הממשלה

באפריל 2021 אימצה הממשלה ה-35 את המלצות ועדת המנכ"ל יים במסגרת החלטת הממשלה 852 ואף הוסיפה עליהן כמה המלצות, ובין היתר את הצעדים האלה להתמודדות עם עבירות נשק:¹⁹⁷

- קידום שני מבצעי איסוף נשק ולונטראים עוד בשנת 2021;
- פעילות משטרתית מאומצת לשם תפיסת נשק ואמצעי לחימה נוספים. החלטת הממשלה הציבה **למשטרה יעדי גידול ב-10% בתפיסת אמצעי הלחימה**;
- הקמת **צוות להתמודדות עם סוגיות זליגת הנשק מצה"ל, ייצור בלתי-חוקי של אמצעי לחימה והברחתם לשטח מדינת ישראל, בדגש על החברה הערבית**, בראשות ראש המטה לביטחון לאומי ובהשתתפות נציגים בכירים ממשטרת ישראל, שירות הביטחון הכללי, צה"ל, משרד הביטחון, המשרד לביטחון הפנים, משרד המשפטים (יעוץ וחקיקה-פלילי), פרקליטות המדינה - פלילי), רשות המעברים היבשתיים במשרד הביטחון, משרד האוצר, רשות המיסים, חברת דואר ישראל ומשרד ראש הממשלה. הצעות ימליצו על דרכי פעולה מערכתיות-לאומיות לצמצום שימושים שימושיים של התופעה, תוך התייחסות לנושאים הבאים:
- שיתופי פעולה מודיעיניים ומבצעיים בין כל הגופים הרלוונטיים להתמודדות עם סוגיות הייצור והברחות של אמצעי לחימה לחברה הערבית, לרבות בחינת הקמת מוקד קבוע להחילופי מידע.
- ההברחות של אמצעי לחימה דרך הפרצות והמעברים היבשתיים למרחב "קו התפר".
- הברחות של אמצעי לחימה דרך הגבולות ומעבריו הגובל הבין-לאומיים של מדינת ישראל.

¹⁹⁷ נוסף על הצעדים הקשורים בעבירות נשק, הוקצו סכומים גם למטרת בין-או הרחבת תחנות משטרה ומבני ציבור נוספים ביישובים ערבים (עד שנת 2021 תושלים בנייה תחנת משטרה בטובה-זנגייה, ובכפר כנא, ותוספות בנייה לנקודת משטרה במרודות חרמון ולהחנת המשטרה בביריה; עד שנת 2023 תושלים בנייה תחנת משטרה בכפר קאסם) וכן צעדים לטיפול בעבירות כלכליות, ותוכניות לסייע לצעירים ערבים. החלטת הממשלה מס' 852 של הממשלה ה-35, **מדיניות ממשלתית לטיפול בתופעות הפשיעה והאלימות בחברה הערבית והעצמה החברה הערבית בישראל ותיקון החלטות הממשלה**, 1 במרץ 2021.

בהחלטת הממשלה נקבע כי ה策ות יגיש את המלצותיו לממשלה בתוך 180 ימים. לדברי אמר ענבר, חבר ב策ות המוביל את העבודה במל"ל, המלצותיו יוגשו בשבועות הקרובים. לדברי ענבר, ה策ות בוחן את כלל האפקטים שבהם אמצעי לחימה מועברים לידיים בלתי-מורשות, ובכלל זה זליגת הנשק מצה"ל וייצור בלתי-חוקי של נשק, לדוגמה הסבת אירוסופט לכלי ירייה פעילים כאמור לעיל.¹⁹⁸

ההחלטה ממשלה נוספת שהתייחסה לנושא הנשק הבלתי-חוקי התקבלה לאחרונה, בעקבות אירועי אלימות ברחבי הארץ בחודש מיי האחרון: החלטת ממשלה 1071, של הממשלה ה-35, תוכנית חירום לחיזוק שלום הציבור, ביטחונו והסדר הציבורי על רקע ההתר�ויות האלימות בחודש מיי 2021; במסגרת זו נקבע כי משרד המשפטים, פרקליטות המדינה, משטרת ישראל והשב"כ יקדמו **טיפול מתואם** בנוגע לאיות ותפיסה של אמצעי לחימה בלתי-חוקיים, שהם "מכת מדינה". **אופן הטיפול לא פורט בהחלטה זו.**¹⁹⁹

ב-1 באוגוסט 2021 קיבלה הממשלה ה-36 את החלטה מס' 292: תוכנית חומש למגזר הערבי, שטרתה לקדם פיתוח כלכלי-חברתי בחברה הערבית, ולתקצב פעילות זו עד שנת 2026. במסגרת זו אושרה תוכנית רב-שנתית למיגור האלימות והפשעה בחברה הערבית, בתקציב של 2.4 מיליארד ש"ח, מחציתם מקורות תוספתיים שיוקצו על ידי משרד האוצר; לא צוין המקור למחצית השנייה של התקציב. מנכ"ל משרד ראש הממשלה, בתיאום עם FAG התקציבים של משרד האוצר, יביא תוכנית מפורטת לאישור הממשלה בתוך 30 ימים ממועד ההחלטה הממשלה. התוכנית תכלול פירוט פעולות של המשרדים, יעדים לתוכנית ומנגנוני יישום, מעקב ובקשה.²⁰⁰

¹⁹⁸ אמר ענבר, ראש חטיבת האבטחה באגף לוחמה בטרור, המטה לביטחון לאומי (מל"ל), שיחה, 27 ביולי 2021.

¹⁹⁹ עוד נקבע כי גופים אלו ייאבקו בהסתה ובאלימות במרשתת. נקבעו גם צעדים בדבר תקצוב, גיש כוח אדם באופן זמני ואבטחת מוסדות חינוך. החלטת ממשלה 1071 של הממשלה ה-35, **תוכנית חירום לחיזוק שלום הציבור ביטחונו והסדר הציבורי על רקע ההתר�ויות האלימות בחודש מיי 2021**, 4 ביוני 2021.

²⁰⁰ המשרדים שישתתפו בתוכנית זו הם: המשרד לביטחון הפנים, משרד המשפטים, משרד הפנים, משרד החינוך, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, משרד הכלכלה והתעשייה, הרשות לפיתוח חברות-כלכליות להקים האשראי, הרשות לשיקוםassis, רשות המים, המטה לביטחון לאומי וางף החשב הכללי במשרד האוצר. ההחלטה ממשלה מס' 292 של הממשלה ה-36, **תוכנית חומש למגזר הערבי**, 1 באוגוסט 2021.

9. התמודדות עם עבירות נשק – דין בכמה סוגיות

הנתונים שהוצגו במספר מצביים על גידול בכל המדדים הקשורים לעבירות נשק, לרבות חשיפה לעבירות, הפגיעה מירוי ופתחת תיקי חקירה. טبعו הדברים ההתמודדות עם סוגיות הנשק היא חלק מההתמודדות רחבה יותר עם פשעה ואלימות בחברה הערבית ויש לבחון אותן זו לצד זו. נראה כי התוכניות שנעשו בשנים האחרונות (ובهنן התוכניות לאיסוף נשק) לא הצליחו לעצור את הגידול במספר עבירות הנשק ואף לא מקרי אלימות אחרים. להלן נדון בכמה סוגיות הקשורות להתמודדות הרשות עם אתגרים אלו.

תוכניות לאיסוף נשק

אחד הכלים הננקטים כו�ם להקטנת כמות הנשק הבלתי-חוקי שנמצא בידי הציבור הוא מבצעי איסוף נשק שנמשר באופן ולונטרי. בשנים האחרונות נערכו כמה מבצעים כאלה – שניים בהובלת המשטרה (בשנים 2017 ו-2019) ושניים בהובלת צה"ל (בשנים 2016 ו-2018).

בשני המבצעים שערכה המשטרה נאספו יחד כמה מאות אמצעי לחימה ותחמושת אחרים. במבצעים אלו רוב כלי הנשק הובאו על ידי יהודים, על אף המשאים שהושקעו בחברה הערבית בהסבירה, בתקצוב השמירה והפעלת כ-50 נקודות איסוף. לצורך ההשווואה נזכיר כי במסגרת הפעולות המבצעית השוטפת של המשטרה נתפסים בכל שנה כמה מאות כלי נשק ותחמושת מסוגים שונים. לאחר שהממשלה החליטה לעורן מבצעי איסוף נוספים עוד השנה, נראה שיש לבחון את העלות של מבצעי האיסוף של המשטרה אל מול התועלות שבהם, בהשווואה לנשק שנאסף בפעולות השוטפת. כמו כן, יש לבחון כיצד יוטמעו לקחי המבצעים הקודמים, ובין היתר את הלקחים הקשורים לתקצוב, למועד הפרסום והסבירה, ולהבטחת האנונימיות של מי שימסור את נשקו.

חלוקת של השלטון המקומי בהתמודדות עם עבירות נשק

שליטון המקומי יכול להיות תפקיד במאבק בפשיעה בכלל ובעבירות הנשק בפרט, וביחד בחברה הערבית. דוח צוות המכnc²⁰¹ לים הדגיש את תפקידה של הרשות המקומית כ"لبנת הייסוד בהתמודדות עם אתגרי האלימות המקומיים" ואת הצורך בשילוב הקהילה במאבק. הצוות הדגיש את הצורך בלקיחת אחריות משותפת של השליטון המקומי יחד עם השליטון המרכזי וקבע כי גם התכnon הטוב ביותר ניתן לא יניב פירות אם לא יושם הילכה בשטח.²⁰²

בפועל יש מקרים שבהם התוכניות של השליטון המרכזי אין מימוש באופן מיטבי ברמה המקומית. בהתייחס לסוגיות הנשק הבלתי-חוקי נביא לדוגמה את **מבצעי איסוף הנשק של המשטרה** – לפי דוחות הבקרה של המשטרה על המבצעים, עד כה לא הייתה בהם די מעורבות

²⁰¹ שליש מהרשויות המקומיות בישראל הן ערביות (85 רשותות מקומיות מתוך 255) ומתגוררים בהן כשלושה רביעים מכלל העربים במדינת ישראל. כרבע מהערבים בישראל חיים בעירם מעורבות.

²⁰² [המלצות ועדת המכnc לים להתמודדות עם הפשעה והאלימות בחברה הערבית, מס' מדיניות מסכם, יולי 2020.](#)

של ראשי הרשות המקומיות והומלץ להגביר את מעורבותם לאור ההשפעה שיש להם על התושבים. עוד עליה מדוחות אלו כי תקצוב האבטחה בנזקודות האיסוף הוטל על הרשות המקומיות ולנוכח מצבן הכלכלי של אלו נוצר קושי בהפעלת חלק מהנקודות. משום כך הומלץ להמשיך ולסייע להן בתקצוב האבטחה במבצעים הבאים.²⁰³

דוגמה נוספת לתוכנית של השלטון המרכזי שעלולה להתkal בנסיבות בישום ברשות המקומית היא השיטור העירוני – מודל שיטור שבוסס על פעילות משותפת של שוטר ופקחעירוני שהופマル לכך (פקח מסיע), שסייע בהגברת הנוכחות המשטרתית ביישובים. שניים מתנאי הסף להצלפות לתוכנית השיטור העירוני – גודל הרשות ואיתנות כלכלית – מקרים במיוחד על רשותות ערביות: **השיטור העירוני אינו מופעל ביישובים קטנים יחסית** (שבהם מתגוררים פחות מ-16,000 תושבים) גם אם הם סובלים מרמה גבוהה של פשיעה (לדוגמה חלק מהיישובים הערבים). היוות שרובות מהרשויות הערביות הן רשותות קטנות יחסית, דוח צוות המנכ"לים המליץ על הרחבת השיטור העירוני גם ליישובים שאינם עומדים בתביחס הגודל.²⁰⁴ כמו כן העומד בפניו יישום התוכנית ברמה המקומית הוא **התקצוב בשיטת המציגינג** (Matching). בשיטה זו הרשותות המקומיות נדרשות להשתתף בעליות הפעולות כתנאי לקבלת התקציב ממשתי. לפי נתוני המשרד לביטחון הפנים, **מאז תחילת התוכנית לפני כעשור שנים המשרד לביטחון הפנים דחה את בקשה של 21 רשות מקומית שביקשו להצטרף אליה עקב אי-עמידה בתביחס הגודל או מכיוון שלא יכולו לתקצוב את עלות המציגינג; עשר מהרשויות הללו היו ערביות.**²⁰⁵ נציין כי השימוש בשיטת המציגינג נפוץ במערכת הרווחה ועקב כך יש קשיים בתיקցוב תוכניות ברשותות מקומיות חלשות מבחינה כלכלית וניהולית ובפרט בחברה הערבית, כך שדווקא הרשותות המקומיות החזקות מתקבלות תקציבים בעודם שהרשויות החלשות יחסית אין מקבלות אותם;

במקרה של השיטור העירוני נדרשת השתתפות של הרשותות המקומיות גם בתקצוב פעילות בתחום ביטחון הפנים.

²⁰³ מצבן של הרשותות המקומיות הערביות רחוק מלהיות איתן: כמעט כל הרשותות המקומיות הערביות (94%) מדורגות באשכול חברות-כלכליות 4-5% מהן נמצאות באשכול פריפריאלי 4-4 של למ"ס. שיעורים אלו חושבו על סמך הנתונים בקובץ: [לשכה מרכזית לסטטיסטיקה, הרשות המקומית בישראל – קובץ נתונים לעיבוד – 2019](#). על רקע זה נציין כי ב-73% מהרשויות המקומיות הערביות פעולים חשובים מלויים, שמוננו עקב קשיים בניהול תקציב הרשות (זאת, לעומת זאת, לעומת זאת,..

²⁰⁴ המלצות ועדת המנכ"לים להתמודדות עם הפשעה והאלימות בחברה הערבית, מסמך מדיניות מסכם, יולי 2020.

²⁰⁵ ג'רי קפיטל-אלמן, [שיטור עירוני \(שם זמני\)](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 6 ביוני 2021.

²⁰⁶ עדו אברג, [מיון שירותים רוחה ברשותות המקומיות בשיטת המיון התואם \(מצ'ינגן\)](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 17 בדצמבר 2017.

נוסף על הקשיים ביישום תוכניות, דוח צוות המנכ"ל יlim גם הצבע על כך כי בכל יישוב אמורים לפעול שתי ועדות סטטוטוריות הקשורות למאבק באילימות; ועדה למיגור אלימות ועדה למאבק בסכימים,²⁰⁷ אך מעתות הרשות המקומית הערבית המתכנסות כנדרש.²⁰⁸

הדוגמאות האלו ממחישות כי חלק מהפתרונות והמענים שmobiel השולטן המרכז (ובעיקר המשרד לביטחון הפנים) לא תמיד מגיעים לשטח, לעיתים בגין קשיים כלכליים ובין היתר עקב שיטת המציגג לתקצוב פעילות ברשות המקומית; יתרה מכך, לפי דוח ועדת המנכ"ל יlim הרשות המקומית עצמן הפכו ל"יעד נחשך להשתלטות על מקורות תקציביים שזרמים דרך דרכים סמי-לגייטיות"²⁰⁹ וכחלק מתמונה זו ראשי הרשות ועובדיה חווים בעצם איומים או אילימות.²¹⁰ לפי דוח צוות המנכ"ל יlim, באופן בלתי-צפוי הקצתה משאבים לרשות המקומית הערבית (במטרה לסייע להן לתקצוב פעילות או מצ'יניג) דווקא הגבירה את הלחץ של הפשעה המאורגנת על המנגנון המוניציפליים.²¹¹

גם המשרד לביטחון הפנים הדגיש את הצורך בгиיס כל החברה הערבית למאבק בנشك הבלתי חוקי, ובכלל זה גם נבחרי ציבור ומוביל דעה, הן במישור הארץ והן המוניציפאל, הן מנהיגים פוליטיים והן דתים; לשיטת המשרד לביטחון הפנים המשטרה – הללו יכולים לפעול לחיזוק התפיסה שהחזקת כלי נשק בלתי-חוקי היא דבר מסוכן ולא לגיטימי; להבנה שהמשטרה היא גורם שמשיע לאזרחים ויש לשחרר עימה פעולה בධווח על ארועים, גילוי מיקום נשק וסייע לחקירה ושיש לפנות לגורמי חוק (המשטרה ובתי המשפט) לצורך פתרון סכסוכים; לחיזוק נורמות צוות לחוק; ולשינוי נורמת היורי בארوعי שמה.²¹²

בקשר זה נזכיר את החלטה מס' 292 של הממשלה ה-36, שקבעה תקציב של 2.4 מיליארד ש"ח לתוכנית למיגור הפשעה בחברה הערבית, ובמסגרת זו הועל על מנכ"ל משרד ראש הממשלה להכין תוכנית שתוישם על ידי כמה גופים של השולטן המרכז, בהם רק משרד הפנים (הרגולטור של הרשות המקומיות) אלא גם שורת משרדים וגופים ממשלתיים נוספים. יש לבחון כיצד יוטמע בתוכנית הצורך בשיתוף פעולה בין הגוף הממשלתי לרשות המקומיות.²¹³

²⁰⁷ ועדות אלו נקבעו בפקודת הערים [נוסח חדש], סעיפים 149 וא'-149 יב. מתפקידן להכין תוכניות לנתודות עם בעית הסמים והאלימות, להגיש אותן לאישור מועצת העירייה ולעקוב אחר יישובן.

²⁰⁸ המלצות ועדת המנכ"ל יlim להנתודות עם הפשעה והאלימות בחברה הערבית, מסמך מדיניות מסכם, יולי 2020. שם.

²⁰⁹ נורית יכימוביץ כהן, ראשי רשות מקומיות מאויימים ועובדיו רשות מאויימים, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 29 בנובמבר 2020.

²¹⁰ המלצות ועדת המנכ"ל יlim להנתודות עם הפשעה והאלימות בחברה הערבית, מסמך מדיניות מסכם, יולי 2020.

²¹¹ תשובה זו של חטיבת המודיעין של המשטרה נمرة בגרסה הבלתי-מטוגנת (בלמ"ס) לתשובה המשרד לביטחון הפנים לפניהנו, והועברה בדוא"ל בתאריך 16 באוגוסט 2021.

²¹² הגופים הממשלתיים שישתתפו בתוכנית הם: משרד הפנים, המשרד לביטחון הפנים, משרד המשפטים, משרד החינוך, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, משרד הכלכלת וה תעשייה, הרשות לפיתוח חברות-כלכליות לחברה הערבית, הרשות לשיקום האסירים, רשות המים,

מדדים למוועילות תוכניות הממשלה

בדוח צוות המנכ"ל²¹⁴ לימים הוזכרה שוב ושוב החשיבות של הגדרת יעדים ומדדים ברורים להצלחת התוכנית, שכן "ニסין העבר מלמד שלא מddy תוצאה ברורים, מדדים ומפורטים, גם התוכניות המשקעות והמדויקות ביותר עלולות להיכשל"; הצעות המליץ להשתמש במדד תפקה ובמדד תוצאה עבור כל אחת ואחת מהמשימות שייקבעו²¹⁴ (כאמור, מדובר במספר תפוקה ובמדד תוצאה עבור כל אחת ואחת מהמשימות שייקבעו²¹⁴ (כאמור, מדובר במספר גודל של משימות, בתחוםים רבים ומגוונים). **מדד תפקה** הם מדדים שבודקים האם פרויקט שנקבע נעשה או לא נעשה, לדוגמה, האם תחנות משטרה הוקמו כמתוכן. **מדד תוצאה**²¹⁵ הם מדדים שמאפשרים לקבוע האם הצעדים שננקטו סייעו בהשגת התוצאה הרצוייה, למשל – האם תחנות המשטרה שהוקמו סייעו בהפחחת הפשיעה. הצעות אף קבעו כי למדד התפקה וההצעה יכולם להתלוות **מדד תשומת** (כלומר כמהות המשאבים שהוקדשו ליישום המלצות), וההצעה יכולה להתבטא רק בכמות המשאבים שהועמדו לטובה המשימות השונות, וכי יש לבחון את התוצאות של השקעת המשאבים.²¹⁶

בדוח צוות המנכ"ל²¹⁷ נכתבו בקרה הצעות למדד תוצאה, שחלקים ייידדו ברמה הארץית וחילקו ברמה המקומית-ישובית. ככל שמדובר בעבירות נשק הוצעו מדדי התוצאה האלו: מספר תיקי אלימות ואמצעי לחימה, מספר ארווי ירי ומרקורי רצח.

לכל הפחות באשר לחלק מדדי התוצאה, **לא ברור האם גידול או קיטון במדד ייחס כהצלחה, שכן אכיפה יכולה לתרفس בדרכים שונות:** כפי שכבר הזכר, גידול במספר התקיקים יכול להעיד מצד אחד על גידול בפשיעה בפועל, שהוא מצב לא רצוי, ומצד שני על גידול בתלונות למשטרה או באכיפה – מצב שהוא דווקא רצוי.

נתונים על הפגיעה מעבירה (המציגים בפרק 2.2 של מסמך זה) יכולים להיות מدد תוצאה מהימן למדדי, שכן הם משקפים את הנזק האובייקטיבי שנגרם, הגם שהם אינם מספקים מידע

²¹⁴ המה לביטחון לאומי ואגף החשב הכללי במשרד האוצר. החלטת ממשלה מס' 292 של הממשלה ה-36, תוכנית חומש למגזר הערבי, 1 באוגוסט 2021.

שם.

²¹⁵ מדדי התפקה שהוצעו בדוח צוות המנכ"ל²¹⁷ הם: ברמה הארץית – הקמת תחנות משטרה או נקודות משטרה, או חיזוקן; גiros שוטרים מהחברה הערבית; שווי הנכסים שננתפסו וחולטו, סכום הכספי שהועבר לקרנות חילוץ (במסגרת מבצעי אכיפה כלכלית ואכיפה משולבת); העברה של פעילות מקרים לגופים על-ירושתיים; הקמה והפעלה של מגננון בין-משרד לעקב אחר ביצוע התוכנית; הקמה והפעלה של צוות היגוי לגורמי האכיפה ולמשרד הממשלה השונים; פיתוח מודל עבודה לאיתור ולטיפול מניעתי בנזע מועד לאלימות; מספר משתפים בתוכניות מנעה. ברמה המקומית-ישובית הצעות את מדדי התפקה האלו: מגננון יישום יישובי ושיטור עירוני ברשויות העומדות בקריטריונים. שם.

שם.

²¹⁶ מדדי תוצאה נוספים (שאינם ספציפיים לעבירות נשק) שהוצעו בדוח צוות המנכ"ל²¹⁷ הצעות כוללים: מספר הדיווחים על ארווי איכות חיים, שהובילו לאירועי תגובה משטרתיים; רמת האמון של הציבור العربي במשטרה; מספר עבירות נגד נשיי משרה; אלומות בבית הספר (מספר האירועים המדוחים ותחושת מגנות של התלמידים); שיעור הצעירים חסרי המשע ובין היתר שיעור התעסוקה של גברים ושל גברים צעירים; שיעור הפשיעה החוזרת, לפי מדדים שייקבעו בתוכניות אסטרטגיות ארציות לשיקום אסירים משוחררים. המלצות ועדת המנכ"ל²¹⁸ למדדי התמודדות עם הפשעה והאלימות בחברה הערבית, מסמך מדיניות מפקם, יולי 2020.

על עבירות שבahn לא נרשם קורבן (ובהן יוצר בלתי-חוקי של נשק, סחר בנשк או הברחתו – עבירות חמורות ובעלות חשיבות להפצת הנשק לידיים בלתי-מורשות). **לא מצאנו בדוח צוות המנכ"לים הצעה לכלול מدد זה בין מידי התוצאה.**

נתונים מתווך **סקר אמון הציבור כלפי המשטרה** הם גם מدد תוצאה לבחינתיעילות תוכניות הממשלה; נציין כי בשנתון הסטטיסטי האחרון שפרסמה המשטרה (לשנת 2020) לא התרשםו תוצאותיו של סקר אמון הציבור, אלא רק סקר השירות לאזרח (שבו נשאלים הנוסקרים על חוותית השירות שלהם במפגשים עם חלק מיחידות המשטרה);²¹⁸ בשנת 2019 המשטרה כן פרסמה את ממצאי סקר אמון הציבור (כפי שנעשה בשנים קודמות) וממה עולה כי בין השנים 2017-2019 אמון הציבור היהודי במשטרה גדל בהדרגה, אך בכל אחת מהשנתיים הוא היה נמוך מהאמון שהציבור היהודי נתן במשטרה.²¹⁹ לפי סקר הביטחון האישי שערך ארגון יודמות אברהם בקשרعربים יהודים, רמת האמון במשטרה של משבים ערבים נמוכה **בהרבה** מזו של יהודים.²²⁰ יש ליצור ממדד לבחינת מעויות התוכניות, שישלב באופן מושכל כמה מידי תוצאה ומדדים אחרים, באופן שיאפשר ללמידה על שינויים בפשעה בפועל ועל תרומתם של הצדדים השונים ובאופן שיביא בחשבון את יתרונותיהם וחסרונותיהם של המדים השונים.

²¹⁸ חוותית השירות נבחנה השנה באמצעות הפרמטרים הבאים: שביעות רצון כללית, יחס אדיב ומכבד, הקשبة, מאמץ לשיעע, מתן הסבר ברור ולגבי הטיפול.

²¹⁹ משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה, חוליות הפקת מידע, [משטרת ישראל - השנתון הסטטיסטי 2020](#), מאי 2021.

משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה במידע, [משטרת ישראל - השנתון הסטטיסטי 2019](#), אפריל 2020.

²²⁰ בסקר של ארגון יודמות אברהם, שיעור המשבים היהודיים שנחנכו במשיטה "אמון" או "אמון מלא" היה כ-42%-41%, בעוד ששיעור המקובל בקשר משבים ערבים היה כ-26% בשנת 2018 ו-17.4% בשנת 2019. عمמות יודמות אברהם ומוסד שמואל נאמן למדיניות לאומיות, [אלימוט, פשעה וטיפול בחברה הערבית, ממד הביטחון האישי והקהילתי](#), 2019, פרשיות 24.

נספחים**נספח 1: תיקי עבירות נشك לפי התחנות שבהן נפתח התקיק, 2017-2020²²¹**

התחנה החוקרת	2020	2019	2018	2017	סך הכל
תחנת טיביה שרון	384	386	334	391	1,495
תחנת נצרת עמקים צפון	479	405	248	248	1,380
תחנת אום אל פחם חוף	283	317	318	304	1,222
תחנת העיירות נגב	313	220	316	212	1,061
תחנת רהט נגב	284	197	203	150	834
תחנת עכו מחוז חוף	111	254	145	193	703
תחנת עמරה גליל צפון	242	224	127	83	676
תחנת זכרון יעקב מחוז חוף	157	165	137	213	672
תחנת עפולה עמקים צפון	217	193	137	120	667
תחנת מגדל כרום גליל צפון	173	202	193	84	652
תחנת עירון מחוז חוף	165	209	185	88	647
תחנת משגב גליל צפון	162	171	128	121	582
תחנת לוד שפלה	169	148	127	127	571
תחנת שפט קדם	214	118	97	106	535
תחנת כפר כנרת צפון	159	137	112	95	503
תחנת כפר קאסם שרון	205	134	108	39	486
תחנת ירדן כנרת צפון	209	141	63	57	470
תחנת באקה אל-ערבייה חוף	105	124	122	93	444
תחנת ערעור נגב	123	117	66	123	429
תחנת רמלה שפלה	234	157	36	-	427
תחנת חיפה מחוז חוף	133	91	117	83	424
תחנת יפו יפתח	151	93	69	104	417
ים"ר צפון	109	95	80	75	359
תחנת טבריה כנרת צפון	102	77	68	100	347
תחנת כרמיאל גליל צפון	100	97	80	54	331
ים"ר נגב	55	86	90	85	316
תחנת זבולון מחוז חוף	98	57	59	68	282
תחנת גליל מערבי מחוז חוף	84	85	40	73	282
תחנת מגדל העמק עמקים צפון	239	28	6	-	273
מפלג פשיעה אלימה ים"ר חוף	85	69	68	36	258
ים"ר מרכז	51	59	59	66	235
מפלג תפקודים מיוחד ירושלים	45	55	50	56	206
תחנת שלם קדם	53	49	40	58	200
תחנת בנימין שומרון	82	44	41	29	196
מרחוב איילון תל אביב	50	61	33	28	172
תחנת נהריה מחוז חוף	47	52	36	27	162
תחנת דימונה נגב	31	36	37	45	149
	45	42	33	22	142

²²¹ תשובה המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקה והמידע של הכתנת, 7 בפברואר 2021, הועברה בדוחא'ל על ידי גל יונה מלשכת שר לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרבית בן צור, ראש חולית בקשוט רישיון נשק, ואושרה על ידי סנ"כ אוורית לחר"ב, ראש מדור חוו"ד רישיון נשק; הערות ותיקונים: נצ"מ עירן נהנו, 11 באפריל 2021.

סה"כ	2020	2019	2018	2017	התחנה החוקרת
139	33	32	38	36	תחנת באר שבע נגב
139	48	34	33	24	תחנת עוז קדם
128	36	37	24	31	תחנת חזירה מוחז חוף
124	32	30	42	20	תחנת מעלות-תרשיחא כנרת צפון
114	29	21	20	44	מפלג פשיעה אלימה ימ"ר תל אביב
111	34	28	15	34	ים"ר לכיש
108	36	29	22	21	תחנת נוף הגליל עמקים צפון
107	103	4	-	-	תחנת טירה שרון
102	28	22	31	21	מפלג פולני ימ"ר יהודה ושומרון
2,728	849	722	555	602	תחנות אחרות
23,007	7,176	6,154	4,988	4,689	

נספח 2: קורבנות שנרשמו בתיקי עבירות נشك בין השנים 2017-2020²²²

רשויות מקומיות	מספר התושבים	מספר קורבנות-ל-1,000 תושבים	קורבנות אוכלוסייה
אבי גוש	7,699	14	ערבי
אבי סכנן	14,100	117	ערבי
אבי תילול	2,023	4	בדואית
אבלין	2,835	31	ערבי
אבן יהודה	13,826	2	יהודי - לא חרדי
אום אל-פחם	56,108	510	ערבי
אום אל-קופוף	1,117	8	ערבי
אופקים	30,663	10	יהודי - לא חרדי
אור הגן	574	1	יהודי - לא חרדי
אור יהודה	36,813	11	יהודי - לא חרדי
אור עקיבא	18,972	10	יהודי - לא חרדי
אורונית	8,955	4	יהודי - לא חרדי
אזור	12,957	7	יהודי - לא חרדי
אוחטוב	1,093	1	יהודי - לא חרדי
אחסמך	1,377	3	יהודי - לא חרדי
אליתן	52,300	20	יהודי - לא חרדי
אקסאל	14,784	103	ערבי
אל סיד	5,876	26	בדואית
אלון שבות	3,098	1	יהודי - לא חרדי
אלוני אבא	992	1	יהודי - לא חרדי
אליכין	3,415	2	יהודי - לא חרדי
אלישמע	1,200	1	יהודי - לא חרדי
אמנון	391	1	יהודי - לא חרדי
אעבלי	13,305	71	ערבי
אריאל	20,540	3	יהודי - לא חרדי
אשדוד	225,939	45	יהודי - לא חרדי
אשלים	568	1	יהודי - לא חרדי
אשקלון	144,072	23	יהודי - לא חרדי
באר יעקב	27,767	10	יהודי - לא חרדי
באר מילכה	188	10	יהודי - לא חרדי
beer sheva	209,687	84	יהודי - לא חרדי
בעינה-נוויזידאט	9,812	23	בדואית
בתן	1,084	1	יהודי - לא חרדי
ביר אל-מכסור	9,522	29	בדואית

²²² בטבלה מפורטים יישובים שבהם נרשמו 50 קורבנות בתיקי עבירות נشك בשנים 2017-2020, והם כוללים 82% מכלל הקורבנות שנרשמו בתיקי עבירות נشك בישראל בשנים אלו (8,949 קורבנות מכלל ה-10,954). חשובת המשרד לביטחון הפנים לפניות מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 7 בפברואר 2021, הועברה לדוא"ל על ידי גל יונה משלכת הרשות לביטחון הפנים, 11 באפריל 2021. התשובה גובשה על ידי רפ"ק מרבית בן צור, ראש חיליות בקשות רישיון נشك, ואושירה על ידי סנ"כ אורית לחר שבן, ראש מדור חוות' רישיון נشك; העורות ותיקונים: נצ"מ עירן נהו, 11 באפריל 2021.

רשות מקומית	מספר התושבים	מספר הקורבנות	מספר קורבנות ל-1,000 תושבים	קבוצת אוכלוסייה
ביר הדאג'י	5,874	7	1.2	בדואי
ביריה	839	3	3.6	יהודוי - לא חרדי
בית אל	5,973	6	1.0	יהודוי - לא חרדי
בית גן'	12,001	21	1.7	דוחוי
בית זית	1,708	1	0.6	יהודוי - לא חרדי
בית חנניה	907	1	1.1	יהודוי - לא חרדי
בית חסמנאי	2,197	1	0.5	יהודוי - לא חרדי
בית נחמייה	879	1	1.1	יהודוי - לא חרדי
בית נקופה	744	1	1.3	יהודוי - לא חרדי
בית קמה	1,405	1	0.7	יהודוי - לא חרדי
בית שאן	18,463	9	0.5	יהודוי - לא חרדי
בית שמש	124,957	9	0.1	יהודוי - לא חרדי
בית עילית	59,269	1	0.0	יהודוי - חרדי
בן זכאי	1,132	1	0.9	יהודוי - לא חרדי
בני ברק	204,640	6	0.0	יהודוי - חרדי
בני עיש'	6,978	2	0.3	יהודוי - לא חרדי
בנייניה-גבעת עדיה*	15,846	2	0.1	יהודוי - לא חרדי
בפס"ה	10,010	75	7.5	ערבי
בפטת טבען	7,915	58	7.3	בדואי
בענה	8,381	63	7.5	ערבי
ברוכה	2,757	1	0.4	יהודוי - לא חרדי
בת חפר	5,300	2	0.4	יהודוי - לא חרדי
בת ים	129,012	25	0.2	יהודוי - לא חרדי
ג'ולס	21,163	180	8.5	ערבי
ג'לב'יליה	6,466	6	0.9	דוחוי
ג'סר א-זרקא	10,148	131	12.9	ערבי
ג'ית	12,100	88	7.3	ערבי
גאולית יטמן	360	1	2.8	יהודוי - לא חרדי
גבע בנימין	5,682	4	0.7	יהודוי - לא חרדי
גבען החדש	1,066	1	0.9	יהודוי - לא חרדי
גבעת צאב	18,420	3	0.2	יהודוי - לא חרדי
גבעת עד	464	1	2.2	יהודוי - לא חרדי
גבעתים	60,643	6	0.1	יהודוי - לא חרדי
גדרה	28,314	3	0.1	יהודוי - לא חרדי
גילת	1,451	1	0.7	יהודוי - לא חרדי
גנ' בינה	23,869	4	0.2	יהודוי - לא חרדי
גנ' ניר	2,671	1	0.4	יהודוי - לא חרדי
גני תקווה	20,398	2	0.1	יהודוי - לא חרדי
DALIAT AL-CARMEL	17,652	32	1.8	דוחוי
דבורייה	10,510	96	9.1	ערבי

רשות מקומית	מספר התושבים	מספר הקורבנות	מספר קורבנות ל-1,000 תושבים	קבוצת אוכלוסייה
ד"ר אל-אסד	12,514	99	7.9	ערבי
ד"ר חנא	10,338	47	4.5	ערבי
דימונה	34,499	5	0.1	יהודוי - לא חרדי
דלתון	862	1	1.2	יהודוי - לא חרדי
דמיה	515	1	1.9	ערבי
דן	745	1	1.3	יהודוי - לא חרדי
הוד השרון	63,175	2	0.0	יהודוי - לא חרדי
הודיה	548	1	1.8	יהודוי - לא חרדי
הושאיה	2,051	1	0.5	יהודוי - לא חרדי
הטולים	933	1	1.1	יהודוי - לא חרדי
הר אדר	4,088	2	0.5	יהודוי - לא חרדי
הרודן	1,094	1	0.9	יהודוי - לא חרדי
הרצליה	97,470	11	0.1	יהודוי - לא חרדי
זכרון יעקב	23,206	8	0.3	יהודוי - לא חרדי
צמר	7,094	53	7.5	ערבי
צדיך	8,119	64	7.9	בדואי
ח'יאלד	710	3	4.2	ערבי
חדרה	97,334	37	0.4	יהודוי - לא חרדי
חולון	196,283	28	0.1	יהודוי - לא חרדי
חוון	1,135	1	0.9	יהודוי - לא חרדי
חנסניה	773	1	1.3	ערבי
chorah	22,337	71	3.2	בדואי
חרופיש	6,410	4	0.6	דרוזי
חיבת ציון	726	1	1.4	יהודוי - לא חרדי
חיפה	285,317	204	0.7	מעורב
חירות	1,298	1	0.8	יהודוי - לא חרדי
חמאם	1,504	10	6.6	ערבי
חצב	1,486	1	0.7	יהודוי - לא חרדי
חצ'ו הגלילית	9,271	2	0.2	יהודוי - לא חרדי
חריש	13,232	7	0.5	יהודוי - לא חרדי
חרמש	224	1	4.5	יהודוי - לא חרדי
חשמונאים	2,771	1	0.4	יהודוי - לא חרדי
סבירה	44,779	24	0.5	יהודוי - לא חרדי
טובא-זנגייה	6,776	135	19.9	בדואי
טורשאן	14,240	141	9.9	ערבי
טייבה	43,957	356	8.1	ערבי
טריה	26,552	278	10.5	ערבי
טרית כרמל	23,112	5	0.2	יהודוי - לא חרדי
סמרה	34,393	289	8.4	ערבי
יאנוח-ג'ית	6,679	15	2.2	דרוזי
יבנאל	4,243	4	0.9	יהודוי - לא חרדי

רשות מקומית	מספר התושבים	מספר הקורבנות	מספר קורבנות ל-1,000 תושבים	קובץ אוכלוסייה
יבנה	47,585	12	0.3	יהודי - לא חרדי
יהוד	29,929	2	0.1	יהודי - לא חרדי
יהל	218	1	4.6	יהודי - לא חרדי
יסוד המעלה	1,730	1	0.6	יהודי - לא חרדי
יפיע	19,151	144	7.5	ערבי
יקנעם עילית	23,797	10	0.4	יהודי - לא חרדי
ירושלים	936,425	587	0.6	מעורב
ירכא	17,170	66	3.8	חרוזי
ישראל	1,000	1	1.0	יהודי - לא חרדי
כאבל	14,096	89	6.3	ערבי
כacob אבו אל-היג'יא	3,589	9	2.5	ערבי
כוכב יעקוב	8,542	14	1.6	יהודי - לא חרדי
כלה	429	1	2.3	בדואי
כליל	748	1	1.3	יהודי - לא חרדי
כלנית	239	1	4.2	יהודי - לא חרדי
כמאנה	1,534	18	11.7	ערבי
כנרת (קובוצה)	690	1	1.4	יהודי - לא חרדי
כטיפה	21,866	20	0.9	בדואי
כפר-סמיע	8,818	21	2.4	חרוזי
כעבה-טבаш-חג'אנירה	5,504	37	6.7	בדואי
כפר ברא	3,678	54	14.7	ערבי
כפר המכבי	386	1	2.6	יהודי - לא חרדי
כפר הנשייא	876	2	2.3	יהודי - לא חרדי
כפר יתקין	1,973	1	0.5	יהודי - לא חרדי
כפר חסידים א'	842	3	3.6	יהודי - לא חרדי
כפר טרוכן	893	1	1.1	יהודי - לא חרדי
כפר יאסיף	10,133	122	12.0	ערבי
כפר יונה	24,779	5	0.2	יהודי - לא חרדי
כפר כנא	22,751	126	5.5	ערבי
כפר מנדא	20,188	50	2.5	ערבי
כפר מצר	2,750	32	11.6	ערבי
כפר סבא	101,431	4	0.0	יהודי - לא חרדי
כפר קאסם	23,823	158	6.6	ערבי
כפר קרע	19,018	202	10.6	ערבי
כפר שמריהו	1,938	1	0.5	יהודי - לא חרדי
כפר תנבור	4,310	2	0.5	יהודי - לא חרדי
כומיאל	46,252	27	0.6	יהודי - לא חרדי
להבים	6,414	3	0.5	יהודי - לא חרדי
לוד	77,222	199	2.6	מעורב
לוטם	782	1	1.3	יהודי - לא חרדי
לימן	693	1	1.4	יהודי - לא חרדי

רשויות מקומיות	מספר התושבים	מספר הקורבנות	מספר קורבנות ל-1,000 תושבים	קבוצת אוכלוסייה
לכיה	14,074	48	3.4	בדואי
מבטחים	439	2	4.6	יהודוי - לא חרדי
մبشرת ציון	24,052	5	0.2	יהודוי - לא חרדי
מג'יד אל-כרום	15,456	117	7.6	ערבי
מנגד'ל שמס	11,180	5	0.4	דזרחי
מנגאר	22,956	87	3.8	דזרחי
מנגדל	1,952	1	0.5	יהודוי - לא חרדי
מנגדל העמק	25,674	7	0.3	יהודוי - לא חרדי
מנג'ינו	848	1	1.2	יהודוי - לא חרדי
מודיעין-מכבים-רעות	93,277	6	0.1	יהודוי - לא חרדי
מודיעין עילית	76,374	1	0.0	יהודוי - חרדי
מקיבלה	4,081	23	5.6	ערבי
מודעה	3,928	49	12.5	ערבי
מטולה	1,615	1	0.6	יהודוי - לא חרדי
מי עמי	365	4	11.0	יהודוי - לא חרדי
מייסר	2,017	9	4.5	ערבי
מייתר	9,419	9	1.0	יהודוי - לא חרדי
מכננים	557	1	1.8	יהודוי - לא חרדי
מנשิต צדקה	1,389	9	6.5	ערבי
סאך	347	1	2.9	יהודוי - לא חרדי
נסעדה	3,714	1	0.3	דזרחי
מעונה	963	1	1.0	יהודוי - לא חרדי
מעיליא	3,245	7	2.2	ערבי
מעלה אדומים	38,154	5	0.1	יהודוי - לא חרדי
מעלה החמישה	794	1	1.3	יהודוי - לא חרדי
מעלה עירון	15,065	137	9.1	ערבי
מעלות-תרשיחא	21,836	28	1.3	מעורב
מצפה רמון	5,212	1	0.2	יהודוי - לא חרדי
מרכז שפירא	2,230	2	0.9	יהודוי - לא חרדי
משהד	8,373	48	5.7	ערבי
משמר הירדן	810	2	2.5	יהודוי - לא חרדי
מתן	3,617	1	0.3	יהודוי - לא חרדי
נאורה	2,323	7	3.0	ערבי
גבעתיים	996	6	6.0	יהודוי - לא חרדי
נהלל	930	1	1.1	יהודוי - לא חרדי
נהריה	58,096	22	0.4	יהודוי - לא חרדי
נוה ציון	951	1	1.1	יהודוי - לא חרדי
נוה מישן	1,154	1	0.9	יהודוי - לא חרדי
נוה מיכאל	848	1	1.2	יהודוי - לא חרדי
نعم	356	2	5.6	יהודוי - לא חרדי
טף הנגב	41,735	87	2.1	מעורב

רשות מקומית	מספר התושבים	מספר הקורבנות	מספר קורבנות ל-1,000 תושבים	קבוצת אוכלוסייה
גופי	2,688	2	0.7	יהודי - לא חרדי
נחלה	717	1	1.4	יהודי - לא חרדי
נחר	13,113	80	6.1	ערבי
נס ציונה	50,351	9	0.2	יהודי - לא חרדי
נצרת	77,445	541	7.0	ערבי
נשר	24,147	11	0.5	יהודי - לא חרדי
נתיב העשרה	892	1	1.1	יהודי - לא חרדי
נתיבות	37,543	6	0.2	יהודי - לא חרדי
נתניה	221,352	30	0.1	יהודי - לא חרדי
סאג'וֹר	4,270	22	5.2	דוחוי
סב'ין*	4,037	3	0.7	יהודי - לא חרדי
סגולה	717	1	1.4	יהודי - לא חרדי
סואעד (חמרייה)	182	2	11.0	ערבי
סח'ין	31,703	96	3.0	ערבי
סלמה	3,340	17	5.1	ערבי
עווזיר	3,277	1	0.3	ערבי
עומר	7,530	8	1.1	יהודי - לא חרדי
עדירה	1,227	1	0.8	יהודי - לא חרדי
עילבון	5,752	22	3.8	ערבי
עלילון	8,356	63	7.5	ערבי
עין אל-אקס	886	3	3.4	דוחוי
עין הבשור	1,146	1	0.9	יהודי - לא חרדי
עין הוד	643	1	1.6	יהודי - לא חרדי
עין העמק	804	1	1.2	יהודי - לא חרדי
עין ציוויל	371	1	2.7	יהודי - לא חרדי
עין יעקב	1,137	1	0.9	יהודי - לא חרדי
עין מאהל	13,336	22	1.6	ערבי
עין נקובה	3,505	7	2.0	ערבי
עין עירון	545	1	1.8	יהודי - לא חרדי
עין קנייא	2,098	1	0.5	דוחוי
עינט	829	1	1.2	יהודי - לא חרדי
עכו	49,380	67	1.4	מעורב
עלמה	712	1	1.4	יהודי - לא חרדי
עלמן	1,421	1	0.7	יהודי - לא חרדי
עמיר	584	1	1.7	יהודי - לא חרדי
עספיא	12,502	57	4.6	ערבי
עפולה	54,251	21	0.4	יהודי - לא דוחוי
עפרה	3,043	1	0.3	יהודי - לא חרדי
ערabee	25,833	122	4.7	ערבי
עראמשה	1,682	1	0.6	ערבי
ערוב אל גנים	815	1	1.2	ערבי

רשות מקומית	מספר התושבים	מספר הקורבנות	מספר קורבנות ל-1,000 תושבים	קבוצת אוכלוסייה
עדן	26,756	9	0.3	יהודוי - לא חרדי
ערערה	25,245	169	6.7	ערבי
ערערה-גנוג	18,331	122	6.7	בדואי
עתלית	8,876	1	0.1	יהודוי - לא חרדי
פורידיש	13,246	128	9.7	ערבי
פוריה עילית	1,162	3	2.6	יהודוי - לא חרדי
פְּגָתֹת	1,881	8	4.3	יהודוי - לא חרדי
פְּסָוחָה	3,173	3	0.9	ערבי
פְּקִיעַיִן (בוקיענה)	5,893	13	2.2	דרוזי
פְּרֶדֶס חַנָּה-כְּרָכוֹר	43,012	14	0.3	יהודוי - לא חרדי
פְּרֶדֶסְיָה	5,930	3	0.5	יהודוי - לא חרדי
פְּתֻחָה תְּקֻוָּה	247,957	13	0.1	יהודוי - לא חרדי
צָרָה דְּדָשָׁה	11,119	1	0.1	יהודוי - לא חרדי
צָרָה יְצָהָק	6,361	4	0.6	יהודוי - לא חרדי
צָנְדָלָה	1,644	1	0.6	ערבי
צָפָת	36,094	15	0.4	יהודוי - לא חרדי
צְרוּפָה	1,096	1	0.9	יהודוי - לא חרדי
קְדוּמִים	4,545	1	0.2	יהודוי - לא חרדי
קְדִימָה-צָוָן	22,683	4	0.2	יהודוי - לא חרדי
קִישְׂרָה	5,343	5	0.9	יהודוי - לא חרדי
קִלְנָסָה	23,144	250	10.8	ערבי
קְצִיר	2,884	6	2.1	יהודוי - לא חרדי
קְצָרָן	7,297	2	0.3	יהודוי - לא חרדי
קְרִיתָאָנוּ	40,409	3	0.1	יהודוי - לא חרדי
קְרִיתָאָרְבָּעָן	7,326	1	0.1	יהודוי - לא חרדי
קְרִיתָאָתָּהָא	59,031	14	0.2	יהודוי - לא חרדי
קְרִיתָבִּיאָלִיק	40,231	5	0.1	יהודוי - לא חרדי
קְרִיתָתְּגָת	57,105	10	0.2	יהודוי - לא חרדי
קְרִיתָטְבָּעָן	18,128	9	0.5	יהודוי - לא חרדי
קְרִיתָתִּים	39,896	11	0.3	יהודוי - לא חרדי
קְרִיתָמָזְקִין	43,304	6	0.1	יהודוי - לא חרדי
קְרִיתָמְלָאֵיכִי	23,820	6	0.3	יהודוי - לא חרדי
קְרִיתָעָקְרָון	11,001	2	0.2	יהודוי - לא חרדי
קְרִיתָשְׁמָנוֹה	22,512	16	0.7	יהודוי - לא חרדי
קְרִיְשְׁמָרְוָן	8,135	1	0.1	יהודוי - לא חרדי
רָאָמָה	7,728	53	6.9	ערבי
דָּאָסָעָל-עַיִן	393	5	12.7	ערבי
רָאָסָעָלִי	643	3	4.7	ערבי
רָאָשָׁהָעֵן	61,800	6	0.1	יהודוי - לא חרדי
רָאָשָׁפִינָה	3,148	2	0.6	יהודוי - לא חרדי
רָאָשָׁלְצִין	254,384	34	0.1	יהודוי - לא חרדי

רשות מקומית	מספר התושבים	מספר הקורבנות	מספר קורבנות ל-1,000 תושבים	קבוצת אוכלוסייה
ר hut	71,437	373	5.2	בדואי
רמות היב	2,047	4	2.0	ערבי
רחובות	143,904	13	0.1	יהודוי - לא חרדי
רינה	19,001	118	6.2	ערבי
רכסים	12,668	4	0.3	יהודוי - חרדי
רملה	76,247	166	2.2	מערבי
רמת גן	163,481	18	0.1	יהודוי - לא חרדי
רמת הכובש	1,129	2	1.8	יהודוי - לא חרדי
רמת השרון	47,246	1	0.0	יהודוי - לא חרדי
רמת ישע	7,784	1	0.1	יהודוי - לא חרדי
רעננה	75,422	4	0.1	יהודוי - לא חרדי
שבלוי - אום אל-ג'נום	6,053	62	10.2	ערבי
שגב-שלום	10,936	39	3.6	בדואי
שדה אליהו	809	2	2.5	יהודוי - לא חרדי
שד' דוד	594	1	1.7	יהודוי - לא חרדי
שדה יצחק	686	1	1.5	יהודוי - לא חרדי
שדה משה	760	1	1.3	יהודוי - לא חרדי
שדה נחמה	1,234	1	0.8	יהודוי - לא חרדי
שדה צבי	665	1	1.5	יהודוי - לא חרדי
שדי חמד	1,019	2	2.0	יהודוי - לא חרדי
שדמיה	594	1	1.7	יהודוי - לא חרדי
שדרות	27,635	9	0.3	יהודוי - לא חרדי
שוהם	21,046	1	0.0	יהודוי - לא חרדי
שזר	323	1	3.1	יהודוי - לא חרדי
שייח' דבון	2,887	15	5.2	ערבי
שלואה	503	2	4.0	יהודוי - לא חרדי
שלומי	6,512	4	0.6	יהודוי - לא חרדי
שבע	7,061	51	7.2	ערבי
שער אפרים	1,908	4	2.1	יהודוי - לא חרדי
ספרעם	42,136	164	3.9	ערבי
תדרה	652	1	1.5	יהודוי - לא חרדי
תל אביב-יפו	460,613	185	0.4	מערבי
תל עדשים	1,503	5	3.3	יהודוי - לא חרדי
תל שבע	20,808	152	7.3	בדואי
תלמי ייחיאל	997	1	1.0	יהודוי - לא חרדי
תנובות	831	1	1.2	יהודוי - לא חרדי
תקוע	4,076	2	0.5	יהודוי - לא חרדי
תביבן-צאנע (ישוב)	1,139	4	3.5	בדואי